

Alta kommune

Årsmelding

2024

Innholdsfortegnelse

Kommunedirektørens innledning	3
Organisering	5
Kommunens styringssystem.....	8
Kommuneplanens samfunnsdel.....	8
Hovedmål 2024	9
Eierstyring.....	13
Samfunnssikkerhet og beredskap	14
Klima, energi og miljø.....	15
Internkontroll	18
Samfunns- og befolkningsutvikling	24
Mennesker og organisasjon	33
Økonomi og regnskapsresultat	41
Finansielle måltall.....	42
Utvikling i netto driftsresultat	46
Totaloversikt økonomi	47
Sentrale driftsforhold	47
Vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap.....	47
Likviditet	49
Utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter	50
Finansinntekter og -utgifter	51
Kostra-analyse	51
Kommunens tjenesteområder	53
Fellestjenesten	53
Samfunnsutvikling	59
Oppvekst og kultur	64
Helse og sosial	72
Tekniske tjenester	80

Kommunedirektørens innledning

Kommunens årsmelding beskriver utviklingstrekk og viktige hendelser for Alta kommune gjennom 2024.

Årsmeldingen for 2024 har sitt utgangspunkt i budsjettdokumentet. Den samlede rapporteringen består av årsmelding og regnskap med økonomiske analyser og vurderinger. I tillegg rapporteres det på oppnådde resultater i forhold til tjenesteproduksjonen, samt sentrale utfordringer.

Resultatmessig forholder årsmeldingen seg til kommuneplanens samfunnsdel «Alta Vil», årsbudsjett 2024, kommunedirektørens overordnede virksomhetsplan, politiske vedtak samt gjennomgående Kostra-tall.

Alta kommunes sentrale oppgave er å være samfunnsbygger, en attraktiv og konkurransedyktig tjenesteleverandør, forvalter og arbeidsgiver. Dette ansvaret ivaretas gjennom delegering av ansvar og myndighet fra kommunestyret, via Kommunedirektøren til kommunalderne og videre til virksomhetslederne. En kommunes viktigste oppgave er å sikre best mulig velferd for sine innbyggere innenfor de økonomiske rammene som kommunen har.

Alta kommune vil i årene som kommer måtte løse mange nye velferdsutfordringer, samtidig som kommunens økonomiske rammebetingelser blir strammere. Fremtidens velferdsutfordringer og en strammere kommuneøkonomi vil kreve nytenkning, endring og innovasjon. Dette er endringer som vil merkes i organisasjonen og i altasamfunnet.

Det økonomiske skiftet som ble rapportert om i kvartalsrapporter i 2023, forsterket seg inn i 2024. Normalt har regnskapstall fra første kvartalsrapport vært dimensjonerende for budsjettarbeidet kommende år. I 2024 ble det svært utfordrende og det økonomiske bildet endret seg signifikant i alle tre kvartalsrapporter gjennom året.

Resultatet av det var at budsjettarbeidet som ble gjennomført i 2024 ble svært krevende for organisasjonen, med stadig større utfordring. Samtidig var det en situasjon svært mange norske kommuner opplevde i fjor.

Omstillingsarbeidet som ble igangsatt i 2024 må fortsette også i årene som kommer. Det er lite som tyder på at økonomiske overføringer til kommunesektoren skal øke i årene fremover, og den internasjonale trusselsituasjonen tilsier at det er andre samfunnsområder som må prioriteres. Det betyr at kommunene selv må gjennomføre omstilling og endringer innenfor rammer, som er tilnærmet slik vi kjenner dem nå. De utfordringene det innebærer må derfor omtales som «den nye normalen» som kommuner og innbyggere må venne seg til.

På tross av økonomisk vanskelige tider har kommunen også i 2024 klart å levere gode tjenester til innbyggerne. Tjenesteområdene har krevende oppgaver og tjenester som skal ytes til innbyggere og næringsliv, og på generelt grunnlag er det løst på en god måte. Nærmere beskrivelse av dette følger i årsmeldingen fra tjenesteområdene.

Regnskapsåret 2024 forsterket utviklingen fra 2023. Avsluttet regnskap viste et merforbruk på hele 140,5 millioner kroner. Netto driftsresultat etter strykninger ble på minus 87,3 millioner kroner eller minus 3,1 prosent. Resultatet medfører at alle avsetninger til fond må strykes, og at 72,6 millioner kroner måtte hentes fra disposisjonsfondet, som dermed er tomt. Etter dette gjenstår fortsatt et udekket merforbruk på 19,6 millioner kroner. Kommunestyret må fatte vedtak om en forpliktende plan for å dekke inn det inn i løpet av 2025 og 2026.

Årsmelding 2024

Det økonomiske resultatet for 2024 er et klart signal om at den driften Alta kommune har hatt over tid, ikke vil være økonomisk bærekraftig. Derfor må det gjøres store grep i årene som kommer.

For 2024 er det noen elementer som kan forklare den betydelige kostnadsveksten. Det er fortsatt tjenesteområdet helse og sosial som har størst merforbruk. I 2024 vedtok kommunestyret, ved behandling av første kvartalsrapport, flere tiltak innen helse som skulle bidra til å styrke egen bemanning i turnusstillinger og ta ned bruk av vikarbyrå. Det ga noen pukkeeffekter der lønnskostnadene økte som følge av nye tiltak, samtidig som bruk vikarbyrå ikke kunne tas ned umiddelbart. Helse og sosial hadde alene et merforbruk på 147,7 millioner kroner. Vikarbyråkostnader var årsak til 54,3 millioner av merforbruket. Det er merforbruk på både fastlønn, vikarer, overtid, annen lønn og pensjon med til sammen 67 millioner. Det er gjort betydelige grep i arbeidet med budsjett 2025 for å redusere det voldsomme merforbruket

I hele 2024 brukte administrasjonen, sammen med KS advokatene, mye ressurser for å få belyst kommunens forvaltning av festekontrakter. En sak som fikk mye oppmerksomhet. For tjenesteområdet Tekniske tjenester innebærer dette at 11,8 millioner kroner av deres merforbruk skyldes avsetning for tilbakebetaling av feilaktig fakturert festeavgift over flere år.

Alta kommune hadde totalt sykefravær i 2024 på 9,6 prosent, som er det samme som i 2023. I 2022 var fraværet på 9,9 prosent. Utviklingen går sakte, men i riktig retning. Innenfor den kommunale organisasjonen er det store forskjeller i sykefraværet. Mange virksomheter har svært gode resultater, mens andre sliter og har hatt et for høyt fravær over tid. Arbeidet med å redusere sykefraværet har høy prioritet fremover. Å få ned sykefraværet har mange positive konsekvenser både for effektivitet og kostnader, men ikke minst for arbeidsmiljøet. De tiltakene som over tid har vist seg å virke skal fortsatt ha fokus; følge sykefraværstrutinene, 10-faktor undersøkelsen og KS-ned. Målet om et sykefravær på maksimalt 7 prosent ligger fast.

Alta kommune hadde også i 2024 befolkningsvekst og ved utgangen av året var vi totalt 21 877 innbyggere. Bosetting av flyktninger er en sentral del av denne veksten. Alta har en ung befolkning og høye fødselstall. Om ikke lenge vil halvparten av alle fødsler i Finnmark være av kvinner bosatt i Alta kommune.

Med en fortsatt positiv befolkningsutvikling og høye fødselstall, ligger mye til rette for videre vekst og utvikling i altasamfunnet. Det vil de kommende årene skje store investeringer både innen privat og offentlig sektor i Alta. Hovedutfordringen vil fortsatt være å tiltrekke seg nok arbeidskraft.

For ytterligere beskrivelser og nærmere detaljer i forhold til det som er omtalt i kommunedirektørens innledning vises det til årsmeldingen for 2024 og detaljerte beskrivelser fra tjenesteområdene.

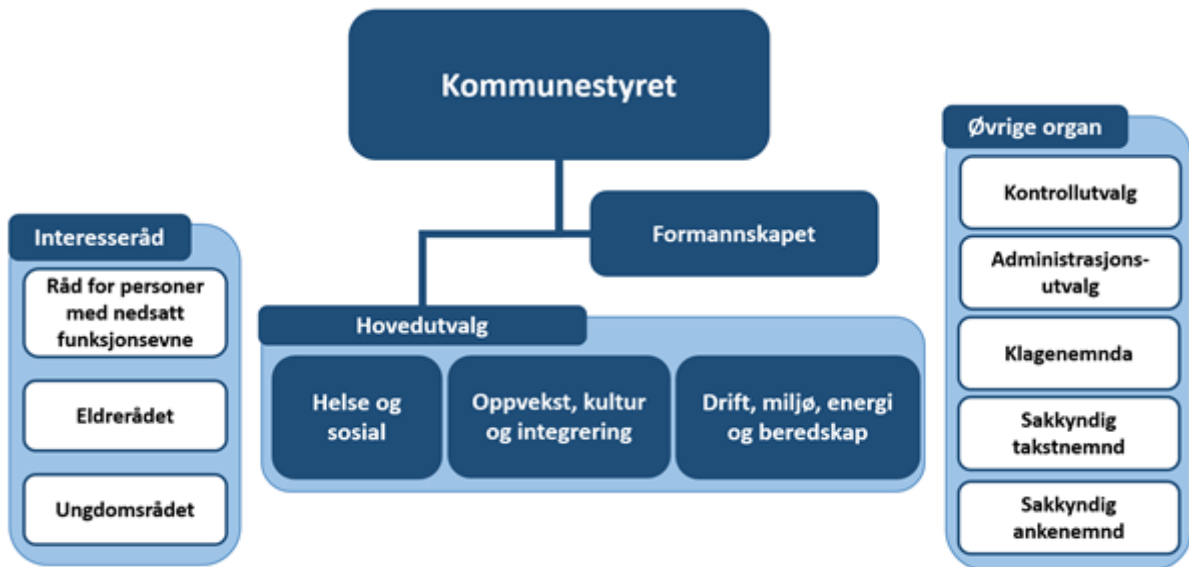
Alta 11.3.2025
Oddvar Kr. Konst
kommunedirektør

Organisering

Politisk struktur

Den politiske styringsstrukturen i Alta kommune følger formannskapsmodellen. Det innebærer at saker skal forberedes av formannskapet før de legges frem for endelig vedtak i kommunestyret. Formannskapets partimessige sammensetning er proporsjonal i forhold til partienes representasjon i kommunestyret. Formannskapsmodellen er hovedmodell i kommuneloven, og de fleste kommunene i Norge styres etter denne.

Kommunestyret

Kommunestyret er kommunens øverste politiske beslutningsorgan og består av folkevalgte representanter fra de politiske partiene. Det er kommunestyret som fatter vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak. Ordføreren leder møtene i kommunestyret.

Formannskapet

Formannskapets medlemmer inkludert kommunens ordfører velges av og i blant representantene i det nyvalgte kommunestyret. Formannskapets oppgave er blant annet å avgi innstilling i de saker som skal behandles i kommunestyret, samt fatte vedtak i de saker hvor kommunestyret har delegert beslutningsmyndigheten. Formannskapet utgjør også kommunens plan- og økonomiutvalg.

Hovedutvalg

Hovedutvalgene er politiske organ som er opprettet av kommunestyret med formål om å arbeide med saker tilknyttet spesifikke tjenestoområder. Hovedutvalg har avgjørelsesmyndighet på sine sakfelt når denne er delegert fra kommunestyret, og innstillingsmyndighet i saker der avgjørelsesmyndigheten ikke er delegert. Alta kommune har tre hovedutvalg for; Helse og sosial, Oppvekst, kultur og integrering, samt Drift, miljø, energi og beredskap.

Demografiske interesseråd

Råd for likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne, eldrerådet og ungdomsrådet er medvirkningsorgan som skal sikre interessene til de særskilte demografiske gruppene rådene representerer. Det er viktig at slik informasjon fremkommer for politikerne slik at den kan tas med i vurderingen under de politiske prosessene.

Rådene kan blant annet gi innspill til saker som behandles i hovedutvalgene eller formannskapet, svare på offentlige høringsrunder og møte med talerett på kommunestyremøter som omhandler relevante saker.

Øvrige organ

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Kontrollutvalget skal gjennom sitt arbeid medvirke til at kommunens innbyggere og øvrige interessenter har tillit til kommunen, og at kommunen forvalter sine tjenester i tråd med kommunestyrets intensjoner og vedtak, og i henhold til lov, forskrifter og statlige føringer. Kontrollutvalget velges av kommunestyret etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

Administrasjonsutvalget er et utvalg som skal behandle saker som gjelder forholdet mellom de ansatte og kommunen som arbeidsgiver. Utvalget består av fem medlemmer valgt av kommunestyret og to representanter valgt av og blant de ansatte i kommunen.

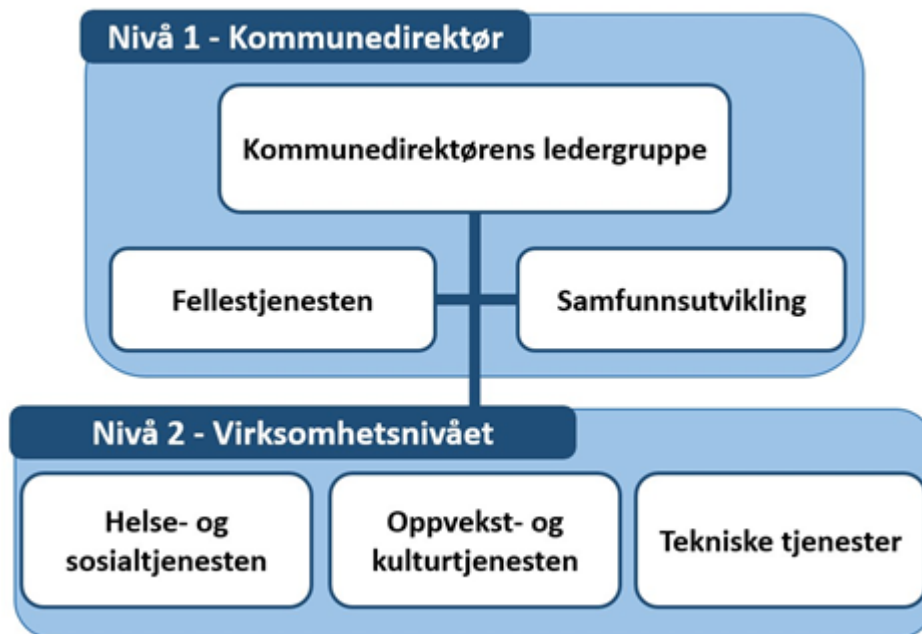
Klagenemnda er særskilt opprettet i henhold til forvaltningslovens § 28. Klagenemnda skal behandle klager over enkeltvedtak administrasjonen har fattet med hjemmel i kommuneloven og i henhold til Alta kommunes delegasjonsreglement. Klagenemnda består av fem medlemmer med varamedlemmer valgt for den kommunale valgperiode.

Dispensasjonsonsutvalget er et underutvalg til hovedutvalg for teknisk og miljø. Utvalget skal behandle søknader om dispensasjon fra motorferdselloven i henhold til regler gitt i lov om motorferdsel av 10.6.77 nr. 82, forskrifter til loven, samt kommunale retningslinjer.

Viltnemnda er også underlagt teknisk og miljø. Nemndas oppgaver omfatter blant annet, forvaltning av viltfond og fatte vedtak om uttak og felling av vilt.

Administrativ struktur

Alta kommune er administrativt organisert i en ledelsesmodell med to primære beslutningsnivå, kommunedirektørs- og virksomhetsnivået.

Kommunedirektør

Innenfor nivå 1 ligger kommunens overordnede plan og administrative tjenesteområder. Kommunedirektøren er kommunens øverste administrative leder. I samarbeid med sitt lederteam forbereder kommunedirektøren rapporter og prognoser som skal danne informasjons- og beslutningsgrunnlaget for kommunestyret. Kommunedirektøren har ansvar for den operasjonelle gjennomføring av de politiske vedtak som fattes kommunestyret.

Kommunedirektørens ledergruppe består av fem kommunalledere og kommunikasjonsrådgiver. Ledergruppen er delegert myndighet innen sine respektive tjenesteområder.

Virksomhetsnivået

Innenfor virksomhetsnivået ligger de ulike virksomhetene og avdelingene som skal yte hovedvekten av tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. Virksomhetslederne er ansvarlig for å lede sine virksomheter innenfor den budsjetttrammen og de fullmakter som er delegert fra kommunalleder. Dette innebærer at virksomhetsledere har den myndighet som er nødvendig for å sikre tjenesteområdets drift; både når det gjelder personell, økonomi og fag.

Kommunens styringssystem

Det er viktig at vi tar sikte på å ivareta det langsiktige perspektivet med tanke på videre utvikling av kommunesamfunnet. Hver kommune har derfor en egen kommuneplan med tilhørende samfunnsdel.

Samfunnsdelen er et overordnet styringsverktøy som beskriver kommunens visjon og hovedmål. Formålet for samfunnsdelen er å gi føringer for kommunens utvikling og prioriteringer i et lengre tidsperspektiv. I tillegg skal den vise retning for de ulike tjenesteområdene. En god samfunnsdel legger til rette for en langsiktig og bærekraftig utvikling, og den tar hensyn til at det over tid vil komme endringer i ønsker og behov.

Planlegging i tråd med mål og føringer i samfunnsdelen sikrer at de løpende beslutningsprosessene får en mer strategisk og helhetlig tilnærming. En vil lettere kunne se sammenhenger og oppnå synergieffekter mellom de ulike tjenesteområdene, noe som kan være med å bidra til at ressursene utnyttes mer effektivt.

Når målene i samfunnsdelen danner beslutningsgrunnlaget knyttet til hvilke nye tiltak og handlinger kommunen skal gjennomføre, sikrer vi at den kommunale tjenesteaktiviteten får en mer spisset retning i samsvar med ønsket utvikling.

Dette samspillet mellom målsetting, planlegging og handling kalles gjerne «den røde tråden».

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er et overordnet strategidokument som omfatter kommunen som organisasjon og samfunnsutviklingen for øvrig. Det har over tid utkrystallisert seg et behov for å skape et mer helhetlig styringssystem i kommunen, blant annet gjennom å få til en tydeligere kobling mellom mål og strategier i *Kommuneplanens samfunnsdel*, og prioriteringer i budsjett og virksomhetsplaner. I arbeidet med rulleringen av samfunnsdelen er det derfor viktig at denne i større grad enn dagens plan utformes på en slik måte at mål i samfunnsdelen kan operasjonaliseres i styringssystemet.

I 2023 ble arbeidet med rullering av *Kommuneplanens samfunnsdel* startet; planprogrammet ble vedtatt i juni 2023, medvirkningsplanen ble presentert for styringsgruppa og planutvalget høsten 2023, og det ble i desember 2023 gjennomført et bærekrafts verksted med deltakere fra planutvalget og arbeidsgruppen for samfunnsdelen. På grunn av en utfordrende ressursituasjon på planavdelingen gjennom 2024, ble arbeidet med samfunnsdelen liggende i dvale første halvår av 2024. Fra høsten 2024 hadde vi igjen bemanning på plass, og utover høsten ble det gjennomført medvirkningsaktiviteter i henhold til medvirkningsplanen for prosessen. Arbeidet fortsetter med full styrke inn i 2025.

Hovedmål 2024

For å styre retning og utvikling det kommende året gjør kommunedirektørens ledergruppe årlig prioritert utplukk blant mål og strategier fra hvert satsingsområde i samfunnsdelen. Utplukket sammen med øvrige rammebetingelser danner føringene for nye økonomiplaniltak, investeringer, oppdrag og andre handlingselementer i den kommende perioden. Ved planlegging og valg av aktiviteter er det sentralt at en ser til utplukket.

Med utgangspunkt i det kjente utfordrings- og situasjonsbildet som forelå for 2024, herunder økonomiske forutsetninger og ikke minst ønsket fremtidig utvikling, vedtok kommunestyret følgende mål og strategier fra «Alta vil 2015-2017» for 2024:

Kunnskap og Kompetanse

I lys av de store nasjonale utfordringene med å rekruttere og beholde arbeidstakere med riktig kompetanse, blir det enda viktigere for Alta å dyrke og videreutvikle de egenskapene som kan gi oss en fordel i en stadig mer tilspisset konkurranse om å tiltrekke seg humankapital.

Dersom vi lykkes med dette, vil Alta ha de beste forutsetningene for å høste vekst, velferd og verdiskapning i kunnskapssamfunnet. Et bredt mangfold av ferdigheter, erfaringer og generell menneskelig kompetanse i Alta-samfunnet vil være vår viktigste strategiske ressurs framover.

Mål 1

Alta vil være en ledende kunnskaps by i nord og et knutepunkt for kompetanse i Finnmark.

Strategi

a) Arbeide for Alta som kompetanseknotepunktet i Finnmark gjennom samarbeid, nettverk og markedsføring.

Mål 2

Alta vil være en kompetent og endringsvillig organisasjon, samt en foretrukken arbeidsgiver.

Strategi

a) Gjennom arbeidsgiverpolitikken, sikre kommunen nødvendig og god kompetanse, samt et godt arbeidsmiljø.

b) Arbeide for gode IKT-systemer og teknologi til forbedring av kommunens organisasjon, tjenestetilbud og informasjonsarbeid.

Mål 5

Alta vil ha en grunnskole som gir alle elever best mulig utgangspunkt for videre læring og arbeid. Altaskolen skal kjennetegnes av godt læringsmiljø, kvalifiserte lærere og resultater over landsgjennomsnittet.

Strategi

a) Legge en skolestruktur til grunn som balanserer økonomisk bærekraft, gode fagmiljøer, godt pedagogisk innhold og nærhet til bosted.

- b) Arbeide for godt læringsmiljø og god kompetanse hos lærerne.
- c) Arbeide for godt samarbeid og helhet i tilbudet til barn og unge.

Næringsutvikling og Nyskaping

Næringslivet i Alta har gjennom lang tid stått i en solid posisjon ved at ca. 70 prosent av sysselsettingen befinner seg innenfor privat virksomhet. I tillegg har kommunen en relativt ung befolkning. Disse to faktorene gir kommunen et verdifullt fortrinn i forhold til mange andre kommuner både i landsdelen, men også nasjonalt. I tillegg gjør den sterke entreprenørskapskulturen i Alta at vi på mange områder, ikke bare kan følge med, men også lede an i regionens utvikling.

For å opprettholde denne posisjonen er det viktig for Alta å fortsette å støtte opp under næringsutviklingen ved at det legges til rette for videre vekst og innovasjon. Vi skal fremdeles markere oss som en relevant aktør i Nordområdeutviklingen å bidra til satsing også utover kommunegrensene.

Mål 7

Alta vil ha økt verdiskaping og sysselsetting for alle, i et mangfold av næringer.

Strategi

- b) Arbeide for, og markedsføre, Alta som investerings- og etableringskommune.
- c) Arbeide for økt lokal verdiskaping og markedsadgang i Altas tradisjonsnæringer og nye næringer, herunder sikre flere arbeidsplasser i distrikts-Alta.
- d) Verdsette lokalt eierskap og arbeide for reinvestering lokalt.

Mål 8

Alta vil ha en sterk entreprenørskapskultur og gode betingelser for lærlinger, gründere og nyskaping.

Strategi

- b) Arbeide for nyskaping i kommunen og offentlig sektor, samt samfunns-entreprenørskap i frivillig sektor i hele kommunen.

Trivsel og Livskvalitet

For et voksende samfunn som Alta er det avgjørende at vi arbeider for at alle innbyggere skal oppleve trivsel og stolthet ved å bo i kommunen. Dette er særskilt viktig i en tid der den nordligste landsdelen som helhet merker effekten av både nedgående fødselsrate og utflytting.

Alta har vakre naturomgivelser, rolig og behagelig klima, samt generelt en høy trivselsfaktor. I tillegg satser vi på et bredt spekter av tilbud og aktiviteter for alle innbyggere uavhengig av alder, bakgrunn eller funksjonsevne. Vi mener alt dette er karakteristiske trekk ved Alta som utvilsomt bidrar til at stadig flere velger å bosette seg i kommunen.

Vi må derfor fortsette å legge til rette for en god oppvekst for unge, samtidig som vi investerer i velferdstjenester slik at vi ivaretar den gode trivselen og livskvaliteten på tvers av generasjoner.

Mål 11

Alta vil være et åpent og inkluderende samfunn der vi tar vare på hverandre og har de beste oppvekstvilkårene for barn og unge.

Strategi

- a) Arbeide for møteplasser og aktiviteter som samler befolkningen og bidrar til tilhørighet og fellesskap i et mangfoldig Alta.
- b) Arbeide for et universelt utformet Alta og gode tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne
- c) Støtte og bidra til gode vilkår for frivillig innsats, lag og foreninger.
- d) Bekjempe mobbing og rasisme, og engasjere bredt mot rusmisbruk, vold og kriminalitet.
- e) Prioritere lavterskel fritidstilbud for en god oppvekst, uavhengig av økonomi.

Mål 12

Alta kjennetegnes av god folkehelse og aktiviteter som fremmer helse i hele befolkningen i et forebyggende perspektiv.

Strategi

- b) Fremme folkehelse som tema, og fokusere på helsefremmende aktiviteter, i kommunens virksomheter og planlegging.
- f) Samarbeide med næringsliv og frivillig sektor om aktiviteter som fremmer folkehelsen.

Mål 13

Alta vil ha gode og effektive helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet.

Strategi

- a) Arbeide for en framtidsrettet struktur på tjenestene gjennom effektiv ressursutnyttelse, attraktive arbeidsplasser og nødvendig kompetanse.
- b) Prioritere forebygging i tjenesteproduksjonen, og arbeide for høy kvalitet på tjenestene gjennom blant annet økt grad av brukermedvirkning, individuell tilpasning og koordinerte tjenester ved behov.
- e) Arbeide for bruk av velferdsteknologi for utvikling av nye og effektive omsorgstjenester av god kvalitet, og som bidrar til økt trygghet og selvhjelpenhet.

Mål 14

Alta vil ha boliger for alle i gode boområder, og at boforholdene skal fremme velferd og samfunnsdeltakelse.

Strategi

- a) Medvirke med kommunal boligforsyning til dempet prispress på boligmarkedet, arbeide for flere utleieboliger samt legge til rette for god boligforsyning i distriktene.

b) Bruke kommunens utbyggingsavtaler som virkemiddel i gjeldende boligpolitikk.

Attraktivt regionsenter i utvikling

I Alta kommune ønsker vi å skape attraktivitet for regionen gjennom å tilby et mangfoldig kulturliv året rundt ved å arrangere idrettsturneringer, konserter og festivaler, samt andre kultur-arrangementer for et bredt publikum.

Vi skal tilby opplevelser gjennom samtlige årstider både for våre egne innbyggere, men også for lokale og internasjonale turister. Samtidig er det viktig for oss å sørge for at våre aktiviteter utføres med et bærekraftig perspektiv, slik at vi kan bidra til å bevare et rent og trivelig miljø.

For å styrke Nordlysbyen Altas attraktivitet som regionsenter må vi i tillegg til å satse kultur og naturopplevelser prioritere å heve de urbane kvalitetene i Alta sentrum, samt se på kommunens økte behov for kommunikasjonsløsninger og infrastruktur.

Mål 15

Alta vil oppfattes som aktiv, fremtidsrettet og inkluderende.

Strategi

a) Arbeide for Altas attraksjonskraft og «vi-følelse» i regionen.

Mål 19

Alta vil ha styrket sentrum med urbane kvaliteter som bidrar til økt aktivitet og bolyst.

Strategi

a) Forsterke Alta sentrum som boligområde med varierte leilighetstyper, god byggeskikk og attraktive uterom.

c) Prioritere sentrumsområder ved lokalisering av offentlige kontorarbeidsplasser og institusjoner.

Mål 21

Alta vil at aktivitetene våre skal skje innenfor naturens bæreevne, i et rent og trivelig miljø, og med god beredskap for klimaendringer og uønskede hendelser.

Strategi

a) Arbeide for reduserte klimagassutslipp lokalt gjennom energibesparing og økt bruk av fornybar energi.

Eierstyring

Alta kommune har direkte eierandeler i aksjeselskaper, kommunale foretak og interkommunale selskaper, samt engasjement i stiftelser/selveiende institusjoner. Disse selskapene forvalter store verdier, og for at det skal gjøres på best mulig måte må kommunen ha en overordnet strategi.

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring som bør evalueres med jevne mellomrom. Eierstrategien skal blant annet avklare målsettingen med eierskapet, føringer for strategisk utvikling og forventninger til avkastning og utbytte.

Kommunestyret er kommunens øverste organ og har av den grunn en sentral rolle ved etablering og avvikling av selskaper, utforming av eierstrategi, samt tilsyn og kontroll med kommunens eierinteresser. Kommunestyret er det formelle beslutningsorgan ved etablering av aksjeselskaper, herunder kjøp og salg av aksjer. Kommunestyret skal etter kommuneloven fatte vedtak vedrørende deltakelse i interkommunalt samarbeid, vertskommunesamarbeid og andre juridiske enheter.

Eierstyringen i Alta kommune forankres i kommunens *Eierskapsmelding* som vedtas av kommunestyret. *Eierskapsmeldingen* skal gi en totaloversikt over kommunenes eierskap i ulike selskaper og skal samtidig tydeliggjøre hva en målrettet, aktiv og langsiktig eierskapspolitikk innebærer for kommunen. *Eierskapsmeldingen* bør også drøfte kommunens motiv for opprette, delta eller avvikle sine eierinteresser i selskaper.

Formålet med *Eierskapsmeldingen* er å øke kunnskapen om selskapene kommunen har eierinteresser i, og synliggjøre rammene for styring og kontroll av selskapenes virksomhet. *Eierskapsmeldingen* skal være et styringsverktøy for både folkevalgte og administrasjonen.

Videre omhandles eiers forventninger til samfunnsansvar, premisser for valg av selskapsstyrer og forventninger om utbytte og avkastning. *Eierskapsmeldingen* legger videre rammeverket for kommunedirektørens oppfølging av selskapene.

Gjeldende *Eierskapsmelding* ble vedtatt i 2021. De påfølgende år, inkludert i 2024, har det blitt avgitt en rapport til formannskapet om selskapenes stilling og utvikling, slik at de er orientert om hvordan eierskapet forvaltes.

Alta kommunes eierskapsfokus gjennom 2024 har vært spesielt rettet mot prosesser i Vest-Finnmark Tverrfaglige Opplæringskontor og Aksis AS, samt Vefas og Alta Fjernvarme.

Vest-Finnmark Tverrfaglige Opplæringskontor har i en årrekke vært organisert under Alta kommune, og kommunen har dermed operert som både opplæringskontor og lærebedrift. Ny opplæringslov av 1. august 2024 medførte at denne organiseringen ikke kunne videreføres. I tråd med medlemskommunenes ønsker og kommunedirektørens ambisjoner om en sterkere organisasjon som kan forbedre rekruttering og oppfølging av lærlinger har det derfor vært jobbet med en virksomhetsoverdragelse til Aksis AS. Aksis eies av Alta og Loppa kommuner, og vurderes å ha nødvendige ressurser og kompetanse til å ta dette videre i ønsket retning. Overdragelsen forventes effektivt i løpet av første kvartal 2025.

Alta Fjernvarme, deleid av det interkommunale avfallsselskapet Vefas, ble slått konkurs på tampen av 2024. Dette medførte konsekvenser for både næringsliv og husholdninger på Alta Sentrum. Som følge av mangel på alternative energikilder skapte avviklingen usikkerhet rundt energiforsyningen til flere bygg og institusjoner. Kommunen har derfor hatt en rolle i arbeidet med å finne løsninger for å sikre stabil varmforsyning og redusere de negative ringvirkningene.

Eierskapsmeldingen skal revideres i sin helhet i 2025, og det vil i den forbindelse ses nærmere på kommunens eierskapsforvaltning. Formannskapet vedtok i møte 20. november 2024 å opprette et «eierskapsmeldingsutvalg» med tre politisk oppnevnte representanter. Utvalget er gitt ansvar for å følge opp de kommunale eierskapene samt informere formannskapet to ganger i året og kommunestyret en gang per år. Arbeidet i utvalget igangsettes i 2025, med mål om å sikre god utvikling, langsiktig verdiskaping og forutsigbar styring gjennom en tydelig strategi og et aktivt eierskap.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunen har et grunnleggende ansvar for å forberede beredskap på ulike områder. Den kommunale beredskapsplikten innebærer at kommunen må ha en sektorovergripende tilnærming til samfunnssikkerhet og beredskap. Det skal sikre at kommunen vurderer og planlegger disse aspektene på en helhetlig måte.

Administrativ beredskapsplan

Den administrative beredskapsplanen gir retningslinjer og rammer for kommunens kriseledelse. Kommunen må være forberedt på å håndtere uønskede hendelser og utfordringer knyttet til samfunnssikkerhet. Planen skal hjelpe kommunen med å lede krisehåndteringen ved større hendelser eller situasjoner som går utover det tjenestene vanligvis håndterer. Den administrative beredskapsplanen ble behandlet og godkjent av kommunestyret i september 2018, og inkluderer varslingslister, ressursoversikt, tiltakskort og maler. Planen er utarbeidet som en handlingsdel til kommunedelplanen "Helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse for Alta kommune 2017 – 2020" i henhold til plan- og bygningsloven. Den ble revidert og oppdatert med varslingslister i 2024.

Øvelser

Hovedfokuset i samvirkeøvelsene i 2024 var innsatsledelse. Øvelsene hadde som overordnet formål å trene og samhandle ved beredskapshendelser, for å styrke sikkerhet og trygghet for kommunens innbyggere, miljø og materielle verdier.

Samvirkeøvelsene i 2024 var en oppfølging av tidligere øvelser fra 2021, 2022 og 2023. Øvelsene ble gjennomført som fullskalaøvelser med samme scenario to ganger på samme dag, for å gi deltakerne mulighet til å rette opp eventuelle feil og oppnå mestring.

Tilsyn

Statsforvalteren i Troms og Finnmark gjennomførte i 2024 tilsyn med kommunal beredskapsplikt og helseberedskap i Alta kommune.

Rapporten fra tilsynet viser at kommunen siden forrige tilsyn i 2019 har måttet håndtere både en pandemi og flere alvorlige hendelser og ulykker. I denne perioden har de vist at de er i stand til å håndtere uønskede hendelser og ekstra belastninger over tid. Gode systemer for øvelser og evalueringer har også bidratt til å styrke kompetansen i kommunens ledelse innen samfunnssikkerhet og beredskap.

Kommunen har også et velfungerende beredskapsråd med eksterne beredskapsaktører som møtes jevnlig.

Beredskapsplanverket til kommunen er i all hovedsak oppdatert. Grunnlaget til beredskapsplanene i Helhetlig ROS er derimot utdatert og må revideres. Det er flere relevante uønskede hendelser som bør inngå i ny versjon av Helhetlig ROS.

Tilsynet viser også at kommunen bør ha bedre rutiner for opplæring. Utskiftninger i ledelsen vil kunne gjøre at viktig taust kunnskap går tapt.

Fremover blir det viktig å forankre samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet både i kommuneplan, beredskapsplanen og sektorplaner, og sørge for at disse blir oppdatert i tråd med ny Helhetlig ROS når den foreligger.

Klima, energi og miljø

Kommunen arbeider for at våre aktiviteter skal skje innenfor naturens bæreevne, i et rent og trivelig miljø der alle tar ansvar.

Klima og miljø

Alta kommune hadde satt mål om å redusere klimagassutslipp for altasamfunnet med 30 prosent innen 2020. I egen virksomhet skal vår drift redusere klimagassutslipp med 15 prosent. Disse målene ble ikke oppnådd. Arbeidet med å redusere kommunens klimautslipp krever en solid forankring i hele organisasjonen og det er tidkrevende. Tidligere vedtatte mål om å redusere utslipp i kommunens drift, og måten arbeidet har vært organisert på, har ikke gitt de resultatene vi ønsket. I arbeidet med å utarbeide ny kommunedelplan for klima, energi og miljø har vi stort fokus på å involvere hele administrasjonen og forankre arbeidet i organisasjonen. Sammen utarbeider vi et forslag til ny kommunedelplan og får til en forankring som gir grunnlag for videre arbeid med å redusere kommunens interne klimautslipp. Planen skal være klar til politisk behandling høsten 2025. Arbeidet med klimaplanen er viktig for å sette fokus på klimautslipp i organisasjonen.

I 2024 var gjennomsnittstemperaturen i verden for første gang 1,5 gradere over snittet i førindustriell tid. Det viser at klimaendringene skjer fort og at vi må gjøre tiltak som virker nå. Det er krevende å få til samtidig som kommunen må løse en utfordrende økonomisk situasjon. Mange klimatilak vil gi reduserte utgifter over tid, men de kan kreve investeringer for å komme i gang. I 2025 skal arbeidet med å sette klima på dagsorden i hele organisasjonen og i altasamfunnet fortsette. For å lykkes er det avgjørende at også politisk ledelse er villig til å prioritere klimareduksjon i konkrete saker der man i noen tilfeller også får en ekstra økonomisk belastning i investeringsfasen.

Globalt står bygg for 40 prosent av energibruken – andelen er den samme i Norge. Energieffektive bygg, som på sikt er selvforsynt med fornybar energi, er derfor en sentral klimaløsning. Norge har blant de strengeste energikravene til nybygg i verden, og de første plusshusene er realisert. Samtidig er flertallet av byggene som står i både år 2030 og 2050 allerede bygget. Energieffektivisering i eksisterende bygningsmasse er derfor en sentral klimaløsning for å nå de langsiktige klimamålene. Energieffektivisering bør være et prioritert område i kommunen fremover.

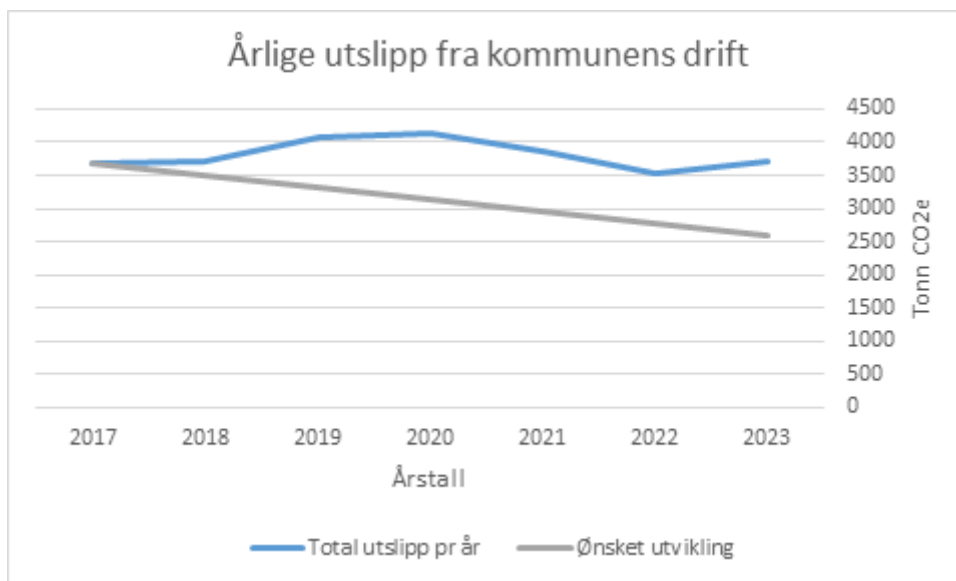
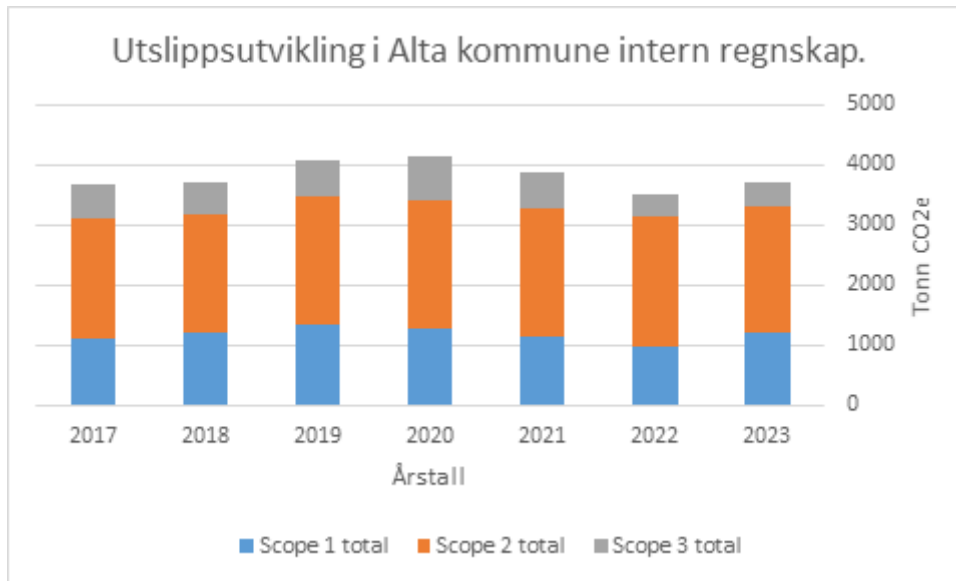
Nordlysbadet har SD-anlegg og Em-system som gir effektiv drift og god styring av energibruk i anlegget. De har installert løsninger for varmegjenvinning som bidrar til redusert energiforbruk. I 2024/ 2025 har lys og tilhørende utstyr blitt oppgradert med led belysning og sensorstyring av anlegget. Ved å sørge for kompetanse og relevante kurs sikrer nordlysbadet at styringssystemene blir utnyttet effektivt. Fremover

er automatisert returspyling av filtre en utvikling av anlegget som er ønsket for å redusere driftskostnader og øke brukeropplevelsen.

Naturmangfoldet i Alta har stor egenverdi og det er viktig for de som bor i kommunen. Omdisponering og forbruk av natur er en stor trussel mot naturmangfoldet i Norge og ellers i verden. I Alta omdisponerer vi arealer og bruken av naturen er stor, derfor bestilte kommunestyret i 2024 en kommunedelplan for naturmangfold der vi skal samle kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Planen skal være et kunnskapsbasert grunnlag for forvaltning av natur og miljø i Alta. Planprogrammet er vedtatt og videre arbeid med planen vil skje i 2025.

Utvikling i klimagassutslipp intern drift, Alta kommune

Utvikling i klimagassutslipp intern drift, Alta kommune.									
Årstall	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Kategori	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)	Utslipp (tCO2e)
Transport	451	491	607	393	411	401	410	393	352
Diesel	390	368	511	316	360	376	388	356	295
Bensin	61	122	96	77	50	24	22	38	57
Stasjonær forbrenning	641	626	617	589	732	876	929	832	767
Lett fyringsolje	0	0	-	-	-	-	3	15892	85
Bioenergi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Elkjel	641	626	617	589	732	876	927	816304	682
Scope 1 total	1092	1116	1225	981	1143	1277	1340	1225	1119
Fjernvarme/kjøling Nordiske lok.	70	58	24	26	2	-	0	8	24
Fjernvarme	70	58	24	26	2	-	0	7513	24
Elektrisitet	2090	2059	2063	2125	2135	2148	2132	1931	1967
Elektrisitet Nordisk miks	2090	2059	2063	2125	2135	2148	2132	1931	1967
Elektrisitet OpprGaranti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Scope 2 total	2160	2116	2087	2152	2137	2148	2132	1938	1991
Flyreiser	299	284	184	184	417	554	474	402	426
Fly interkontinentalt	0	0	0	0	2	5	0	2	5
Fly kontinentalt	15	5	1	1	34	30	17	21	16
Fly nordisk	0	0	0	2	5	12	13	9	9
Fly innland	284	279	183	181	375	506	445	371	395
Forretningsreiser	55	48	47	45	49	54	50	47	54
Km-godtgj.bil(NO)	55	48	47	45	49	54	50	47	54
Km-godtgj.el-bil(NO)	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Avfall	169	138	158	154	120	112	94	105	106
Restavfall til forbrenning	169	138	158	154	120	112	94	105	106
Scope 3 total	523	470	388	383	587	719	618	554	586
Total utslipp pr år	3775	3703	3700	3516	3866	4144	4089	3718	3695

Internkontroll

I februar 2023 ble det vedtatt et overordnet rammeverk for internkontroll og risikostyring i Alta kommune. Med utgangspunktet i rammeverket er det i 2023 gjennomført en kartlegging med tema internkontroll. Kartleggingen viste at kommunen har behov for å arbeide mer systematisk, bli sikrere på bruk av verktøy og forankre internkontroll som en del av kvalitetsforbedrende arbeid i den daglige driften. Som ettervirkning av kartleggingen, vil kommunen i tiden fremover arbeide med kultur og forankring, kompetanseutvikling på området internkontroll, og vurdere relevante verktøy og systemer som kan brukes i hele kommunen.

God internkontroll er en del av kommunens samlede styring og ledelse for å levere gode tjenester innenfor krav fastsatt i lover og forskrifter. Overordnet rammeverk for risikostyring og internkontroll i Alta kommune angir prinsippene for- og elementene i kommunes system for risikostyring og internkontroll, og skal bidra til at kommunens organisatoriske enheter får en mer enhetlig tilnærming til emnet. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset Alta kommunes aktiviteter og risikoforhold.

I kommuneloven av 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner er kravet til internkontroll forsterket i eget kapittel 25, §§ 25-1 og 25-2. Det er i tillegg en rekke bestemmelser i kommuneloven og særlover som kan knyttes opp mot internkontroll. Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Ledelse og styring i Alta Kommune

Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for at den interne kontrollen er tilfredsstillende og i samsvar med lovkravene. Den enkelte kommunalleder har fått delegert ansvar for å ivareta internkontrollen innen sitt ansvars- og tjenesteområde. Et ansvar som ved intern delegasjon er videredelegert ned til den enkelte virksomhet og avdeling.

Kommunens ledere skal gi retning og skape resultater innenfor de rammer som er gitt. Ledere har også ansvaret for å etablere og følge opp rutiner og systemer. Det vil sikre god virksomhetstyring, internkontroll og faglig forsvarlige tjenester til innbyggere og brukere av tjenestene. I arbeidet inngår også ansvaret for å utvikle en kultur som fremmer gode arbeidsprosesser, læring, forbedring og utvikling.

Med utgangspunkt i de reglement, rutiner og retningslinjer er det utarbeidet flere detaljerte rutinebeskrivelser innenfor de ulike områder. Blant annet kan nevnes attestasjons- og anvisningsreglement, rutiner for fakturabehandling, rutiner for all pengebehandling både via bank og kontanter og detaljert beskrivelse av varslingsrutiner osv. Kontroller foretas kontinuerlig i stabsavdelingene. Økonomisystemet er styrt i form av ulike roller og tilganger styres etter delegasjon. Bruk av elektroniske verktøy øker kvaliteten og er gode hjelpemidler i kartleggings- og oppfølgingsarbeidet av internkontrollen. Avvikssystemet QM+ er implementert i organisasjonen og brukes ute på virksomhetene. Det er utarbeidet en egen HMS-håndbok som gir god oversikt for ansatte.

Internkontrollen i Alta kommune har som mål å sikre

- målrettet og effektiv tjenesteproduksjon og drift.
- etterlevelse av lover og regler.
- pålitelig rapportering.
- iverksetting og oppfølging av politiske vedtak.

Kommunens internkontroll inkluderer blant annet

- plan- og rapporteringssystem - sikrer sammenhengen mellom langsiktige planer til økonomi- og handlingsplan med budsjett, virksomhetsplan og til løpende rapportering
- risiko- og sårbarhetsanalyser - legger grunnlaget for en risikobasert internkontroll og dermed forebygge uønskede hendelser
- avvikssystem - rapporteringer om svikt i tjenestene, skader eller brudd på rutiner som følges opp av leder

Kommunen har fulgt opp kjerneområder i internkontrollen som håndtering av avvik og oppfølging av eksterne tilsyn og forvaltningsrevisjoner.

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst en gang i året. For 2023 er rapporteringen innarbeidet som en del av årsmeldingen.

Årlige rapporteringer

Alta kommune bruker følgende målesystem:

- årsmelding/årsrapport
- kvartalsrapportering til kommunestyret
- månedsrapportering internt og med orientering til hovedutvalg
- virksomhetsplan – halvårlig og årlig resultatoppfølging
- lederavtaler
- årsrapportering på HMS
- arbeidsmiljøundersøkelser/medarbeiderundersøkelser

Rapportering skjer i Framsikt.

Målinger og resultat skal gjenspeile hva som er oppnådd i forhold til visjon, mål og strategier.

Etiske retningslinjer

Alta kommune ønsker å fremme en kultur med stolte og lojale medarbeidere. Medarbeidere som har en felles "VI-følelse" i tråd med kommunens overordnede visjon **ALTA VIL**. Kommunen skal drives på en ansvarlig måte, og de etiske retningslinjene beskriver den etiske standarden som må etterleves av alle ansatte og folkevalgte i deres møte med hverandre, innbyggere og andre samarbeidspartnere. Etisk kvalitet i myndighetsutøvelse og tjenesteyting er en forutsetning for innbyggernes og omverdens tillit til Alta kommune.

Kommunes verdigrunnlag er **åpenhet, trygghet og respekt**, en etisk plattform for atferd og holdninger som skal ligge til grunn for vår samhandling. Både ledere og folkevalgte har ansvar for at våre etiske retningslinjer følges opp. Retningslinjene er ment å være generelle rettesnorer som krever refleksjon av den enkelte.

Personvern og informasjonssikkerhet

Arbeidet med personvern har de siste årene vært styrket. Det har vært et større fokus på personvern blant ledere og ansatte, noe som førte til flere henvendelser til personvernombudet. Gjennomføringen

av sikkerhetsvurderinger resulterte i en bred oversikt over risikobildet på personvern, og i 2024 har det blitt foretatt en vurdering av hvilke områder det vil være lurt å sette inn tiltak. Et av sikkerhetstiltakene er å gå gjennom innholdet i interne rutiner. Dette arbeidet er påbegynt. Et annet sikkerhetstiltak er oppfølging av det interne rutiner beskriver at vi skal gjøre. Dette arbeidet er mer komplekst, men er også påbegynt.

Tilsyn og forvaltningsrevisjon

Tilsyn fra statsforvalter

Følgende tilsyn ble gjennomført med vurdering/konklusjon fra Statsforvalter i 2024:

Tilsyn ved Alta kommune, med tema kommunal beredskapsplikt og helseberedskap.

- Statsforvalter identifiserte seks avvik fra lov- og forskriftskrav til kommunal beredskap og helseberedskap: Overordnet beredskapsplan er ikke oppdatert, helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er ikke oppdatert, manglende system for opplæring, smittvernplan er utdatert, risiko- og sårbarhetsanalyse helseberedskap er utdatert, og beredskapsplan for helse- og sosialtjenesten er utdatert
- Alta kommune har utformet tiltak i forbindelse med tilsynet. Disse går blant annet på å utarbeide en ressursoversikt, opprettelse av beredskapskoordinator som får ansvar for å utføre helhetlig ROS-analyse, utarbeidelse av opplæringsplan for administrativt ansatte med en rolle innen samfunnssikkerhet og beredskap, det opprettes en smitteverngruppe som utarbeider en smittevernplan, og det er nedsatt en arbeidsgruppe som utarbeider en ROS-analyse og beredskapsplan for helseberedskap.
- Tiltakene følges opp i 2025.

Tilsyn ved Nav Alta-Kvænanngen-Loppa, med tema; refusjon etter sosialtjenestelovens § 26.

- Alta kommune v/Nav kontoret utformet tiltak i forbindelse med tilsynet. Disse går blant annet på å utarbeide rutiner, kontroll av rutiner, oppfølging av avvik og stikkprøvekontroller samt utarbeidelse av en kvalitetshåndbok.
- Statsforvalter vurderer at kommunen v/Nav-kontoret har sørget for at saksbehandlingen av refusjonssaker nå er i tråd med gjeldende lov. Tilsynssaken er avsluttet.

Tilsyn ved helse- og sosialtjenesten: Landsomfattende tilsyn med helse- og omsorgstjenester, med tema; forsvarelig administrasjon av legemidler med bruk av medisindispenser knyttet til pasienter.

- Statsforvalter konkluderte med at Alta kommune ikke legger til rette for forsvarelig administrasjon av legemidler ved hjelp av medisindispenser til eldre hjemmeboende pasienter. Det ble også bemerket at kommunen ikke følger systematisk med på om den enkelte pasient får tilstrekkelig opplæring, og om tiltaket fungerer hos den enkelte pasient.
- Alta kommune har utformet tiltak i forbindelse med tilsynet. Som tiltak har kommunen blant annet oppdatert rutiner for varsling fra medisindispenser, evaluert og godkjent dispensere, utformet en sjekklister for opplæring- og gjennomgått rutiner for bruk av dispenser, og utformet en beskrivelse knyttet til drift av dispensere.
- Statsforvalter ber om dokumentasjon for effekt av tiltakene. Dette følges opp i 2025.

Tilsyn ved Storbakken ungdomssenter, med tema vern og beskyttelse av barn i bolig. Som følger av barnevernloven § 17-3 og forskrift om tilsyn med tjenester og tiltak til barn i barneverninstitusjoner m.m. (tilsynsforskriften).

- Statsforvalteren avdekket ingen lovbrudd og tilsynet er avsluttet.

Tilsyn ved Elvebakken skole, med tema kommunens arbeid for å sikre at aktivitetsplikten blir oppfylt, jf. Opplæringsloven § 14-1. [\[SN1\]](#)

- Statsforvalteren konkluderte med kommunen ikke hadde overholdt regelverket på alle områder. Kommunen fikk pålegg ved dokumentasjon knyttet til: plikter for å melde skolemiljøsaker, å undersøke skolemiljøsaker og sette inn tiltak i skolemiljøsaker.
- Tilsynet følges opp i 2025.

Brevtilsyn ved Alta kommune, svart ut av avdeling for miljø, park og idrett. Tema ved tilsynet var kommunens myndighet ved forsøpling, etter forurensningsloven. [\[SN1\]](#)

- Statsforvalteren identifiserer avvik knyttet til skriftlig dokumentasjon av: kommunens plikter, rutiner/system for å avdekke avvik, risikovurderinger knyttet til forsøpling og avfall, og rutiner for å følge opp forsøplingsaker.
- Statsforvalter ga ikke pålegg, tilsynet anses som avsluttet.
- Kommunen følger opp statsforvalters anbefalinger i 2025.

Tilsyn fra Arbeidstilsynet

12 av kommunens enheter har hatt tilsyn fra arbeidstilsynet i løper av 2024. Fordelt på disse, har kommunen mottatt totalt 45 pålegg. Fem av tilsynene er avsluttet og 35 pålegg er oppfylt (per 12.02.25).

I løpet av 2024 har kommunen fått 45 pålegg fra arbeidstilsynet. Likt som tidligere, får kommunen særlig mange pålegg som går på involvering av- og bistand fra bedriftshelsetjenesten. Kommunen har også fått en større andel pålegg som handler om kartlegging, planlegging og tiltaksutforming knyttet til vold, og trusler, samt psykososiale og organisatoriske risikofaktorer.

Forvaltningsrevisjon

Revisjonen ferdigstilte to forvaltningsrapporter i 2024 (henholdsvis ved plan og byggesak, og skoler).

I rapport om plan og byggesak konkluderer revisor med at:

«Alta kommune har i all hovedsak behandlet søknader om dispensasjon fra kommuneplanens arealplan i henhold til sentrale saksbehandlingsregler. (...) Det kan på grunnlag av de undersøkte sakene ikke påvises usaklig forskjellsbehandling.»

«Alta kommune overholder ikke alle sentrale bestemmelser om tilsynsplikt i byggesaker.»

Revisor anbefaler følgende:

«Søknader om dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 blir behandlet i henhold til gjeldende saksbehandlingsfrister.»

«Tilsyn i byggesaker gjennomføres i tråd med kommunens egne tilsynsplaner- og strategier.»

«Tilsynsvirksomhet på byggesak blir dokumentert i henhold til gjeldende regelverk, herunder at det utarbeides tilsynsrapporter i den enkelte sak og årlige rapporter om tilsynsvirksomheten.»

I rapporten ble det påpekt at bygningsavdelingen har utarbeidet tilsynsplan og strategi for tilsyn men at avdelingen ikke utførte det antall lovbestemte tilsyn som loven legger opp (i minst 10% av byggesakene). Videre fremgikk det at det ikke alltid ble utarbeidet skriftlig rapport etter gjennomført tilsyn.

Alta kommune har tatt rapporten til etterretning og på bakgrunn av denne utarbeidet egen tilsynsplan (rapport) som fylles ut og lagres på byggesaken i vårt sakssystem når tilsyn gjennomføres. I tillegg har vi foretatt en endring som medfører at en av byggesaksbehandlerne hos oss har fått et særskilt ansvar for at tilsyn i byggesaker gjennomføres i tilstrekkelig grad, jf. lovkravet i plan- og bygningsloven.

I rapport om spesialundervisning konkluderer revisor med at:

«... Alta kommune i stor grad kan dokumentere korrekt saksbehandling i de undersøkte sakene om spesialundervisning.»

Revisor anbefaler følgende

«Sikre at; alle vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring oppfylder innholds krav, underretning om vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring skjer raskt, det utarbeides individuell opplæringsplan som er i tråd med vedtak i alle saker om individuelt tilrettelagt opplæring, det utarbeides årlig evaluering av individuelt tilrettelagt opplæring, hvor det evalueres om mål i individuell opplæringsplan er nådd, vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring fattes umiddelbart etter at sakkyndig vurdering foreligger, eller i forkant av nytt skoleår, og at eventuell bruk av alternativ opplæringsarena er tydelig forankret i vedtak.»

«Gi eleven selv anledning til å uttale seg i saker om individuell tilrettelagt opplæring, og dokumentere vurderinger av barnets beste i saken.»

«Følge opp at fastsatte frister overholdes i saker om individuell tilrettelagt opplæring.»

«Vurdere om; det bør være lik praksis ved skolene når det gjelder varighet på vedtak, alle skoler bør benytte samme maler i saker om individuelt tilrettelagt opplæring, og om skolene og PPT har tilstrekkelige ressurser til arbeidet med individuelt tilrettelagt opplæring.»

Som oppfølging av revisors anbefalinger har skoler i Alta kommune startet følgende arbeid:

Alle skoler er bedt å benytte kommunal mal i det nye skoleadministrative systemet Vigilo for slike vedtak. Kommunal mal er utarbeidet på bakgrunn av ny opplæringslov, Udirs veileder for individuelt tilrettelagt opplæring og tilbakemeldinger etter forvaltningsrevisjon. Noen skoler har fattet vedtak for 24/25 etter gammel mal. Disse har fått/får fortløpende opplæring fra oppvekstadministrasjonen på bruk.

Alle skoler skal følge fristene i kommunalt årshjul for individuelt tilrettelagt opplæring. Fristene ligger også i kommunens internkontrollsystem Moava 1310.no. Når vedtaket er ferdig fattet i Vigilo, sendes den automatisk til foreldre (og elever over 15 år) når denne godkjennes av rektor.

Kommunal mal for individuell opplæringsplan (IOP) ligger i Vigilo, og skal benyttes av alle skoler. Malen er utarbeidet på bakgrunn av ny opplæringslov, Udirs veileder for individuelt tilrettelagt opplæring og tilbakemeldinger etter forvaltningsrevisjon. Malen har instruksjoner for hvilke opplysninger som skal fremkomme, og vil dermed sikre at IOP i alle saker skal være i tråd med elevens enkeltvedtak.

Kommunal mal for årsrapport for individuelt tilrettelagt opplæring ligger i Vigilo, og skal benyttes av alle skoler. Malen er utarbeidet på bakgrunn av ny opplæringslov, Udirs veileder for individuelt tilrettelagt opplæring og tilbakemeldinger etter forvaltningsrevisjon. Malen har instruksjoner for hvilke opplysninger som skal fremkomme, og vil dermed sikre at årsrapporten i alle saker skal være i tråd med elevens IOP.

Alle skoler skal følge fristene i kommunalt årshjul for individuelt tilrettelagt opplæring. Fristene ligger også i kommunens internkontrollsystem Moava 1310.no. Skolene skal fatte enkeltvedtak uten ugrunnet opphold. Vi har i årshjul satt frist på maks fire uker fra sakkyndig vurdering til enkeltvedtak skal foreligge.

Alle skoler er bedt å benytte kommunal mal i Vigilo for slike vedtak. Kommunal mal er utarbeidet på bakgrunn av ny opplæringslov, Udirs veileder for individuelt tilrettelagt opplæring og tilbakemeldinger etter forvaltningsrevisjon og ivaretar også spørsmål om evt. vedtak om alternativ opplæringsarena.

Forenklet etterlevelsekontroll

I 2023 kontrollerte revisor kommunens etterlevelse av kommunens økonomireglement og selvkostforskrift. Revisor hadde ingen merknader. Kontrollutvalget behandlet saken i sak 20/24 i møte 13.juni 2024.

Samfunns- og befolkningsutvikling

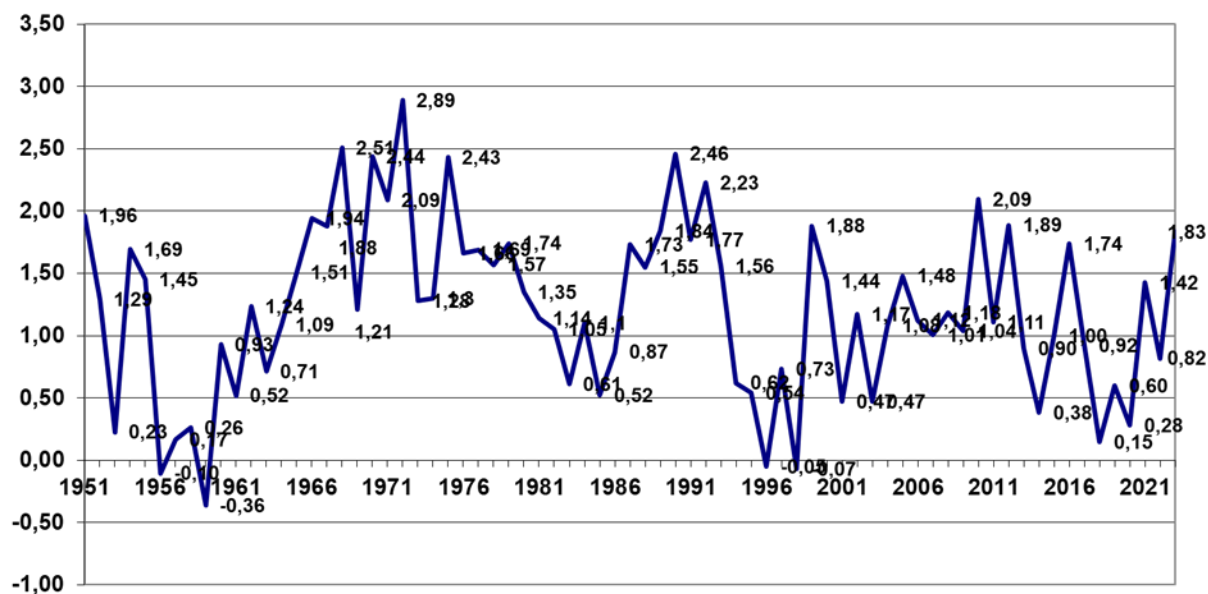
Befolkningsutvikling 4. Kvartal 2024

	2021	2022	2023	2024
Folketall ved inngangen av kvartalet	20 847	21 144	21 317	21 708
Fødte	284	239	246	276
Døde	146	152	124	149
Fødselsoverskudd	138	87	122	127
Innvandring	217	268	509	417
Utvandring	108	107	94	109
Innflytting, innenlands	835	836	912	794
Utflytting, innenlands	788	914	1 061	1 062
Netto innvandring og flytting	156	83	266	40
Folkevekst	297	173	391	169
Folketallet ved utgangen av kvartalet	21 144	21 317	21 708	21 877

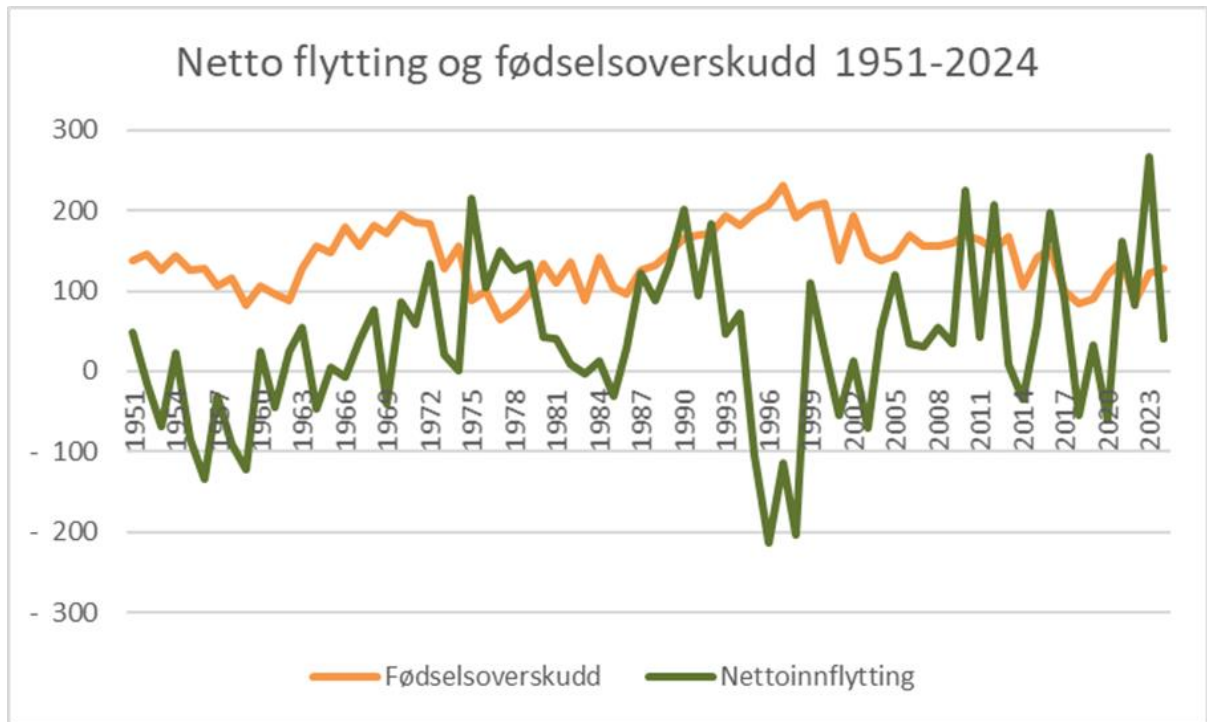
Befolkningsøkningen har i 2024 falt tilbake til 2022-nivå. Den største endringen fra 23 til 24 er nedgangen i netto tilflytting. Utflyttingen er fortsatt høy, mens tilflyttingen er redusert. Fødselsoverskuddet er marginalt høyere enn i 23.

Befolkningsutvikling 2051-2024

Årlig befolkningsvekst (%)

På de 74 årene fra 1951 har befolkningen økt med 12 916 personer, fra 8 961 til 21 877. Det tilsvarer en årlig gjennomsnittlig vekst på 1,2 prosent. Gjennomsnittlig vekst de siste 10 årene er 0,97 prosent. Utviklingen de siste vel 30 år viser at veksten er langsiktig svakt fallende.

Tabellen ovenfor viser fødselsoverskudd og netto flytting årlig siden 1951. Fødselsoverskuddet tok seg opp fra 2022 og antall fødte i 2024 var med unntak av 2021 det høyeste siden 2013. Antall levende fødte økte med 30 fra i fjor. Den langsiktige trenden er likevel fallende fødselsoverskudd både på grunn av flere døde og på grunn av færre fødte. Vi vil derfor i et lengre perspektiv bli mer og mer avhengig av netto tilflytting hvis vi skal realisere befolkningsvekst på eller over landsgjennomsnittet. SSB sine langsiktige befolkningsprognoser forventer en befolkningsvekst godt under landsgjennomsnittet.

Næringsutvikling

2024 har på mange måter fortsatt trenden fra året før, med forholdsvis tøffe tider for enkelte bransjer. Det var forventet en svak økning i antallet konkurser, og med fasit i hånd fikk vi på landsbasis en økning på 0,6 prosent, fra 4517 til 4543 konkurser. Det er dog vesentlig færre konkurser innenfor bygg- og anleggsbransjen, som hadde store utfordringer i 2023. Den største konkursøkningen kom innenfor omsetning og drift av fast eiendom (52 prosent økning), noe som ikke er unaturlig gitt vedvarende «høy» rente og generell kostnadsøkning for øvrig.

I Alta økte antallet konkurser fra 16 i 2023 til 19 i 2024. Dette er det høyeste antallet i kommunen siden 2012 (21 stk.), men variasjonen er forholdsvis liten fra år til år. I 2023 ble det etablert 294 nye foretak i Alta, mens tilsvarende tall for 2024 er 222 nye foretak. Det kan skyldes noe strammere økonomi i samfunnet, men antallet er likevel ikke langt unna gjennomsnittet på 225 nye foretak per år fra 2010-2024.

Reiselivsnæringen opplevde en fortsatt positiv utvikling i fjor med hensyn til antallet besøkende, og vi håper naturligvis det målrettede arbeidet for å gjøre Alta til en helårsdestinasjon lykkes. Det vil ha stor betydning for både økonomisk bærekraft og rekrutteringsmulighetene i næringen. Samtidig er det flere aktører som fremdeles kjenner på etterdønningene av pandemien, da spesielt knyttet til statsfinansierte lån som ble tatt opp i perioden og som nå skal tilbakebetales. I løpet av året oppnådde Alta kommune sertifiseringen som «Bærekraftig reisemål», og det er etablert og vedtatt en reisemålsstrategi for kommunen som vil være helt sentral for videre utvikling. Direkteruten til og fra Frankfurt, som skulle startet opp i desember, ble dessverre utsatt med et år.

Pågangen fra både lokale og eksterne aktører knyttet til næringsarealer er fremdeles stor, både på Skillemo og med tanke på sjørettede aktiviteter. Ved årsskiftet gikk dispensasjonen fra rekkefølgekravet knyttet til etablering av gang- og sykkelvei fra Skillemo til Øvre Alta ut, og forlengelse av denne ble stoppet av klage. Dermed måtte seks opsjonssøknader på Skillemo avvises i påvente av klagebehandlingen. Næringsområdet på Stengelsen Nord, som forventes klart for utlysning av tomter i 2025, kan til en viss grad ivareta enkelte av aktørenes behov. Vi står likevel overfor en periode med redusert tilgang på ledige næringsarealer, og dette påvirker naturligvis både kommunens økonomi og næringslivets utvikling.

Med hensyn til planarbeidet i næringsavdelingen kom landbruk godt i gang med ny landbruksplan i 2024, og denne ferdigstilles i første kvartal 2025.

Den geopolitiske situasjonen har ikke bedret seg i 2024, og nordområdenes betydning for landets beredskap er kontinuerlig på agendaen. Vi forventer at dette vil medføre økt satsing knyttet til både Forsvaret og totalberedskapen for øvrig, og Alta har en naturlig og sentral rolle i dette som et logistikk-knutepunkt i regionen. Forsvarets økte satsing i nord gir allerede store ringvirkninger i form av samferdselsinvesteringer, arbeidsplasser og byggeprosjekter, og det er naturlig å anta at dette vil materialisere seg ytterligere de kommende årene.

Folkehelse

Den største innsatsen for en bedre folkehelse gjøres utenfor helsevesenet. Grunnlaget for god folkehelse i befolkningen skapes i barnehager, skoler, arbeidsplasser, hos frivillige lag og foreninger og ikke minst rundt eget kjøkkenbord. Samarbeid på tvers av sektorer og samfunnsaktører er dermed en forutsetning for et godt folkehelsearbeid.

Gjennom deltakelse i Folkehelseprogrammet får kommunen muligheter til å styrke møteplasser for barn og unge samt bistå i kompetanseheving hos voksne som samhandler med barn innen livsmestring. Noen av tiltakene som i 2024 har blitt realisert kommer hele befolkningen også til gode, som Militær hinderbane ved Alta videregående skole. I samarbeid med UiT, Norges Arktiske Universitet, har Alta kommune i løpet av året gjennomført levekårsverksteder, som bidrar med innspill til utfordringer rundt fattigdom og utjevning av sosiale helseforskjeller. Ikke minst har vi også fulgt opp samisk folkehelsemelding overfor egen befolkning, og deltar i et landsdekkende nettverk med spisskompetanse innen universell utforming.

I 2024 ble også Ungdata undersøkelse hos barn og unge i Alta gjennomført – en undersøkelse som dekker ni årskull. Resultatene vitner om at norske barn og unge, også i Alta, jevnt over lever godt og stort sett har det bra. Det er likevel noen indikatorer som avdekker uønskede forhold med barn og unge som både blir utsatt for mobbing, har psykiske plager, er mindre fornøyd med sine lokalmiljøer eller har en livsstil utenom det anbefalte. Samtidig er det også positive funn, som at våre barn og unge føler seg mer trygge i nærområdet og blir tilbudt eller bruker i langt mindre grad narkotiske stoffer enn landsgjennomsnittet.

Alta kommune har også brukt 2024 på å revidere sine *Folkehelsedokumenter*. Det har vært lagt ned betydelige ressurser i et tverrfaglig samarbeid, der fokus har vært rettet spesielt mot å få til fruktbare prosesser mellom folkehelseinnsatsen og oppvekstområdet – nettopp fordi disse henger så tett og komplekst sammen. Barnehager og skoler favner om «alle» barn i Alta og derfor en universalnøkkel i folkehelseinnsatsen. Reviderte *Folkehelsedokumenter* med fokusområder og tiltak skal vedtas politisk i løpet våren 2025.

By- og tettstedsutvikling

By- og tettstedsutviklinga i Alta følger føringene i *Kommuneplanens samfunnsdel* og *Kommuneplanens arealedel*, samt *Områdereguleringer for Bukta, Bossekop og Alta sentrum*.

I 2024 har vi brukt betydelige ressurser i arbeidet med ny *Områderegulering for Alta sentrum*. Det er også benyttet eksterne ressurser for å lage delutredninger for viktige tema. Vi har fått utarbeidet en rapport som sammenstiller alle geotekniske rapporter som er utarbeidet i og rundt sentrum, som er et viktig grunnlag for videre utbygging. Det er også gjennomført en vurdering av bygningsmessige verneverdier, og en naturmangfoldskartlegging av hele sentrum og ravinekanten ned mot Aronnes/Elvestrand. Dette er viktige kartlegginger som ikke er gjort tidligere, og som vil legge føringer for hvordan den videre sentrumsutviklingen skal planlegges. Arbeidet fortsetter i 2025.

Bolig

Boligstatistikken viser at det i 2024 var en liten oppgang i antall ferdigstilte boliger, fra 85 i 2023 til 133 i 2024. Samtidig er det i 2024 bare gitt rammetillatelse til 98 nye boliger, mot 160 i 2023. Tilsvarende ble det også i 2024 gitt igangsettingstillatelse til bare 46 boenheter, mot 163 i 2023.

I 2024 ble det vedtatt fire reguleringsplaner som tilrettelegger for nye boliger, med totalt 114 boenheter. Alta kommune har totalt sett en «utbyggingsreserve» på ca. 1027 boenheter som er ferdig detaljregulert, men som ikke er igangsatt.

Samlet sett gir dette et noe bekymringsfullt bilde av boligbyggingen i Alta, og det er over år ferdigstilt færre boliger enn de 100-150 vi har bruk for.

Alta kommune ser med bekymring på den nedgående trenden i boligproduksjonen, og de begrensede virkemidlene kommunen har for å bidra til å få igangsatt prosjekter i det private markedet. For å sette fokus på utfordringene og informere om Husbankens tilgjengelige virkemidler arrangerte Boligservicekontoret sammen med Husbanken i mai 2024 bransjedagen «Sammen for boligutvikling» der lokale bransjeaktører deltok.

Gjennom 2024 har Alta kommune også lagt ned betydelige ressurser knyttet til planlegging og realisering av følgende boligprosjekter i kommunal regi:

- Reguleringsplanarbeidet for Lille Skoddevarre Boligområde har pågått med full styrke gjennom året. Reguleringsplanen forventes vedtatt i 2025.
- Det er inngått samarbeidsavtaler med FeFo og AS Utvikling for regulering og utvikling av boligområdet Svennbakken/Fallsen. Det forventes oppstart av regulerings- og prosjekteringsprosess i 2025.
- I Skogheim er et felt avsatt til konsentrert utbygging omregulert og opparbeidet til 13 eneboligtomter. Tildeling til tomtekjøpere vil skje i starten av 2025.
- I februar 2024 ble Emba Eiendom kåret til vinner av det tredje feltet i Lille-Komsa, med vilkår om utleieboliger for seniorer med tilvisningsavtale. Alta kommune v/Boligservicekontoret har gjennom 2024 deltatt på torgsamlinger og folkemøter for å informere om utleieboligene for seniorer som her planlegges.
- For Ressebakken boligfelt har det vært gjennomført supplerende grunnundersøkelser med tanke på kvikkleire, og prosjektering og konkurransegrunnlag er påbegynt. Prosjektet forventes utlyst i løpet av første halvår 2025.
- Alta kommune tildelte i 2024 Stiftelsen Utleieboliger opsjon for bygging av boliger på ferdig regulert område i Skogheim boligområde, med 26 boenheter fordelt på to felt. Alta kommune bistår Stiftelsen med gjennomføring av skisseprosjekt og i dialogen med Husbanken, mens Stiftelsen finansierer og gjennomfører utbygging av 26 boenheter for utleie.
- Nye Marienlund bosenter ble overlevert Alta kommune på tampen av 2024. Planlegging, realisering og innflytting har krevd en betydelig tverrsektoriell innsats på tvers av virksomhetene Bygg- og eiendomsutvikling, Tilrettelagte boliger og Boligservicekontoret.
- Det har gjennom året blitt jobbet med et konkurransegrunnlag og finansiering for etablering av 12 boenheter i et Foyer-prosjekt på Midtbakken, i samarbeid med Stiftelsen Utleieboliger. Etablering av Foyer er et vedtatt tiltak i kommunedelplan for boligpolitikk, og er et botilbud for unge i "utenforskap" som inkluderer veiledning for å komme videre med for eksempel utdanning eller arbeid, samt veiledning for å lære å bo alene. Det planlegges for byggestart i 2025. Tilbudet planlegges bemannet med eksisterende ressurser fra barn og unge/NAV.

Boligsosiale utfordringer

Som følge av at boligproduksjonen er i en nedgående trend har Alta kommune gjennom 2024 erfart at stadig flere har behov ulik form for bistand og støtte i forhold til å tilegne seg både leid og eid bolig. I 2024 har også flere meldt behov for økonomisk bistand til boutgifter. Kommunen har et særskilt ansvar for boligsosial planlegging og bistand, og *Kommunedelplan for boligpolitikk* er i denne sammenheng et viktig redskap for imøtekomme utfordringene.

Boligservicekontoret har over år jobbet aktivt for å bidra til et fungerende utleiemarked, med mål om flere profesjonelle utleiery. Dette også ved å inngå tilvisningsavtaler med profesjonelle utbyggere. Boligservicekontoret har tidligere inngått tilvisningsavtale på Fellesbygget som sto klart i mars 2024, der beboerne flyttet inn samme måned. I 2024 har imidlertid tilvisningsprinsippet blitt ytterligere utfordret, pga. rentenivå og husbankens krav til egenkapital mv. I dialog med våre samarbeidspartnere på utleie har det blitt klart for oss hvor utfordrende det er å sikre bærekraft i å bygge nytt for utleie.

Boligservicekontoret har over tid utvikling et svært godt samarbeid med både profesjonelle og private utleiery i Alta. Dette samarbeidet muliggjør at vi får tilgang på utleieenheter som vi tilviser leietakere til, også der det ikke foreligger en formell tilvisningsavtale og finansiering fra husbanken.

Individuelt tilpasset bistand

Lov om kommunens ansvar på det boligsosiale feltet trådte i kraft 01.07.2023, og skjerper kommunens ansvar for planlegging og vedtak knyttet til individuelt tilpasset bistand til den enkelte. Boligservicekontoret har gjennom 2024 arbeidet med å forankre lovens rammer i sitt daglige arbeid og sikre gode rutiner for saksbehandling.

Boligservicekontoret har i 2024 også økning i bruk av ressurser på innbyggere med rus- og psykiatri problematikk. Herunder også økt grad av trusler fra brukere, samt flere branner og branntilløp i kommunale gjennomgangsboliger. I januar 2024 opplevde vi også en dødsbrann i en kommunal bolig. Økningen sees generelt i sammenheng med tidligere endring i psykisk helsevernloven som medfører at kommunen i større grad er ansvarlig for ivaretagelse av denne gruppen. Mange av disse sakene er komplekse, og fordrer koordinert oppfølging fra flere av kommunens tjenesteområder. Miljøvaktmesterne ved Boligservicekontoret gjør oppfølging av også denne gruppen ute i bomiljøene, noe som fungerer svært godt og setter kommunen i stand til å tidligere bli oppmerksom på utfordringer.

Boligservicekontoret registrerte gjennom 2024 også økning i antall henvendelser som angår bistand til bolig fra innbyggere som i utgangspunktet ikke er vanskeligstilt ved helse- eller sosialproblematikk. Dette vurderes å være et symptom på at boligmarkedet er presset og at hver enkelt økonomi er utfordret med bakgrunn i høye levekostnader. Boligservicekontoret har i 2024 hatt økt fokus på tilgjengelig informasjon til innbyggerne. Dette både digitalt via Alta kommunes hjemmeside og deltakelse på fysiske arenaer, eksempelvis med informasjon om bolig i introduksjonsprogrammet for flyktninger og informasjon til eldre om å planlegge for egen bosituasjon på torgsamlinger.

Bostøtte og startlån

Boligservicekontoret veileder på bostøtte og søknadsbehandler til Husbanken. I 2024 har det vært en betydelig økning i både søknader og utbetaling. Gjennom året har retningslinjer for startlån og tilskudd blitt revidert, og nye retningslinjer behandles politisk i starten av 2025.

«Utpekingsrett» til startlåsmottakere er også en modell som Boligservicekontoret selv har utarbeidet, og benyttes i prosjekter der det har vært vanskelig å få med utbyggere på boligsosial formål gjennom eksisterende virkemidler som tilvisning. Alta Kommune garanterer da for kjøp av leiligheter i nye prosjekter der kommunen i etterkant kanalisere startlåsmottakere inn i disse leilighetene. For startlåsmottakere med marginal inntekt kan dette være avgjørende i forhold til inngang til boligmarkedet. For utbygger er dette viktig med tanke på behov for en bekreftelse på salg av disse i forhold til deres finansiering. De første tilsagnene på finansiering ved utpekingsrett ble i 2024 gitt og utbetales ved ferdigstilling i 2025.

Bosetting av flyktninger

Bosetting

I 2024 ble det bosatt 153 flyktninger, og vi har 539 flyktninger innenfor 5-årsperioden (kommunen får integreringstilskudd i 5 år) som bor i kommunen.

Vi bosatte 23 enslige mindreårige, og vi hadde 47 enslige mindreårige bosatt ved årsskiftet.

Det var et travelt år med stor bosetting av flyktninger. Vi har nå fått bemanningen på plass, men trykket har vært stort på de ansatte.

Vi har merket at de flyktningene som kom i 2024 har større og mere sammensatte utfordringer enn i 2022. Ankomstsenteret på Vertshuset fungerer fint og har vært avgjørende for en fornuftig etablering i boliger. Bosettingshastigheten har vært effektiv grunnet bruken av vertshuset som midlertidig bosted for flyktningene.

I løpet av året har 80 bosatte flyktninger flyttet fra kommunen. Disse returnerer til hjemlandet (Ukraina) eller flytter til andre europeiske land.

Prosjektkoordinering

Antall bosatte med særskilte behov øker. Vi har fått på plass ansatte som koordinerer relevante hjelpetiltak og sørger for at nødvendig bistand når frem til hver enkelt bruker. Vi kommer raskere i gang med tiltak og sikrer god oppfølging og ressursbruk. Alta kommune mottok over 16 millioner i prosjektmidler fra IMDI i 2024. Dette er prosjekter med barn, unge og voksne i barnehage, grunnskole, norskopplæring mm. Prosjektene går gjerne i 5 år, med mulighet for forlengelse i ytterligere 5 år, ved store behov.

Introduksjonsprogrammet

Trykket på introduksjonskoordinatorene har vært høyt. Mange deltakere skal ha sin kvalifisering i bedrifter og mange skulle kartlegges. Foreldreveiledning med ICDP programmet har også krevd mye tid og ressurser. Tilbakemeldingene fra deltakerne er at de er godt fornøyd med å få veiledning som foreldre i et nytt land. Saksbehandlingen har vært omfattende. Stadige endringer av regler, lover og forskrifter har også krevd omstilling og etablering av nye arbeidsmetoder.

Økonomisk har Introduksjonsprogrammet vokst fra en kostnad på 13,8 millioner i 2022 til 34,2 millioner i 2023, og 25,8 millioner i 2024. Dette skyldtes økt bosetting av flyktninger fra Ukraina, som deltok 1 år på introduksjonsprogrammet. I løpet av 2024, ble lengden på Introduksjonsprogrammet redusert for flyktninger fra Ukraina, til 6 måneder.

I samarbeid med privat næringsliv og Alta kommune, er det skaffet et stort antall praksisplasser for deltakerne i Introduksjonsprogrammet.

Boliganskaffelse

Boligservicekontoret overtok all anskaffelse av boliger fra november 2023. Det relativt høye bosettingstallet i kombinasjon med at boligproduksjonen har vært lav gjør at trykket i utleiemarkedet er høyt, dette påvirker også husleienivået.

Altasamfunnet har vært, og er fremdeles på tilbudssiden i forhold til å leie ut til våre nye innbyggere fra Ukraina. Flyktningene er i hovedsak bosatt i det ordinære utleiemarkedet, med svært få unntak i kommunal bolig. Det er vanskelig å anslå når kapasiteten i det private utleiemarkedet når en ende. Ved utgangen av 2024 hadde Boligservicekontoret 170 innleide boliger som fremleies til flyktninger. Dette har gjennom 2024 fordret ressursbruk på fremskaffelse av boliger og oppfølging av både utleiere og beboere.

I november 2024 startet vi opp et eget bemannet bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger. Vi har leid lokaler hos Studentsamskipnaden i deres studenthybelbygg på Komsa.

Flyktingenes aktiviteter

De enslige mindreårige har sine faste fritidsaktiviteter, dette er fotball, teater, sang, røde kors, håndball med mer. I tillegg arrangeres felles leksehjelp og aktivitetsturer av forskjellig slag.

Voksne og familier forsøker vi å få inn på diverse idrettslag og i frivillige organisasjoner. I tillegg arrangeres aktivitetsgrupper for damer og menn, hvor man samles og gjøre aktiviteter sammen.

Alta kommune mottar årlig midler til integreringstiltak i regi av frivillige organisasjoner. I 2024 fikk Alta kommune 286 390 kr til fordeling. Alle disse midlene har ikke blitt delt ut, fordi det er for få søknader.

Norskopplæring

Voksne bosatte flyktninger mellom 18 og 67 år har rett og plikt til norskopplæring i fra 18 måneder til 3 år, avhengig av hvilken utdanning de har. Ukrainske flyktninger har RETT men ikke PLIKT til norskopplæring i 1 år, med mulighet for utvidelse i 6 måneder.

Norskopplæring er organisert på dagtid i grupper, fra nybegynnernivå A1 opp til B2 som er inntakskrav for de som skal studere i Norge. Gruppene har 15-30 timer (a 45 min) i uka, og er vanligvis lagt på 3 dager slik at de kan kombineres med jobb/praksis/andre kurs 2 dager i uka. Kurs med 30 timer går over 5 dager.

I løpet av 2024 har vi hatt 161 deltakere på Norskopplæring. Vi har hatt egne grupper for Ukrainske flyktninger siden de bare har rett til 1 år, samtidig som vi har nivådelte grupper i «normale» løp over flere år. Vi har hatt deltakere fra 13 nasjoner, hvorav Ukraina er den største gruppen med 134 deltakere. Vi har også arrangert bransjerettede kurs for barnehage og helse.

Vi har så langt klart å tilby norskopplæring til alle bosatte flyktninger som ønsker det.

IKT-avdelingen i fellestjenesten har bidratt med avlagte men brukbare PC'er og iPad'er slik at alle deltakerne har hatt egen PC eller iPad til opplæringen.

Utfordringer

Målet er å få flest mulig ut i jobb så fort som mulig, men vi opplever at begrensede norskkunnskaper skaper utfordringer. Å få nok praksisplasser er også en utfordring. Vi jobber tett sammen med personalavdelingen i Alta kommune, Nav og Alta Næringsforening i et KS-prosjekt for å få flere flyktninger ut i jobb.

Hva lykkes vi med?

Vi er gode på å få trygge rammer både rundt enslige mindreårige og familiene. Vi informerer godt og har et godt samarbeid med de som kommer til kommunene vår.

Vi er gode på omstilling og fleksibilitet.

Vi har startet egne bransjekurs for assistenter til barnehager og helse. Dette har ført til at flere har fått jobb, eller tilbud som vikar.

Vi har egne ansatte med bakgrunn fra Ukraina, som gjør at vi kan møte Ukrainske flyktninger på en god måte.

Vi klarer å gi Norskopplæring til alle som har rett og eller plikt.

Alta kommune har opprettet eget Innvandrerråd, og vi har et tett samarbeid med dette rådet.

Hva må vi bli flinkere på?

Vi fortsetter vårt fokus på barn og unge. Aktivisering av barn er nøkkelen til en god integrering hvor man får venner og et nettverk.

Vi har startet et eget prosjekt kalt «Retro-voksen» for å nå ut til eldre flyktninger over 55 år som ikke går på introduksjonsprogram, hvor vi håper å få dem bedre integrert i samfunnet i Alta, og finne sine møteplasser der.

Vi skal jobbe tettere med frivillige organisasjoner, dette er en ressurs vi ikke har utnyttet godt nok. Vi har fått egne midler fra IMDi som kan gis som tilskudd til lokale lag og foreninger som jobber med integrering.

Vi må få flere i jobb etter at de er ferdige med introduksjonsprogrammet, dette er også den sterkeste nasjonale føringen for øyeblikket.

Mennesker og organisasjon

Syssetting

En analyse av nøkkeltall på syssetting gir grunnlag for å avdekke avvik mellom budsjett og faktisk forbruk. Alta kommunes lønnsbudsjett setter en økonomisk ramme for hva kommunen forventer å bruke av antall årsverk, mens KOSTRA indikatorer på syssetting sier noe om hva Alta kommune faktisk har brukt.

Budsjettert antall årsverk vs. arbeidet antall årsverk

Budsjettert antall årsverk viser hvor mange årsverk Alta kommune forventet å kunne drifte med i 2024. Alta kommune har budsjettert med følgende antall årsverk og ansatte for 2024:

	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Årsverk	1672	1795	1850	2002
Antall ansatte	1712	1897	1971	2018

Årsverk er avrundet til hele tusen.

Budsjett 2024 viser at vi har en økning i antall årsverk fra 2023 på 152 og en økning i antall ansatte på 47.

KOSTRA indikatorene viser arbeidet antall årsverk:

	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	Kostr 2024
Avtalte årsverk	2 020	2 144	2 235	2 364
Avtalte årsverk eks. lange fravær	1 766	1 880	1 984	2 108

Indikatoren viser at arbeidet antall årsverk totalt for Alta kommune i 2024 var 2364. Om man trekker fra lange fravær (legemeldt langtidsfravær og foreldrepermisjon) så får man frem at antall årsverk var 2108.

Analyse

Budsjett 2024 viser at Alta kommune har en økning i budsjetterte antall årsverk og antall ansatte. Ved å sammenligne antall årsverk i budsjett og årsverk fra KOSTRA, så viser tallene at korrigert for lange fravær drifter Alta kommune med 106 flere årsverk enn budsjettert. Årsakene til at vi drifter med flere årsverk enn budsjettert kan være at virksomheter må ta inn vikarer ved korttidsfravær, overtilsettinger eller at kommunen rett og slett drifter med flere årsverk enn vi har budsjettdekning for. I 2024 driftet Alta kommune med 129 flere årsverk sammenlignet med 2023.

Årsmelding 2024

Dekningsgrad - Andel avtalte årsverk i prosent

	Alta 2023	Alta 2024	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Tromsø	Kostragr 09
Administrasjon, styring og fellesutgifter, kommune Andel avtalte årsverk (prosent)	11,2 %	10,4 %	17,2 %	13,2 %	13,8 %	11,5 %	14,2 %	12,8 %
Annet Andel avtalte årsverk (prosent)	2,3 %	2,3 %	1,5 %	1,1 %	1,6 %	1,5 %	1,2 %	1,3 %
Barnehage Andel avtalte årsverk (prosent)	8,1 %	8,0 %	10,7 %	6,4 %	6,9 %	7,7 %	8,6 %	8,0 %
Grunnskolesektor Andel avtalte årsverk (prosent)	25,4 %	25,7 %	23,0 %	22,3 %	24,3 %	21,2 %	23,3 %	26,3 %
Helse- og omsorg Andel avtalte årsverk (prosent)	42,6 %	44,2 %	37,3 %	46,3 %	41,3 %	45,9 %	40,8 %	41,4 %
Helse- og omsorg, barnevern og sosialtjenesten Andel avtalte årsverk (prosent)	47,0 %	47,9 %	42,4 %	50,0 %	45,6 %	51,5 %	45,7 %	46,1 %
Kultursektoren, kommune Andel avtalte årsverk (prosent)	2,5 %	2,6 %	1,3 %	1,8 %	3,6 %	2,3 %	3,2 %	1,9 %
Tekniske tjenester Andel avtalte årsverk (prosent)	3,3 %	2,8 %	3,6 %	4,9 %	3,9 %	4,0 %	3,5 %	3,2 %

Analyse

Analysen må ikke forveksles med de tall som presenteres under KOSTRA analyse for tjenesteområdene. Disse analysene tar for seg økonomi, mens indikatorene i tabellen ovenfor går på sysselsetting. Andel avtalte årsverk viser den prosentvise fordelingen av totalt antall avtalte årsverk. Alta kommune har hatt en reduksjon i andel avtalte årsverk innen administrasjon, styring og fellesutgifter siden 2022. Vi bruker færre avtalte årsverk på administrasjon enn de vi sammenligner oss med. Alta kommune har en reduksjon i andel avtalte årsverk i barnehage fra 2023 til 2024. Sammenlignet med andre kommuner så bruker vi færre avtalte årsverk på barnehage enn Tromsø og Harstad, og mer enn de andre og KG9. Innen grunnskole har Alta kommune en økning i antall avtalte årsverk fra 2023 til 2024. Vi har en høyere prosentandel enn andre sammenlignbare kommuner, men ligger under KG9. Innen Helse og omsorg har Alta kommune en økning i antall avtalte årsverk fra 2023 til 2024. Vi bruker flere årsverk enn Harstad, Bodø og Tromsø, men færre enn Narvik og Rana. Innen barnevern og sosialtjenesten, har Alta kommune en økning fra 2023 til 2024. Sammenlignet med andre kommuner så bruker Alta kommune færre avtalte årsverk enn Narvik og Rana, men flere enn Bodø, Tromsø, Harstad og KG9. Innen kultur er det en økning i antall årsverk fra 2023. Sammenlignet med andre kommuner så bruker vi færre avtalte årsverk enn Tromsø, Bodø og Rana, men flere enn Harstad, Narvik og KG9. Tekniske tjenester har en reduksjon i antall årsverk fra 2023-2024 og vi drifter med en lavere andel avtalte årsverk enn våre sammenligningskommuner.

Ansatte og årsverk

År	2021		2022		2023		2024	
	Antall Årsverk	Antall Ansatte	Antall Årsverk	Antall Ansatte	Antall Årsverk	Antall Ansatte	Antall Årsverk	Antall Ansatte
Fellestjenesten	114,96	120	72,70	77	80,18	84	75,57	80
Samfunnsutv.	18,10	19	23,50	24	22,00	23	22,37	23
O ppv. og kultur	745,59	807	786,86	847	859,74	920	862,99	922
Helse og sosial	701,87	844	751,24	886	853,92	984	913,42	1 042
Tekniske tjenester	164,00	169	165,55	172	167,43	176	183,43	194
SUM	1 744,51	1 959	1 799,85	2 006	1 983,26	2 187	2 057,78	2 261

Tall fra Visma Enterprise BI viser antall årsverk og antall ansatte fordelt på tjenesteområdene. Disse tallene er hentet fra lønssystemet og har kobling mot stillingsstørrelse. De er derfor ikke knyttet mot hvor mange årsverk/ansatte kommunen faktisk har brukt, men hvor mange årsverk/ansatte som er registrert i et fast forpliktende arbeidsforhold etter bestemmelsene i KS Hovedtariffavtale per 31.12.24. Tilkallingsvikarer er ikke med i disse tallene.

Gjennomsnittslønn

Alta kommune følger KS sin Hovedtariffavtale og ansatte er avlønnet etter de ulike kapitlene i tariffavtalen. Kapittel 3.4.1 er kommunedirektørens ledergruppe, 3.4.2 er virksomhetsledere, 3.4.3 er avdelingsledere. Kapittel 4 omfatter hovedmengden av alle ansatte og er delt ut fra utdanningsnivå, og kapittel 5 omfatter rådgivere, ingeniører, leger mv.

Oversikten viser gjennomsnittlig årslønn for menn og kvinner fordelt på kapiteltilhørighet:

	Kapittel 3						Kapittel 4 - ass og fagarbeidere				Kapittel 5	
	Kommunalsjefer		Virksomhetsledere		Avdelingsledere		Assistenter / fagarbeidere		Høyere utdanning		Rådgivere, ingeniører, leger mv.	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Kvinner	1 065 000	1 120 000	785 100	859 100	734 700	756 900	428 600	466 600	595 500	630 400	813 900	851 500
Menn	1 185 000	1 225 000	827 900	878 200	736 600	746 400	429 000	456 500	601 300	634 300	819 600	868 300
Total	1 145 000	1 190 000	795 800	864 800	735 200	754 500	428 700	463 900	596 500	631 100	816 000	857 600

Oversikten er et øyeblikksbilde ut fra alle de som er registrert i lønnsystemet per 31.12. Av disse er det 75,9 % kvinner og 24,1 % menn. Alta kommune har flere kvinner enn menn i alle yrkesgrupper, utenom kommunalsjefgruppen.

I 2024 har menn høyere gjennomsnittslønn enn kvinner innenfor gruppene kommunalsjefer, virksomhetsledere, de med høyere utdanning og akademikergruppen i kapittel 5. Blant avdelingsledere og assistenter/fagarbeidere har kvinner høyere gjennomsnittslønn enn menn.

* Grunnlagstall er hentet fra Framsikt, kommunens budsjett og analyseverktøy og Visma Enterprise BI, som er knyttet mot lønnsystemet. Det er tatt utgangspunkt i kommunens overordnede lønnsbudsjett og KOSTRA indikatorer på Sysselsetting. Hvor mange årsverk vi legger i budsjettet sier hva vi skal ha, mens KOSTRA indikatorer på sysselsetting sier hva vi faktisk har brukt. KOSTRA indikatorer på sysselsetting kommer fra NAV AA-register. Dette er opplysninger som Alta kommune selv har meldt til NAV og knyttes mot næringskoder.

** Årsverk er avrundet til hele tusen.

*** Lærlinger er i 2022 tatt ut fra Fellestjenesten og fordelt på de respektive tjenesteområdene hvor de arbeider. Det vil si at antall årsverk/ansatte i fellestjenesten er redusert og tjenesteområdene har økt tilsvarende.

Likestilling

Alle kommuner er pålagt å forholde seg aktivt til Lov om likestilling og forbud mot diskriminering, og herunder spesielt

- § 26a Arbeidsgivers redegjørelseplikt
- Arbeidsgivere som har plikter etter § 26 andre ledd, skal redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten og hva de gjør for å oppfylle aktivitetsplikten etter § 26.

Det omfatter Arbeidsgivers redegjørelseplikt (ARP), hvor plikten til å redegjøre for kjønnsforskjeller omfatter flere områder, og hvor blant annet lønn er en del av de områdene. Videre ligger midlertidige ansettelser, deltidsstillinger, ufrivillig deltid og uttak av foreldrepermisjon i denne plikten. Redegjørelsesplikten utøves og drøftes i samarbeid med tillitsvalgte.

Utarbeidelse av redegjørelse for hvordan kommunen som arbeidsgiver fremmer likestilling og hindrer diskriminering (ARP) vil foregå i eksisterende arenaer for samarbeid og drøftinger mellom tillitsvalgte og arbeidsgiver. Dette følges opp i års-hjul for tillitsvalgte, i samarbeid mellom partene.

Ulikheter i lønn mellom kjønn

Det er etter drøftinger mellom partene enighet om et utvalg av stillinger og hvor kjønnsfordeling på ulike stillingsnivå/grupper er vurdert og herunder lønnsforskjeller mellom kvinner og menn på ulike stillingsnivå/grupper. Uttrekk fra KS' pai-register viser at utviklingen av kvinners lønn i forhold til menn har bedret seg i løpet av de tre siste årene:

Justert for	2022		2023		2024	
	Kvinnens månedslønn i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedslønn i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedslønn i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	96,4	97,8	99,3	100,9	100,6	102,2
Alder	96,4	97,8	99,3	100,9	100,6	102,2
Stillingsgruppe	98,6	100,9	99,4	101,4	100,7	102,7
Stillingskode	99,0	100,7	99,1	100,2	99,7	100,8
Utdanning	94,5	96,8	96,3	98,3	98,2	100,2

Tallene uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Midlertidige stillinger

Midlertidige stillinger består av vikarer, engasjementsstillinger og bruk av vikarbyrå. Pr 31. desember 2024 er det registrert 353 ansatte i midlertidige stillinger, som utgjør 232 årsverk.

Drøfting om bruk av midlertidige stillinger ble gjennomført våren 2024, med arbeidstakerorganisasjonene.

HMS

Kommunens mange enheter jobber jevnlig med HMS relaterte problemstillinger, knyttet til spesifikke risikoer og behov. Sentrale prosesser i kommunens HMS arbeid i 2024 kan oppsummeres nedenfor.

Oppstart av prosjekt «Fravær til nærvær»: Kommunen har igangsatt et prosjekt med formål å kartlegge årsaker til sykefravær og vurdere satsningsområder for å nå kommunens målsetting om et sykefravær på under 7 prosent.

HMS-kurs for ledere og AMU-medlemmer: I 2024 ble det gjennomført to HMS kurs, et for ledere og et for AMU medlemmer. 54 ledere gjennomførte HMS-opplæring og syv medlemmer/varamedlemmer av AMU gjennomførte 40-timers grunnkurs i HMS.

Tiltak knyttet til Akan arbeid: Det ble i 2024 valgt nye Akan kontakter og et Akan-utvalg for en 4-års periode. Kommunen hadde et kurs for ledere og verneombud, samt et kurs for Akan kontakter og Akan-utvalgets medlemmer, med fokus på systematisk og forebyggende arbeid med rus- og avhengighet i arbeidslivet. Oppfølging av Akan saker er innarbeidet i kommunens årlige HMS-rapportering.

Systematisk bruk av vernetjenesten: Kommunen har i 2024 utarbeidet et verktøy som skal bistå leder og verneombud i å avklare hvilke oppgaver verneombudet skal utføre i løpet av året. Per utgangen av 2024 er det gjort piloter på bruk av verktøyet, arbeidet fortsetter i 2025.

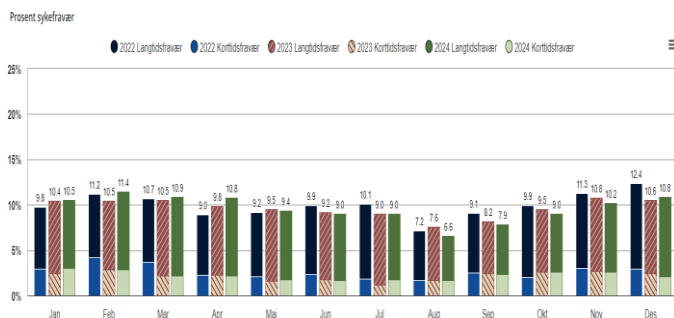
I oppsummeringen av fjorårets rapport ble det tatt frem syv punkter som kommunen burde fokusere på i HMS-arbeidet i 2024. Evaluering og statusbeskrivelse av fokusområdene oppsummeres i «HMS, årsrapport for HMS 2024, Alta kommune».

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,59 %	5,22 %	7,82 %
Årlig sykefravær 2021	2,40 %	6,70 %	9,10 %
Årlig sykefravær 2022	2,68 %	7,32 %	9,99 %
Årlig sykefravær 2023	2,22 %	7,43 %	9,65 %
Årlig sykefravær 2024	2,28 %	7,37 %	9,65 %

Samlet sykefravær for alle kommunens tjenesteområder i 2024 er 9,65 prosent. I forhold til foregående år har det vært en liten nedgang i langtidsfraværet. Korttidsfraværet har dermed økt tilsvarende.

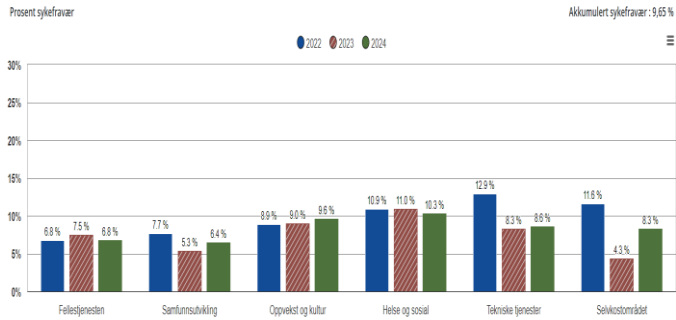
Fravær	Korttid	Langtid	Samlet
Årlig sykefravær 2022	2,68 %	7,32 %	9,99 %
Årlig sykefravær 2023	2,22 %	7,43 %	9,65 %
Årlig sykefravær 2024	2,28 %	7,37 %	9,65 %

Vi kan dele utviklingen i fraværet for 2024 i to med et skille i mai. Fra januar til april hadde vi økning i fraværet, sett ut fra de to foregående årene. Fra mai til desember hadde vi et lavere fravær sammenlignet med de to foregående årene.

Fraværet er for høyt, men det er en liten positiv utvikling fra 2022. Samfunnsutvikling og Fellestjenesten holder seg innenfor målet på 7 prosent. Helse og sosial hadde en svak nedgang. Det er veldig bra. Vi ser også at Oppvekst og kultur har hatt en gradvis økning i fraværet de tre siste årene. Det er viktig at vi følger med utviklingen.

Årsmelding 2024

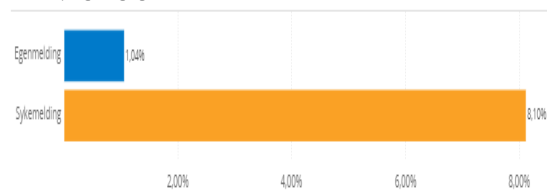

Det er fortsatt langtidsfraværet som er den største utfordringen hos oss.

Fordelt på varighet siste 12 mnd (egen og legemeldt)

Fordelt på egen- og legemeldt siste 12 mnd

Kommunen har begynt et prosjekt som heter "fravær til nærvær" hvor vi fokuserer på fakta, kompetanse og risiko som viktige faktorer i arbeidet med å redusere sykefraværet. Vi håper og se resultater av dette i løpet av 2025

Det gjøres mye godt arbeid. Flere ledere jobber godt med oppfølging av ansatte som har vært lenge borte, og mange ledere jobber med tiltak for å forebygge fravær. Samtidig vet vi at kommunen er i stor omstilling, som naturlig nok skaper utrygghet hos enkelte grupper av ansatte. Av erfaring vet vi at det kan gi økt fravær. Spesielt helse er berørt av omstillingsprosessen.

For 2025 er det viktig å ha tett oppfølging av ansatte, som er sykemeldt, med fokus på hvordan arbeidsgiver kan tilrettelegge og hva den ansatte selv kan gjøre for å bli frisk. Åpenhet, trygghet og god kommunikasjon er viktige prinsipper for å oppnå det. Samtidig er det viktig å ha søkelys på slitasje og risiko, som gir mulighet til å forebygge fravær.

Tariffoppgjør og lokale forhandlinger

2024 var et hovedoppgjør og ansatte i kapittel 4 fikk et sentralt kronetillegg til alle grupper. Ledere i kapittel 4 fikk prosentvise tillegg. Virkningstidspunkt for tilleggene var 1.5.2024. Det ble satt av kr. 10.319.000 til lokal pott i kapittel 4 og lokale forhandlinger ble gjennomført i perioden september-oktober 2024 med virkningstidspunkt 1.10.2024.

For arbeidstakere plassert i Hovedtariffavtalens kapittel 3 og 5 fastsettes lønnen gjennom lokale lønnsforhandlinger. Kapittel 3 består av ledere, mens kapittel 5 består av akademikere. Alta kommune bruker KS sin beregningsmodell og resultat fra sentralt oppgjør i kapittel 4 som utgangspunkt for lokale forhandlinger i kapittel 3 og 5.

Forhandlingsresultatet ble 5,81% for kapittel 3.4.2, 4,86% for kapittel 3.4.3 og 4,76% for kapittel 5.

Lønnspolitisk plan ble revidert og vedtatt i september 2024. Alta kommune har store rekrutteringsutfordringer for flere yrkesgrupper, hvorav disse har ulike lønnstillegg. Det var ingen grupper som fikk reduksjon i sine tillegg i arbeidet med lønnspolitisk plan.

Samarbeid og medbestemmelse

Grunnlaget for samarbeid, samhandling og medbestemmelse mellom arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiver, ligger i Hovedavtalens bestemmelser i kapittel 3. Det er forsøkt å legge til rette for godt samarbeid, gjennom involvering, drøfting, forhandling og medbestemmelse med fagforeningene. Det er utarbeidet et års-hjul for samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene som beskriver hva og når ulike temaer skal ha fokus og drøftes.

Sykefravær per tjenesteområde

Tjenesteområde	Fravær 2024		
	Korttid i %	Langtid i %	Samlet % fravær i %
Fellestjenesten	1,89 %	4,85 %	6,75 %
Samfunnsutvikling	2,15 %	4,28 %	6,43 %
Oppvekst og kultur	2,18 %	7,43 %	9,61 %
Helse og sosial	2,45 %	7,81 %	10,26 %
Tekniske tjenester	2,18 %	6,41 %	8,60 %
Selvkostområdet	1,22 %	7,04 %	8,26 %
Sum tjenesteområder	2,28 %	7,37 %	9,65 %

Kommentar til sykefravær

Fra november til desember har det vært en forventet økning i sykefraværet. I desember ligger det samlede fraværet på 10,82. Det er en økningen på 0,65% fra november. Helse har hatt den høyeste økningen fra et fravær i november på 10,66% til 12,72% i desember. Det er en økning på 2,06%. Svært positivt er det at Oppvekst har en reduksjon fra 10% i november til 9,29% i desember. Det er en reduksjon på 0,71%.

I 2024 har vi et samlet fravær på 9,64%. Det er en reduksjon fra 2023 på 0,02%. Fraværet er for høyt men det er en positiv utvikling fra 2022 med et samlet fravær på 9,99%, 2023 med et samlet fravær på 9,67% og i 2024 på 9,65%.

Årsmelding 2024

Det gjøres mye godt arbeid. Flere ledere jobber godt med oppfølging av ansatte som har vært lenge borte. Mange leder jobber godt med tiltak for å forebygge fravær. Samtidig vet vi at kommunen er i en stor omstilling som naturlig nok skaper utrygghet hos ansatte. Av erfaring vet vi at det kan gi økt fravær. Spesielt helse er berørt av omstillingsprosessen.

For 2025 er det viktig å en tett oppfølging av ansatte som er sykemeldt med fokus på hva arbeidsgiver kan tilrettelegge og hva den ansatte selv kan gjøre for å bli frisk. Åpenhet, trygghet og god kommunikasjon er en av nøklene for å oppnå dette. Samtidig er det viktig å ha fokus på slitasje og risiko som gir en mulighet til å forebygge fravær.

Økonomi og regnskapsresultat

Alta kommunes regnskap for 2024 viste et merforbruk på 140,5 millioner kroner. Alle kommuner skal, så langt det er mulig, finansiere et merforbruk før det legges frem for revisjonen. Disse tiltakene er gjennomført:

- Stryking av overføring til investering 5,22 millioner kroner
- Strykning av avsetning til disposisjonsfond 44,08 millioner kroner.
- Stryking av bruk av disposisjonsfond 1,09 millioner
- For å redusere merforbruket ytterligere er alle disposisjonsfond tømt med til sammen 72,63 millioner kroner

Etter disse strykningene gjenstår et udekket merforbruk til framføring med 19,7 millioner kroner.

Resultatet innebærer at alle kommunens disposisjonsfond er tømt, og kommunestyret må ved behandlingen av årsregnskap 2024 fatte vedtak om en forpliktende plan for å dekke inn det framførte merforbruket i løpet av 2025 og 2026.

Netto driftsresultat er på - 3,1 %, tilsvarende - 87,3 millioner kroner. Resultatet er så vidt vi kjenner til det svakeste regnskapsresultatet noen sinne.

Årsaken til det negative resultatet

Hovedårsaken til resultatet er merforbruk i tjenesteområdene, et samlet merforbruk på 175,2 millioner.

- Helse og sosial, merforbruk på 147,8 millioner
- Oppvekst og kultur, merforbruk på 11,5 millioner
- Tekniske tjenester, merforbruk på 23,1 millioner.

Fellestjenesten og Samfunnsutvikling har til sammen et mindreforbruk på 7,2 millioner.

Vi må få kontroll på økonomien hvis vi vil unngå ROBEK

Regnskapet viser et udekket merforbruk på 19,7 millioner kroner. Dette medfører ikke at kommunen kommer i ROBEK nå. Men kommunelovens §28-1 første ledd bokstav c innebærer at en kommune skal meldes inn i ROBEK hvis det under behandlingen av et årsregnskap med merforbruk, vedtas at merforbruket skal dekkes inn over **flere enn to år etter** at det oppstod.

Det betyr at:

- det udekkede merforbruket på 19,7 millioner kroner **må dekkes inn i 2025 og 2026.**
- kommunestyret må ved behandlingen av regnskap 2024 fatte vedtak om en forpliktende plan
- budsjettet for 2026 må vise at merforbruket fra 2024 dekkes inn
- hvis regnskap 2026 viser at det udekkede merforbruket fra 2024 ikke er dekket inn fullt ut som tidligere vedtatt, skal kommunen inn i ROBEK.

I tillegg så kan kommunen meldes inn i ROBEK etter §28-1 første ledd bokstav d hvis regnskap 2025 viser et udekket merforbruk **større enn tre prosent** av driftsinntektene.

For å unngå ROBEK så må vi få kontroll på økonomien og merforbruket allerede i 2025.

Kilde:

[ROBEK - Inn- og utmelding og statlig kontroll - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Finansielle måltall

Kommunen skal årlig rapportere om forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, samt om den økonomiske handleevnen ivaretas over tid. Bedømming av både stilling og utvikling innen kommuneøkonomien kommer blant annet til uttrykk gjennom finansielle måltall.

For Alta kommune er de viktigste finansielle måltallene nedfelt som handlingsregler i kommuneplanens samfunnsdel. Det er viktig at de finansielle måltallene sees på over tid og at de ligger i nærheten av handlingsregelen. For store avvik kan indikere at det økonomiske handlingsevnen svekkes.

Handlingsreglene:

- Netto driftsresultat bør over tid være **2 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Disposisjonsfond bør over tid være minimum **5 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige **80 prosent** av brutto driftsinntekter.
- Grad av egenkapital på investeringer bør over tid være på **30 prosent** av totale investeringskostnader.

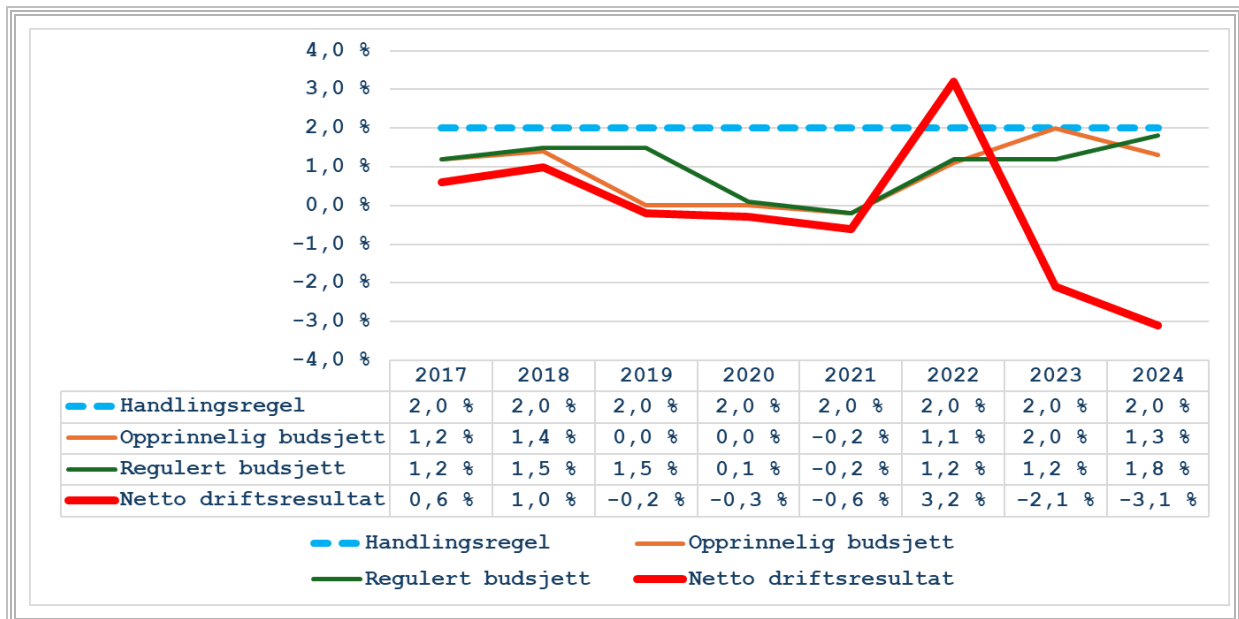
I påfølgende avsnitt gis det en historisk oversikt over resultatutviklingen for måltallene i handlingsreglene. Måltallene er beregnet ut på grunnlag av kommunens årsregnskap. Det betyr at regnskapsresultat i kommunale foretak, interkommunale selskaper og aksjeselskaper der kommunen har eierandeler, ikke er medregnet i måltallene nedenfor.

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter er et av de viktigste forholdstallene i analysen av kommunens økonomiske stilling. Måltallet uttrykker hvor stor andel av årets driftsinntekter som er til overs etter dekning av årets drifts- og finansutgifter. Kostnader tilknyttet regnskapsmessig avskrivning holdes utenfor ved beregningen av måltallet.

Et overskudd i netto driftsresultat gir kommunen anledning til å sette av overskuddet til fremtidig bruk slik at midlene kan hentes frem dersom det i en senere periode blir behov for det. På den måten sikres den økonomiske handlefriheten også i perioder der den økonomiske lønnsomheten er lavere.

Det er åpenbart tilsvarende ikke bærekraftig dersom en kommune har høyere utgifter enn inntekter, og dermed går i underskudd over lengre tid.

Resultatet for 2024 tilfredsstill ikke handlingsregelen. I gjennomsnitt utgjorde netto driftsresultat minus 0,2 prosent de siste åtte år. I 2024 er netto driftsresultat på - 3,1 prosent, tilsvarende 87,3 millioner kroner.

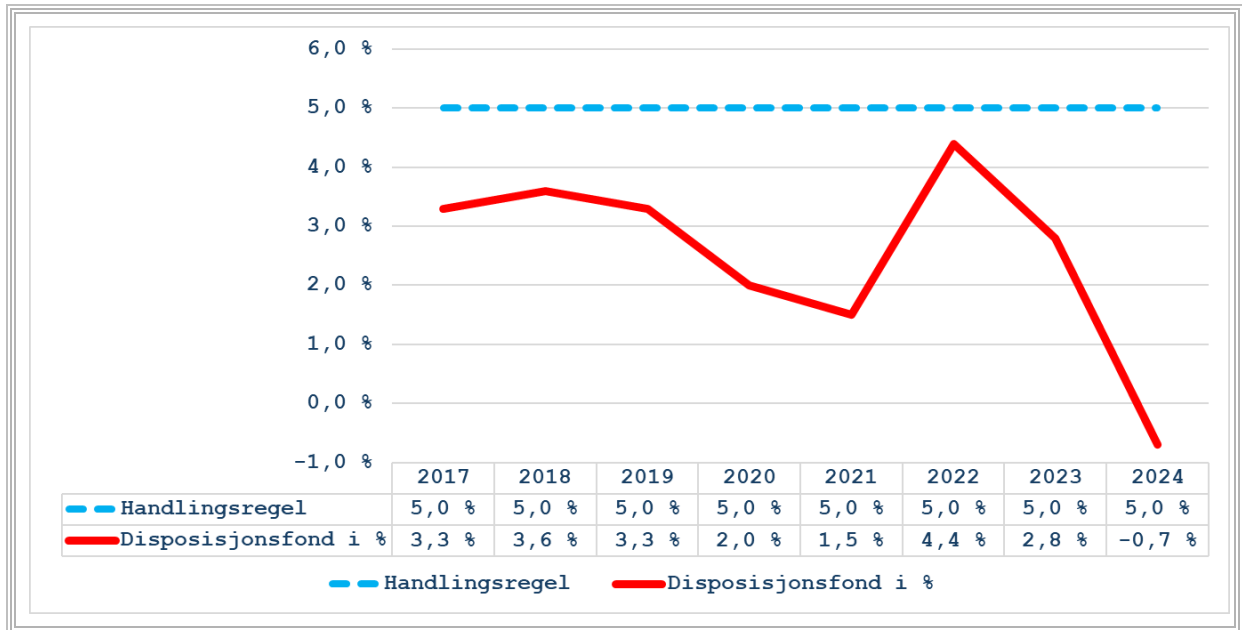
I 2023 er måltallet over grenseverdien i handlingsregelen på 2 prosent, øvrige år ligger netto driftsresultat under handlingsregelen. Resultatet for på 2024 er på -3,1 prosent er 4,4 prosentpoeng dårligere enn hva som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett. Resultatet er så vidt vi vet det svakeste resultatet noen sinne i Alta kommune.

Handlingsregelen slår fast at måltallet skal sees «over tid». Kommunen trenger derfor gode resultater flere år fremover for å tilfredsstille tidsperspektivet. Det betyr at det må tas grep som gjør at kommunens økonomi blir mer bærekraftig.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfondet er i praksis kommunens bufferkonto. Midler på fondet står til kommunestyrets frie disposisjon. Kommunen bør til enhver tid ha oppsparte midler som kan hentes frem ved uforutsette hendelser som kan påføre kommunen svikt i inntektsevnen og/eller økte utgifter.

Jo større disposisjonsfondet er, desto mer av fondet kan anvendes til finansiering av investeringer uten at det påløper uakseptabel risiko tilknyttet fremtidig handlefrihet.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter er i 2024 på -0,7 prosent.

Handlingsregelen trekker en grenseverdi på minimum 5 prosent. Kommunen har helt siden handlingsregelen ble vedtatt i 2015 ikke klart å oppfylle dette kravet. I 2024 er alle disposisjonsfond tømt og vi har et framført merforbruk tilsvarende 0,7 prosent. Gjennomsnittsberegning for disposisjonsfond viser 2,5 prosent siste åtte år.

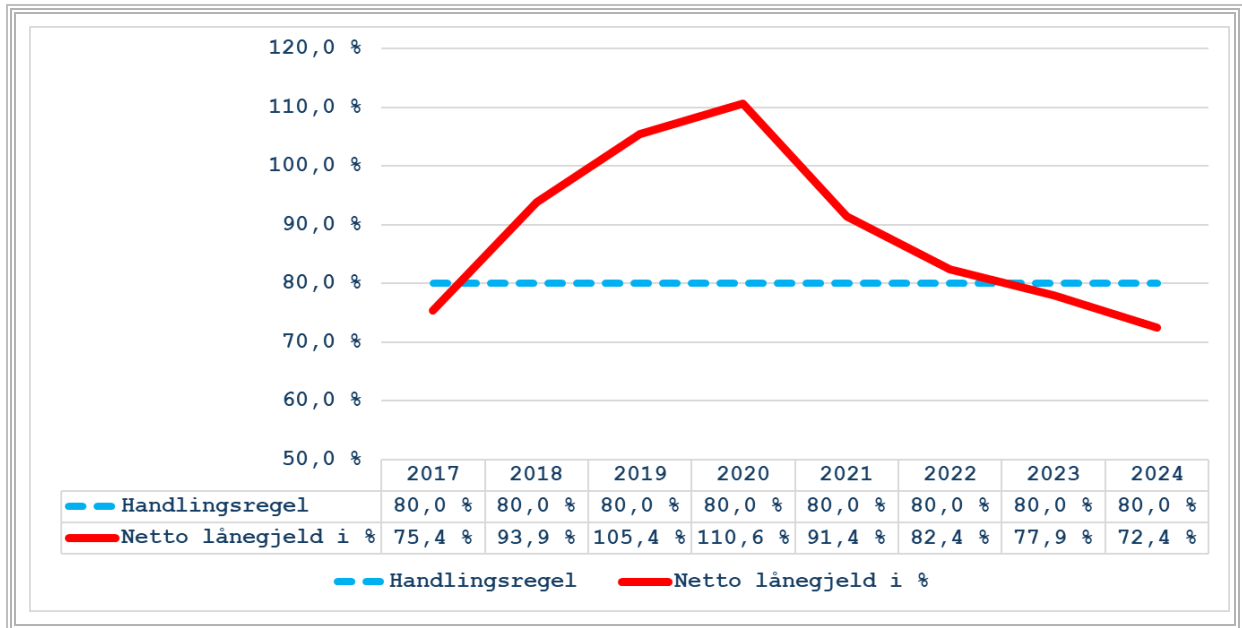
Kommunen har etter 2024 et fremførbart merforbruk på 19,7 millioner som må dekkes inn i løpet av 2025 og 2026

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld defineres som langsiktig gjeld fratrukket pensjonsforpliktelser. I tillegg korrigeres det for ubrukte lånemidler og videre utlån.

Størrelsen på netto lånegjeld har betydning for hvor store finansutgifter, herunder rente og avdragsbetalinger, som vil påløpe gjennom året. En høyere lånegjeld gjør blant annet kommuneøkonomien mer følsom for svingninger i rentemarkedet, særlig dersom en vesentlig andel av porteføljen består av avtaler med flytende rente. Et ubenyttet handlingsrom i låneevne utgjør også en form for økonomisk sikkerhet.

Hvilken gjeldsgrad i forhold til inntektsnivå som er akseptabel for den enkelte kommune, beror på en rekke forhold. Kommuner som er godt sikret med for eksempel store disposisjonsfond kan tenkes å akseptere en større risiko fra en økt gjeldsgrad sammenlignet med kommuner som står i en mer sårbar økonomisk stilling.

Netto lånegjeld utgjør 72,4 prosent av brutto driftsinntekter i 2024, og ligger under handlingsregelens grenseverdi på 80 prosent. I gjennomsnitt utgjør måltallet 89 prosent siste åtte år.

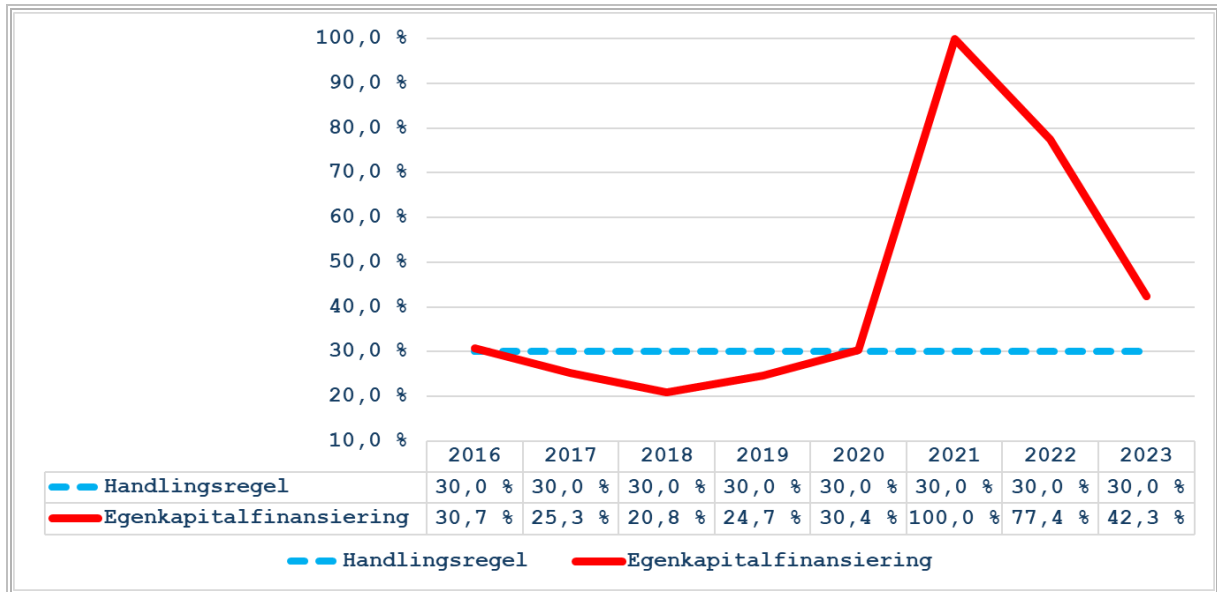
Isolert sett er netto lånegjeld på et nivå som ivaretar bæreevnen over tid. Utfordringen i årene fremover er behovet for å sikre et regnskapsresultat som bygger opp reservene (disposisjonsfondene) slik at kommunen kan tåle svingninger i rentenivå og uforutsette hendelser.

Renter og avdrag på lån er i all hovedsak i tråd med regulert budsjett. Ved utgangen av 2024 utgjorde netto lånegjeld omlag 2,1 milliarder.

Egenkapitalfinansiering av totale investeringsutgifter

Aktivitetsnivået for investeringer vil normalt variere fra periode til periode. For at kommunen skal ha tilstrekkelig økonomisk gjennomføringsevne når investeringsbehovene melder seg, er det viktig at kommunen ikke pådrar seg så høy gjeld og finansutgifter at det fremtidig handlingsrommet krymper drastisk. Et andelskrav til egenkapital for å finansiere investeringene sørger for å begrense størrelsen på tilhørende låneopptak.

Dersom handlingsregelen etterlevs vil det i hovedsak medføre at finansutgiftene bærer en mindre risiko for å påvirke handlingsfriheten uforholdsmessig i negativ retning.

Årets egenkapitalandel ligger over minimumsverdien som er satt i handlingsreglene. Over tid utgjør måltallet i gjennomsnitt 46 prosent de siste åtte år, men som en kan lese av grafen over er det særlig årene 2021 og 2022 som trekker opp gjennomsnittet.

Det er en nøye sammenheng mellom at vi har høyere egenkapitalfinansiering enn denne handlingsregelen, og at vi har lavere netto lånegjeld enn handlingsregelen. Store investeringer i årene framover vil kunne endre dette bildet.

Utvikling i netto driftsresultat

Beløp i 1000

	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev. bud.	Regnskap
Bruk av avsetninger				
Bruk av bundne driftsfond	-33 759	-5 475	-12 973	-14 268
Bruk av disposisjonsfond	-33 320	0	-1 086	-72 625
Sum bruk av avsetninger	-67 079	-5 475	-14 059	-86 892
Avsetninger				
Overføring til investering	0	5 200	5 222	0
Avsetninger til bundne driftsfond	12 180	2 643	16 057	19 237
Avsetninger til disposisjonsfond	0		44 079	0
Sum avsetninger	12 180	40 627	65 358	19 237
Netto driftsresultat	54 900	-35 152	-51 299	87 317
Sum driftsinntekter	-2 610 365	-2 625 341	-2 839 982	-2 851 378
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	-2,1 %	1,3 %	1,8 %	-3,1 %

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Regnskap i fjor	Oppr. bud.	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Sum generelle driftsinntekter	-1 851 959	-1 990 037	-2 009 136	-2 021 888	12 752
Motpost avskrivninger	-129 922	-132 753	-135 670	-135 670	0
Netto finansutgifter	146 958	175 560	173 893	173 734	159
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-44 131	31 059	33 021	-83 280	116 301
Til disposisjon	-1 879 054	-1 916 171	-1 937 892	-2 067 104	129 212
Politisk virksomhet	10 452	9 964	10 278	9 194	1 084
Reserver	-131 495	23 833	-47 342	-75 401	28 059
Fellestjenesten	102 555	100 407	103 353	101 816	1 537
Samfunnsutvikling	23 922	25 139	27 476	21 798	5 678
Oppvekst og kultur	817 779	783 981	827 012	838 538	-11 526
Helse og sosial	875 654	754 297	782 014	929 791	-147 777
Tekniske tjenester	178 611	221 687	238 924	262 042	-23 118
Selvkostområdet	-20 192	-25 747	-26 527	-23 808	-2 719
Revisjonen	3 158	3 395	3 396	3 375	21
Havnevesen	1 171	1 171	1 171	1 171	0
Kirkelig fellestråd	10 830	11 218	11 218	11 218	0
Renter og avdrag	6 610	6 826	6 919	7 032	-113
Sum disponering	1 879 054	1 916 171	1 937 892	2 086 766	-148 874
Merforbruk +/mindreforbruk -	0	0	0	19 662	-19 662

Sentrale driftsforhold

Stabsfunksjonene og tjenesteområdene, har et samlet merforbruk på minus 175,2 millioner. De største avvikene her er i helse og sosial og tekniske tjenester.

Totaloversikt økonomi viser at midler til disposisjon ikke har vært nok til å dekke opp all drift og tjenesteproduksjon ute i tjenestene. Regnskap 2024 er derfor avlagt med et udekket merforbruk på 19,7 millioner kroner. Dette må dekkes inn i løpet av 2025 og 2026.

Vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap

Kommuneloven pålegger kommunen å rapportere om vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap. Hverken lovgiver eller Kommunestyret har på et overordnet nivå trukket klare grenser for når et avvik er vesentlig.

Listen nedenfor er avgrenset til forhold på mer enn fem millioner kroner i forhold til budsjetttrammen for kommunen som en samlet enhet. Øvrige avvik som anses som vesentlige i forhold til hver av tjenesteområdenes enkelte budsjetttramme, belyses nærmere i tjenesteområdenes egne kapitler.

Inntektssvikt i inntekts- og formueskatt

Kommunens andel av skatt på inntekt og formue utgjorde tilsammen 692,7 millioner kroner. Vi hadde også inntekter fra naturressursskatt på 6,9 millioner kroner. I budsjettet er det lagt til grunn til sammen 743 millioner kroner. Avviket utgjør dermed en mindreinntekt på cirka **43,5 millioner** kroner. Avviket skyldes hovedsakelig at landsskatteveksten ble lavere enn det reviderte budsjettet som var basert på revidert nasjonalbudsjett. Våre skatteinntekter endte opp på 83,8 prosent av landsgjennomsnittet. Vi hadde budsjettert med 84,5 prosent. Når vår egen skatteinngang ble relativt svak, så medførte det at

inntektsutjevningen (som er en del av rammetilskuddet) ble 18,5 millioner høyere lavere enn budsjett. Sum skatt og inntektsutjevning ble da 25 millioner kroner lavere enn budsjett. I sluttsalderingen av statsbudsjett 2024 fikk vi 16,8 millioner i ørk rammetilskudd til delvis oppdekking av skattesvikten.

Merinntekt rammetilskudd

Mottatt rammetilskudd inkludert skjønnsmidler, Nord-Norge tilskudd og inntektsutjevning utgjør tilsammen 1043,7 millioner kroner. Det er **39 millioner** kroner mer enn budsjettet. Differansen ligger i hovedsak i inntektsutjevningen, og i tilleggget vi fikk for å kompensere for skattesvikt. I desember 3 millioner i skjønnsmidler og 0,749 millioner i rammetilskudd knyttet til vaksinasjon som ikke var budsjettet.

Merinntekt fra Havbruksfondet

I budsjett for 2024 ble det lagt til grunn inntekt fra havbruksfondet på 48,2 millioner kroner. Det endelige resultatet ble på 72,416 millioner kroner som gir en merinntekt på **24,216 millioner** kroner.

Inntektssvikt integreringstilskudd

Integreringstilskudd ble **7,6 millioner** kroner lavere enn budsjett. Dette skyldes at det flyttet flere av de bosatte tidligere år fra kommunen i 2024 enn vi fanget opp i prognosen.

Merutgifter lønn og pensjon

Samlet er det et merforbruk på 40,8 millioner kroner på lønn og pensjon. Bak dette ligger det en innsparing på fastlønn på 2,8 millioner kroner, og et merforbruk på vikarer på 3,4 millioner, ekstrahjelp på 11,6 millioner kroner, og overtid 19 millioner kroner.

Merforbruk på kjøp av tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon

Samlet merforbruk under artsserien «kjøp av tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon» utgjør **59,8 millioner** kroner. Av disse er 54,3 millioner knyttet til bruk av vikarbyrå i helse og sosial.

Merforbruk på kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon

Samlet merforbruk er på **34,3 millioner** kroner. Kjøp av institusjonsplasser til eldre og funksjonshemmede (22,3 millioner), kostnader til spesialundervisning i private skoler, og kjøp av skole og barnehageplasser i andre kommuner (7,9 millioner), og institusjonsplassering barnevern (2,7 millioner) utgjør de største postene.

Inntektssvikt salg og leieinntekter og refusjoner

Det er samlet en inntektssvikt på 1,6 millioner kroner, hvorav refusjoner fra staten (5 millioner) og fylkeskommunen (2 millioner) er de postene med størst svikt. Det er merinntekt fra brukerbetaling og fra leieinntekter.

Likviditet

Med likviditet menes midler som skal være tilgjengelig for å dekke kommunens betalingsforpliktelser etter hvert som de forfaller. Kommunens likviditet er plassert i bankinnskudd i kommunens hovedbank. Kommunen har ikke plassering av midler i pengemarkedsfond eller andre verdipapirer.

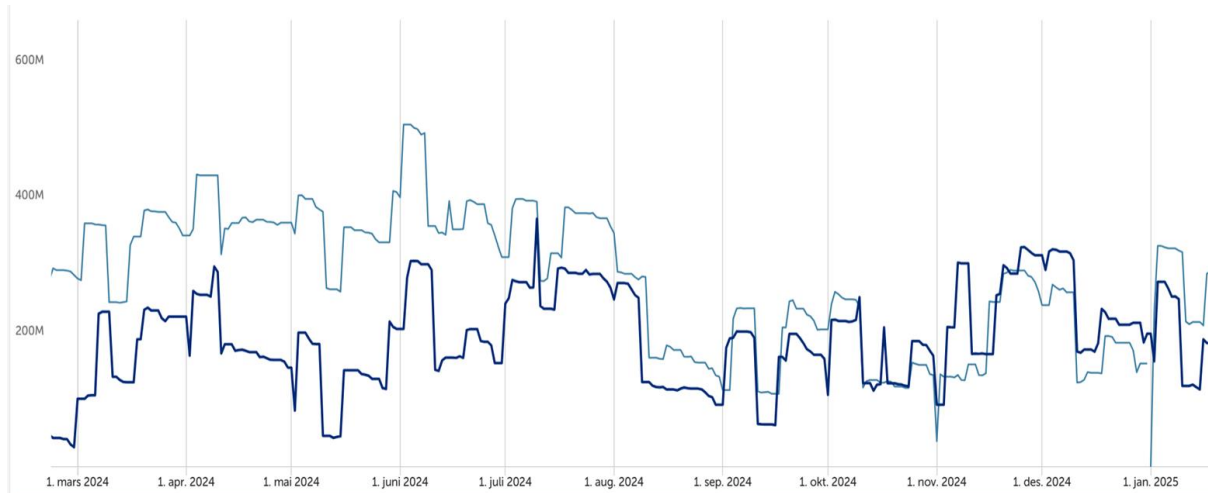
Arbeidskapitalen er et viktig nøkkeltall for å se på hvordan likviditeten utvikler seg. Arbeidskapitalen er beregnet som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen per 31.12.24 var negativ, noe som betyr at kommunen har høyere forpliktelser enn omløpsmidler tilgjengelig. Altså negativt for likviditeten. Arbeidskapitalen var også negativ i 2023.

Årsaken til at likviditeten ble svekket gjennom året er på grunn av merforbruket i tjenesteområdene og at premieavviket økte fra 161 til 183 millioner kroner (vi betalte inn mer til KLP og SPK enn vi utgiftsfører i pensjon).

De siste årene har det vært behov for å overvåke likviditeten fortløpende, spesielt i forkant av lønnsutbetaling. At årets startlån kom inn på konto fra Husbanken 7.3.24 med 120 millioner var det som sikret at vi hadde likviditet til å utbetale lønn i mars. Ved lønnsutbetaling i mai, september og november var vi også faretruende nær å være tømt for likviditet.

Kommunestyret vedtok i desember 23 i sak 123/23 å gi kommunedirektøren fullmakt til å ta opp likviditeteslån på inntil 200 millioner kroner. Kommunedirektøren benyttet denne fullmakten i forkant av lønnsutbetalingen i november 2024 og tok opp et likviditeteslån på 100 millioner. Likviditeten har i tillegg forverret seg siden november. Vi ville i månedsskiftet februar-mars 2025 manglet nærmere 50 millioner kroner hvis vi ikke hadde hatt likviditeteslånet.

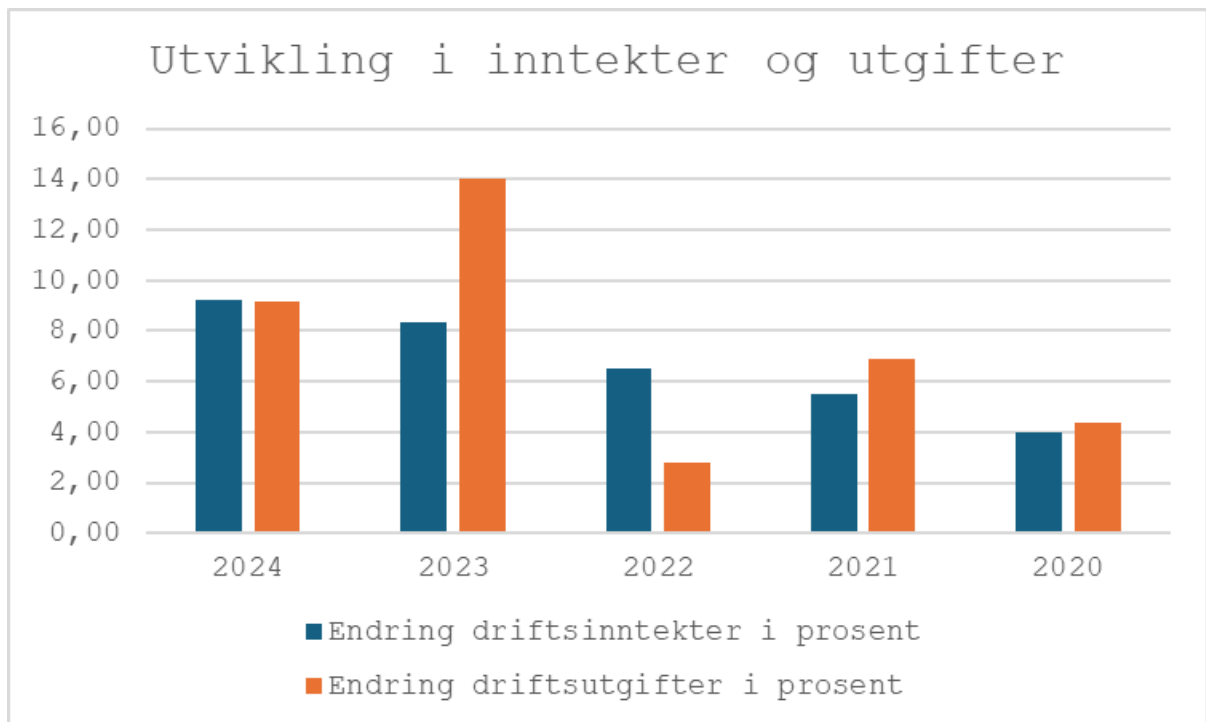
Dårlig likviditet kan føre til betalingsutfordringer og behov for kortsiktige låneopptak eller kassekreditt. Solid økonomistyring er viktig for å få en god likviditet i årene som kommer.

Utvikling i driftsinntekter og driftsutgifter

Ved å analysere utviklingen av den totale inntekts- og utgiftssiden i den kommunale driften over tid, vil vi se om økonomien trender i den ene eller andre retningen. Dersom utgiftene øker mer enn inntektene, vil kommunen på sikt få betydelige utfordringer dersom vi skal opprettholde og videreutvikle de samme tjenestetilbudene. Om inntekten øker vesentlig mer enn utgiftene over tid, vil det kunne oppstå et ubenyttet handlingsrom som kanskje heller burde vært anvendt i driften.

Dersom øvrige økonomiske forhold er ivaretatt vil en optimal utvikling over tid være både stabil og tilnærmet lik på begge side. Først og fremst gir det god forutsigbarhet, som forenkler planleggingen og ivaretar evnen vår til å gjennomføre.

Totalt øker de samlede driftsinntektene med 9,2 prosent fra 2,61 milliarder i 2023 til 2,85 milliarder i 2024. Til sammenligning øker de samlede driftsutgiftene med 9,2 prosent fra 2,66 milliarder til 2,90 milliarder. Inntektene målt i prosent økte marginalt mer enn utgiftene i 2024, men det er fra et utgangspunkt med stort avvik i 2023. I løpende kroner økte utgiftene mer enn inntektene i 2024. Kommunens drift er i grunnleggende ubalanse og må rettes opp.

Det er ikke gjort større omstilling i 2024 med tanke på å øke inntektene. Veksten i utgiftene skyldes forhold som økning i antall stillinger, økte utgifter til pensjon, vikarbyrå og tilbakeføring festeavgifter. Det er viktig å bevare et sunt forhold mellom økning i utgiftene og inntektene i årene fremover, hvis vi skal møte kommende utfordringer blant annet knyttet til endringer i demografi, skolestruktur og andre forhold, på en god måte.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev.bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Finansinntekter/-utgifter						
Renteinntekter	-53 012	-48 600	-61 001	-71 327	10 326	16,9 %
Renteutgifter	113 834	133 191	143 925	154 091	-10 166	-7,1 %
Avdrag på lån	86 136	90 969	90 969	90 970	-1	0,0 %
Sum Finansinntekter/-utgifter	146 958	175 560	173 893	173 734	159	-0,1 %

Finansinntekter- og finansutgifter viser et avvik i forhold til budsjett på 159 tusen kroner (0,1 prosent). Avdragene på lån ble som budsjettet. Både renteinntekter og renteutgifter ble høyere enn budsjett. Det skyldes dels at det ikke er budsjettet med renter på det likviditetslånet vi tok opp i november, og dels at internrenter (renter beregnet mellom ulike konti innenfor konsernkontoen) ble større enn budsjettet.

Alta kommune har per 31.12 ei lånegjeld på 2,71 milliarder kroner. Lånegjelda har økt med 140,5 millioner kroner siden 2023. Netto lånegjeld (Innlån minus utlån og ubrukte lånemidler) har økt med 30,5 millioner (1,5 prosent)

Kommunes andel lånegjeld med fastrente har i løpet av 2024 økt fra 34 til 36 prosent. Ordinære investeringslån er tatt opp med fastrente, mens lån til videreutlån er tatt opp med flytende rente

Økonomireglementet pålegger kommunen å ha en tredjedel av låneporteføljen bundet til fastrente. Vi er innenfor reglementet, men ligger bevisst i nedkant på grunn av forventet rentenedgang.

Kostra-analyse

Kommune-Stat-Rapportering (forkortet til **KOSTRA**) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Opplysningene hentes inn og publiseres årlig av Statistisk sentralbyrå. Opplysningene gjør det mulig å sammenligne ulike kommuners forhold til en rekke nøkkeltall.

I en økonomisk sammenheng er det naturlig å sammenligne Alta med øvrige kommuner i Nord-Norge, som har et innbyggertall på mer enn 20 000. Det inkluderer Tromsø, Harstad, Narvik, Bodø og Rana. I tillegg sammenlignes vi mot et gjennomsnitt av alle landets kommuner med et innbyggertall mellom 20 000-30 000 innbyggere (KOSTRA-gruppe 9).

Finansielle måltall

Årsmelding 2024

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	2,8 %	0,0 %	0,0 %	4,3 %	3,0 %	4,5 %	9,3 %	7,3 %
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt (B) (Kommunekasse)	-2,1 %	-3,1 %	-3,5 %	-5,2 %	-1,7 %	-0,9 %	5,2 %	-1,9 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B) (Kommunekasse)	77,9 %	72,4 %	102,0 %	131,9 %	104,8 %	102,0 %	94,6 %	90,2 %

Når det gjelder de finansielle måltallene ligger midt imellom i forhold til sammenlignings kommuner. Netto driftsresultat er 0,2 % dårligere enn gjennomsnitt i Kostragruppen. I forhold til 2023 der netto driftsresultat av brutto driftsinntekt utgjorde -2,1 %, har det vært en nedgang til 2024 på 1,0 %. Blant kommunene vi sammenligner oss med direkte er vi nummer 4 av 6. Rana er den eneste av sammenligningskommunene som har oppnådd det anbefalte nivået fra TBU på 1,75 %

Alta og Tromsø har ved avslutningen av regnskap 24 ingen disposisjonsfond og med unntak av Rana har også de øvrige sammenligningskommunene under 5%, men vi har lavest gjeldsandel også i år.

Skatt og rammetilskudd

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Frie inntekter i kroner per innbygger	75 344	79 684	65 429	72 501	74 138	67 775	70 397	69 439
Rammetilskudd Beløp per innbygger (kr)	42 875	47 707	28 804	38 721	39 965	31 576	36 610	35 347

For frie inntekter som utgjør sum av både rammetilskudd og skatt på inntekt og formue har vi også i 2024 det høyeste beløpet per innbygger med hele kr 14 255 mer enn Tromsø som har minst. Det er først og fremst rammetilskudd som trekker Alta opp på topp. Alta med sine kr 47 707 per innbygger ligger godt over Kostragruppen med sine kr 35 347. Det er den høye satsen på Nord-Norge tilskudd som er hovedkilden til vår høye inntekt.

Eiendomsskatt

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Eiendomsskatt	82 938	85 607	273 601	99 251	150 697	207 723	123 351	1 755 232
Gjennomsnittlig årlig eiendomsskatt for boliger i kommunen (kr)	4 640	4 533	3 654	5 097	4 475	5 676	3 980	
Eiendomsskatt per innbygger (B)	3 821	3 913	3 445	3 944	6 980	3 866	4 758	2 539

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana
Generell eiendomsskattesats (per 1000)	7,00	7,00	7,00	5,50	7,00	5,20	7,00
Differensiert skattesats for bolig- og fritidseiendommer (per 1000)	2,00	2,00	3,90	3,30	3,25	4,00	2,00

Kommunene vi sammenligner oss med har ulike skattesatser for eiendomsskatt

I sum tok vi inn minst eiendomsskatt av alle, men per innbygger ligger vi over Tromsø, på nivå med Harstad og Bodø, men under både Rana og Narvik.

Kommunens tjenesteområder

Fellestjenesten

Tjenesteområdebeskrivelse

Fellestjenesten arbeider primært mot fire målgrupper og har en felles støtte-, veileder- og fagfunksjon for hele organisasjonen. Den sentrale hovedoppgaven er å tilrettelegge for god politisk og administrativ styring, samt ivareta en rekke fellesfunksjoner på vegne av hele organisasjonen. Fellestjenestens primære oppgaver er å:

- tilrettelegge for at de folkevalgte kan drive god politisk styring. Det skjer blant annet gjennom utarbeidelse av politiske beslutningsgrunnlag og sekretariatstjenester.
- bistå kommunedirektøren med å sikre god administrativ styring. Det skjer blant annet gjennom å utarbeide helhetlige og koordinerte administrative beslutningsgrunnlag.
- ha en sentral rolle med å tilrettelegge for at organisasjonen for øvrig kan utøve sine oppgaver på en effektiv måte, herunder et overordnet ansvar for å drive lederstøtte, veiledning og rådgivning for kommunens ansatte og ledere.
- yte tjenester direkte til innbyggerne, som for eksempel kommunikasjon og arkiv- og innsynstjenester.

Fellestjenesten hadde ved utgangen av året 69,9 årsverk på følgende enheter:

- Servicesenteret: 15,1
- IKT og digitalisering: 14
- Regnskap: 12
- Lønn og personal: 11
- HR og organisasjonsutvikling: 5
- Opplæringskontoret: 1,8
- Budsjett: 4
- Kommunedirektørens kontor: 7

Fellestjenesten hadde 69,8 årsverk ved utgangen av 2023.

Utvikling og utfordringer

Innflytting i nytt rådhus

Kommunestyret har tidligere vedtatt at rådhuset skal flyttes til sentrum. På slutten av året flyttet de ansatte inn i nye lokasjoner i Løkkeveien og i Parksenteret.

Arbeidet med å rydde, pakke, sende og flytte arkiv foregår fortsatt for fullt. Siden oppstarten i april 2023 har vi brukt omtrent 1300 ekstra dagsverk, og vi forventer å fortsette og bruke ressurser på dette arbeidet frem til slutten av juni. Fremdriften har vært god, men det er fortsatt usikkerhet rundt hvor raskt vi klarer å fullføre arbeidet med ordinær bemanning.

Flyttingen av rådhuset har vært svært ressurskrevende og har krevd omfattende planlegging, prosjektering og gjennomføring. Det er i denne prosessen lagt betydelige ressurser i etablering av ny

nettverks- og møteromsinfrastruktur. Arbeidet har også inkludert relokalisering av serverinfrastruktur og fibernettverk fra det gamle rådhuset til helsesenteret, et prosjekt som har vært omfattende og komplekst. Til tross for flytting av serverinfrastrukturen er arbeidet gjennomført uten å skape merkbare driftsforstyrrelser. Dette arbeidet er godt i gang og vil sluttføres i løpet av 2025.

Økonomi- og virksomhetstyring

God økonomistyring er viktig for at Alta kommune skal være i stand til å gi gode tjenester til innbyggerne. Fellestjenesten sitt ansvar ligger i hovedsak på å ha gode systemer for oppfølging og rapportering, gi lederstøtte, samt kontinuerlig fokus på effektiv bruk av ressurser. Det skjer gjennom videreutvikling av verktøy, dialog og opplæring, gode analyser og beslutningsgrunnlag, samt gjennom kontinuerlig oppfølging av kommunens økonomiske utvikling.

Som ledd i forbedringer i kommunens ansettelsesprosesser er det utarbeidet nye ansettelsesrutiner. Rutinene skal være et enkelt og praktisk hjelpemiddel for kommunens ledere for at de skal gjennomføre ansettelsesprosesser i tråd med bestemmelsene i ansettelsesreglementet. Ansettelsesrutinene er i 2024 implementert i organisasjonen. Måten det er gjort på er å gjøre justeringer i våre digitale verktøy innen ansettelser ved blant annet å innføre kontrollledd og å ta i bruk ny funksjonalitet. Disse justeringene bidrar til at det gjøres grundigere og mer dokumenterte vurderinger, og at våre ansettelsesprosesser i større grad gjennomføres i tråd med gjeldende regelverk.

Anskaffelsesteamet har i året som er gått hatt fokus på å innarbeide stadig nye krav i våre rutiner. Det samarbeides godt med miljørådgiver i kommunen og en av kommunens jurister spesialiserer seg på anskaffelsesregelverket. Det er også startet opp en prosess for å anskaffe et nytt og bedre anskaffelsesprogram.

Kommunikasjon

I 2024 har det vært størst fokus på nytt intranett og ny visuell profil. Hele året har gått med til å utarbeide den nye plattformen. Målet i prosjektet har hele tiden vært å ta ned tiden ansatte bruker på å finne den informasjonen de søker. Vi mener å innfri på dette målet blant annet gjennom:

- Det nye intranettet tar hensyn til hvilken avdeling og tjenesteområde du tilhører, samt rolle i kommunen. Man har også mulighet til å bygge opp sitt eget dashbord basert på faglige preferanser og interesser.
- Grupper på tvers av avdeling, tjenesteområder og fag.
- Personelhåndboken er integrert i intranettet og man kan enkelt søke seg frem til svar.
- Alle nyansatte skal gjennom en introduksjons-modul. Her fremheves organisasjonens visjon og verdier, samt introduksjon i intranettet. På denne måten får vi introdusert nye ansatte i viktig informasjon på en rask og effektiv måte

Alta kommune fikk ny visuell profil i midten av året. Målet er å synliggjøre kommunens identitet i alt fra kontormateriell, brosjyrer, annonser, presentasjoner, nettside, arbeidstøy, videoer også videre. Ved bruk av den nye visuelle profilen fremstår Alta kommune som enhetlig og profesjonell, og den gjør det enklere for våre ansatte når de lager for eksempel temaplaner, rapporter, presentasjoner, klær med mer. Designhåndboken som følger med gir klare føringer og retningslinjer som er enkle å forholde seg til.

I tillegg til disse prosjektene har det skjedd mye annet interessant innenfor kommunikasjon. [Les hele årsrapporten her](#)

Organisasjonsutvikling

Fokus på organisasjonsutvikling, rekruttering, virksomhetsstyring og lederstøtte er svært sentrale oppgaver. Noe av det aller viktigste vi har gjort i 2024 er arbeidet med ny arbeidsgiverpolitikk. Det er gjennomført med bistand fra KS konsulent, og nytt overordnet arbeidspolitisk dokument vil bli sendt til politisk behandling i 2025.

Arbeidet med OU25 startet opp i 2024. Formålet med arbeidet er å gi en utredning og vurdering av Alta kommunes organisasjonsstruktur og ledelsesnivåer, og foreslå mulige effektiviseringstiltak for å imøtekomme endrede krav i fremtiden. Effektivisering kan gjelde forholdt knyttet til både tjenesteproduksjon, teknologi og økonomi. Arbeidet vil også pågå i 2025.

Fellestjenesten skal legge til rette for en systematisk og målrettet innsats for å rekruttere og beholde kompetanse. Alta kommune har som mange andre arbeidsgivere utfordringer med å rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft. Det skyldes en generell mangel på kvalifiserte arbeidstakere i Norge. For noen tjenester har mangelen i perioder av året medført problemer med å drifte normalt.

I 2024 er det gjennomført en rekke lønnsmessige tiltak for å beholde og rekruttere arbeidskraft til spesielt utsatte yrkesgrupper og arbeidsoppgaver. I hvilken grad tiltakene har hatt effekt gjenstår å se, men tilbakemeldingene så langt tyder på at det i hvert fall på enkelte områder har bidratt positivt.

I tillegg til konkurransedyktig lønn må kommunen tilby gode arbeidsforhold og arbeidsmiljø. Det handler om måten arbeidet blir planlagt, organisert, ledet og fulgt opp på ved den enkelte arbeidsplass.

For å være en attraktiv arbeidsgiver blant alle aldersgrupper, og for å kunne mobilisere arbeidskraftressurser som i dag har vanskelig med å komme inn i arbeidsmarkedet, skal vi fremover legge større vekt på likestilling, inkludering og mangfold.

Oppfølging av kompetanseplaner og strategisk kompetanseplanlegging vil fortsatt være en prioritet.

Digitalisering

Digitalisering er et av de høyst prioriterte områdene. Fellestjenesten har utarbeidet en digitaliseringsplan for egne fagområder som danner grunnlag for valg og prioriteringer. Våre digitaliseringsmål er knyttet opp mot innbyggere, ansatte og ledelse.

I 2024 ble det utarbeidet ny overordna digitaliseringsstrategi for kommunen. Den setter fokus på hvordan digitale initiativer skal følges opp. Arbeidet skal systematiseres på en slik måte at det blir mulig å prioritere mellom de ulike digitaliseringstiltakene.

I 2024 har vi innen lønns- og personalområdet gjort følgende for økt digital flyt:

- Tatt i bruk Vigilo til digital timeføring i skolene
- Tatt i bruk digitale timelønnskjemater i Visma Enterprise for ansatte i dagstillinger
- Tatt i bruk Visma Expense på reise
- Innført kontroll på administrative ansettelser
- Tatt i bruk digitale arbeidsavtaler på alle typer ansettelser
- Tatt i bruk Visma Tid (digitalt fleksitidssystem) for flere avdelinger
- Tatt i bruk flere modulen i WebCruiter, samt innført digital referansesjekk
- Tatt i bruk Visma Flyktning for introstønad

Visma flyktning ble integrert i 2024 slik at utbetalingsbilag går i flyt på autopay. Papirflyten i bilagbehandling er redusert betraktelig de seneste årene, og er et arbeid som pågår kontinuerlig. Innbyggerinnsynet skal tas i bruk fra 2025.

Personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet

Kommunens arbeid med personvern, informasjonssikkerhet og IKT-sikkerhet har hatt høy prioritet i 2024. Som følge av økt sikkerhetsrisiko har vi intensivert innsatsen med å beskytte kommunens informasjon og IKT-systemer. Prosjektet med fornyelse av operativsystemene på kommunens datamaskiner startet utrulling i organisasjonen i løpet av året, og arbeidet fortsetter gjennom 2025. Denne omfattende oppgraderingen vil ha stor betydning for kommunens IKT-sikkerhet, driftssikkerhet og effektivitet.

I tillegg har vi igangsatt et prosjekt for utskifting av vår automatiserte identitetshåndtering for ansatte og elever. Tiltaket vil gi ytterligere økt sikkerhet, samt forbedrede on boarding-prosesser.

Arbeidet med internkontroll innen dokumentasjon, lisensforvaltning og avvikshåndtering, inkludert innføring av et nytt styringssystem, ble påbegynt i 2024. Grunnet kapasitetsutfordringer vil vi jobbe videre med det i 2025.

Arbeidet med personvern har de siste årene vært styrket. Det har vært et større fokus på personvern blant ledere og ansatte, noe som førte til flere henvendelser til personvernombudet. Gjennomføringen av sikkerhetsvurderinger ga bred oversikt over risikobildet på personvern, og i 2024 har det vært foretatt en vurdering av hvilke områder det vil være lurt å sette inn tiltak. Et av sikkerhetstiltakene er å gå gjennom innholdet i interne rutiner. Dette arbeidet er påbegynt. Et annet sikkerhetstiltak er oppfølging av det de interne rutinene beskriver at vi skal gjøre. Det arbeidet er mer komplekst, men er også påbegynt.

Kommunen har også utarbeidet egne retningslinjer for bruk av kunstig intelligens (KI). Retningslinjene skal sikre at vi bruker KI på en etisk, trygg og ansvarlig måte. Samtidig er vi opptatt av sikkerhet og personvern til både innbyggere og ansatte. Bruk av KI kommer i full fart inn i alle våre tjenester, så fokuset på dette område vil bli prioritert høyt fremover.

Viktige begivenheter

- Nytt midlertidig rådhus ble tatt i bruk og ansatte flyttet ned til sentrum fordelt på to lokasjoner, i Løkkeveien og på Parksenteret
- Det ble gjennomført 50 vielser i regi av Alta kommune
- Alta kommune fikk ny visuell profil
- Arbeidet med OU25 startet opp
- Ny digitaliseringsstrategi ble ferdigstilt
- Bruken av KI kom i full fart og det ble behov for retningslinjer for å ta vare på sikkerheten og personvernet til både innbyggere og ansatte

Årsmelding 2024

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	75 610	78 462	78 812	350	0,4 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	34 041	36 427	38 127	1 700	4,5 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 327	1 594	1 612	18	1,1 %
Overføringsutgifter	8 991	10 989	10 625	-364	-3,4 %
Finansutgifter	6 541	5 646	5 638	-8	-0,1 %
Sum Driftsutgifter	126 511	133 118	134 814	1 696	1,3 %
Salgsinntekter	-356	-443	-639	-196	30,6 %
Refusjoner	-20 297	-26 545	-26 516	29	-0,1 %
Overføringsinntekter	-2 738	-3 396	-3 391	5	-0,1 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-565	-918	-915	3	-0,3 %
Sum Driftsinntekter	-23 955	-31 303	-31 461	-158	0,5 %
Netto resultat	102 555	101 816	103 353	1 537	1,5 %

Kommentar til økonomistatus

Fellestjenesten har et mindreforbruk på 1,5 mill. (1,5 %). Alle virksomhetene i Fellestjenestene har holdt seg innenfor budsjettrammen. Årsaken til mindreforbruket er innsparing på utgifter som avgifter, lisenser og kjøp av utstyr. Det er også mindreforbruk på fastlønn fordi faste stillinger er holdt vakant. Innsparingene er gjort som følge av innkjøps- og ansettelsesstopp vedtatt i løpet av driftsåret.

KOSTRA Nøkkeltall

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Prioritet								
Administrasjon brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	3 711	3 491	4 201	4 847	6 379	4 658	4 198	4 142
Administrasjon brutto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde andel av totale utgifter (prosent)	2,9 %	2,6 %	4,0 %	3,9 %	5,0 %	4,4 %	4,1 %	3,8 %
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	2 705	2 702	3 310	3 376	4 643	2 409	2 934	2 824
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B)	4 585	4 958	5 608	5 973	6 072	4 760	5 011	4 843
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	4,7 %	4,2 %	5,5 %	5,6 %	5,7 %	5,3 %	6,0 %	5,1 %

Nøkkeltallene i tabellen tar utgangspunkt i utgifter tilknyttet felles administrasjon og styring, fortrinnsvis under kostra-funksjon 120-administrasjon. Det vil si at administrasjonsutgifter eller lignende som kan knyttes til bruk i et enkelt tjenesteområde, ikke vil inngå i grunnlagene for nøkkeltallene ovenfor. I stedet fordeles slike administrasjonsutgifter på de ulike tjenesteområdene etter faktisk forbruk.

I 2024 brukte vi 4,2 prosent av totale netto driftsutgifter til administrasjon og styring. Vi bruker mindre til dette formålet enn både gjennomsnittet i kostragruppe 9, samt øvrige sammenligningskommuner. I kroner per innbygger bruker Alta minst.

Når det kommer til hvem som hadde de laveste lønnsutgiftene i kroner per innbygger ligger vi som nummer 2 av 6 der kun Bodø hadde lavere lønnsutgifter til administrasjon og styring per innbygger enn oss.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,03 %	3,14 %	5,17 %
Årlig sykefravær 2021	1,69 %	3,27 %	4,96 %
Årlig sykefravær 2022	1,98 %	4,83 %	6,81 %
Årlig sykefravær 2023	1,66 %	5,85 %	7,50 %
Årlig sykefravær 2024	1,89 %	4,85 %	6,75 %

Kommentar til sykefravær

Fellestjenesten har for 2024 et samlet fravær på 6,75 prosent for 2023. Dette er lavere enn i 2023 og det er under måltallet for kommunen. Men det er fortsatt for høyt og dette må vi jobbe videre med.

Hele 2024 sett under ett så er det tre avdelinger i Fellestjenesten har fravær på under 5 prosent:

- budsjettavdelingen 0,8 %
- hr og organisasjonsutvikling 3,08 %
- IKT og digitalisering 5 %

Disse tre hadde et fravær på under 5 % også i 2023, og kan derfor vise til et stabilt lavt fravær over tid. Dette er veldig positivt.

På de avdelingene som har høyere sykefravær skyldes dette fravær hos noen få personer og det er langtidsfraværet som er høyt. Langtidsfraværet har vært fulgt opp av nærmeste leder gjennom året. Korttidsfraværet er på 1,89 prosent og lavere enn året før.

Vi jobber hele tiden med å opprettholde et godt arbeidsmiljø i Fellestjenesten. Dette krever godt samspill mellom ledere og ansatte både i nærvær og fravær. Vi prøver så godt vi kan å få til noen sosiale aktiviteter i løpet av året, noe vi syns er viktig å prioritere.

For hele 2023 så var det samlede fraværet i Fellestjenesten på 7,5 prosent.

Samfunnsutvikling

Tjenesteområdebeskrivelse

Avdeling for samfunnsutvikling (ASU) tilhører kommunedirektørens stab, og kanalisere mange viktige utviklingsprosjekter for Alta.

Avdelingen omfatter samfunns- og arealplanlegging, næringsutvikling, skog- og landbruk, grunnforvaltning, utbyggingsavtaler, folkehelse, boligservicekontor og ulike prosjekter. ASU har også ansvar for kommunens veterinærvaktavtale.

Avdelingen er kommunens redskap for utvikling og vekst i altasamfunnet, og for politisk og administrativ ledelse i strategiske og overordnede saker vedrørende samfunnsutvikling.

I denne vide definisjonen inngår å ivareta kommunens interesser på flere samfunnsområder, som blant annet samferdsel og ikke minst ivareta Altas rolle i utviklingen i regionen. Avdelingen har en særskilt rolle i og følge med på samfunnsutviklingen lokalt, regionalt, nasjonalt for å ivareta kommunens interesser. I det ligger også å være oppdatert på alt fra internasjonale trender, til samarbeid som påvirker samfunnsutvikling lokalt.

Det innebærer at avdelingen må ha god kompetanse på flere fagområder, samt analytisk kompetanse som kan understøtte strategiske vurderinger i ulike saker.

Avdeling for samfunnsutvikling er en del av kommunedirektørens stab og skal ivareta utviklingsperspektivet i Alta kommune, utover den utvikling som naturlig skjer innen andre tjenesteområder. Avdelingens betydning for utviklingen i Alta må ikke undervurderes, selv om rammene er små sammenlignet med øvrige tjenesteområder. Gjennom dette tjenesteområdet kanaliseres og behandles planer og prosjekter som er av stor betydning for fortsatt vekst og utvikling i kommunen, og som dermed influerer sterkt på øvrige tjenesteområder og samfunnsutvikling.

Bemanning

Ved utgangen av 2024 hadde ASU 21 ansatte fordelt på følgende fagområder:

Kommunalleder: 1, Folkehelsekoordinator: 1, Grunnerverv: 1, Rådgiver utbygging og eiendom: 1, Skogbrukssjef: 1, Jordbrukssjef: 1, Boligservicekontor: 7, Næring: 1, Plan: 7

Avdeling for samfunnsutvikling har svært små fagmiljøer med enkeltansatte innenfor flere ansvarsområder, noe som medfører sårbarhet ved utskiftning. ASU har de siste årene gått gjennom et betydelig generasjonsskifte og 2024 har vært preget av noe vakanse, samt innfasing av flere nyansatte, noe som totalt sett har utfordret kapasiteten knyttet til prosjekter og prosesser i egen regi. Fortsatt vakanse på stillingen som næringsrådgiver utfordrer kapasiteten på området, og for å levere gode tjenester, samt få ønsket fremdrift på viktige næringsrelaterte prosesser som revidering av eierskapsstrategi, utarbeidelse av ny næringsplan og planlegging av nye næringsareal, vil det være avgjørende å få flere ressurser på plass i avdelingen.

Utvikling og utfordringer

I budsjettokumentet for 2024 er flere sentrale utfordringer for samfunnsutviklingen i Alta beskrevet.

Et svært viktig redskap i tilretteleggingen av Altas vekst gjennom mange tiår, har vært en god planberedskap innenfor flere viktige områder. *Kommuneplanens samfunnsdel Alta Vil* er kommunens viktigste strategidokument, og vi har høsten 2024 restartet planprosessen etter et opphold som følge av bemanningsutfordringer. Planen er en viktig premissgiver for både altasamfunnet og for Alta kommune som organisasjon, og ikke minst for annet utviklingsarbeid som ny *Områderegulering for Alta sentrum, Næringsplan og Mobilitetsstrategi*.

Realisering av gang- og sykkelvei på Skillemo er en forutsetning for realisering av Skillemo Nord, og oppfølging av samarbeidsavtalen med Statens Vegvesen har derfor hatt stort fokus gjennom hele året. Som følge av manglende fremdrift i prosjektet er imidlertid kommunens prosess for regulering av Skillemo Nord utsatt. Utbyggingen av Stengelsmoen Nord er i gang, og tomter forventes utlyst i løpet av 2025. Opsjon for Langnes har blitt forlenget til juni 2025, og dersom ikke planlagt prosjekt kommer i gang vil ny prosess for vurdering av fremtidig bruk av området bli igangsatt.

Å opprettholde boligproduksjonen har vært et viktig og utfordrende fokusområde. I 2024 ble det vedtatt fire reguleringsplaner som tilrettelegger for nye boliger. Herunder åtte leiligheter for utleie i Altaveien 204, åtte leiligheter for salg i Røsslyngveien/gamle Aronnes gartneri, åtte private eneboligtomter i Saraveien og inntil 90 leiligheter på sentrum i kvartal C3, hvor 23 boenheter har fått rammetillatelse i første byggetrinn.

Avdeling for samfunnsutvikling har gjennom året lagt ned betydelige ressurser i planlegging og utvikling av kommunale boligprosjekter i blant annet Lille Skoddevarre, Skogheim, Lille-Komsa, Ressebakken boligfelt, Marienlund bosenter og Foyer-prosjektet. Dette er imidlertid utviklingsprosjekter som er svært ressurs- og tidkrevende – der krav til regulering, utredning, prosjektering og utlysning medfører at det er et langt tidsperspektiv fra planlegging til realisering.

I arbeidet med boligproduksjon og boligfremskaffelse til våre innbyggere er Boligservicekontorets innsats sentral. Gjennom 2024 har kontoret opplevd en økning innen alle sine ansvarsområder, herunder søknader og utbetaling av startlån, tilskudd og bostøtte, henvendelser om bistand til å finne bolig, samt generell oppfølging av utleiere og kontorets brukere for å ivareta kommunens ansvar på det boligsosiale feltet.

Boligservicekontoret varslet oppstart av rullering av *Handlingsprogrammet til kommunedelplan for boligpolitikk* i oktober 2022. Med bakgrunn i den helhetlige situasjonen beskrevet over, er dette arbeidet ikke fullført. Rullering av handlingsprogrammet vil dermed prioriteres gjenopptatt i 2025.

Innen folkehelseområdet har det pågått et omfattende arbeid med en helhetlig revidering av Alta kommunes *Folkehelsedokument*, herunder prioritering av fokusområder for kommende periode. Forankring av fokusområder og tiltak i oppvekstsektoren har hatt en særskilt prioritet gjennom året.

I samarbeid med Statens Vegvesen har det gjennom 2024 blitt jobbet frem et mandat for en *Mobilitetsstrategi for Alta*, med mål om å se på alternative løsninger for trafikkavviklingen med utgangspunkt i at dagens planverk legger store begrensninger for mulig arealutnyttelse til bolig- og næringsutvikling. Prosjektarbeidet forventes igangsatt i 2025.

Viktige begivenheter

- Sak om festeavgift for boligtomter ble forelagt kommunestyret i desember 2024. Beregning av korrekt avgift og refusjon vil pågå også gjennom 2025.
- Landbruksplanen og Folkehelsedokumentene ble revidert, og planene nær fullført i løpet av året.

Årsmelding 2024

- Det har vært høy aktivitet på Skillemo næringsområde, i form av både opsjonssøknader og nye bygg.
- Vedtak om forlengelse av dispensasjon fra rekkefølgekrav for gang- og sykkelvei på Skillemo ble påklaget i desember, og stopper videre utvikling av området inntil saken avklares.
- Landbruk har jobbet for å bidra med løsninger knyttet til avfallshåndtering av landbruksplast og kadaver fra gårdsbrukene.
- Boligservicekontoret gjennomførte bransjedagen «Sammen for boligutvikling» i mai 2024 i samarbeid med Husbanken.
- KomRev Nord gjennomførte i 2024 revisjon av dispensasjoner etter plan- og bygningsloven. Et representativt utvalg av saker hos plan og byggesak er gjennomgått, og det ble ikke funnet tegn til usaklig forskjellsbehandling.
- Alta hadde 97 cruiseanløp (inkludert skip i nødhavn) i løpet av 2024, med totalt 71 549 gjester.
- Forsvarsøvelsen Nordic Response fant sted fra 3. til 14. mars 2024, med Alta som et sentralt logistikk-knutepunkt.
- ASU fikk tre nye ansatte i løpet av året, fordelt på Planavdelingen, Boligservicekontoret og Utbyggingsavtaler.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	18 946	18 545	19 167	622	3,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	9 720	23 164	22 412	-752	-3,4 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	26	51	52	1	2,1 %
Overføringsutgifter	6 620	3 258	4 869	1 611	33,1 %
Finansutgifter	4 621	2 878	2 878	0	0,0 %
Sum Driftsutgifter	39 933	47 896	49 378	1 482	3,0 %
Salgsinntekter	-4 368	-19 872	-15 683	4 189	-26,7 %
Refusjoner	-5 087	-5 508	-5 502	6	-0,1 %
Overføringsinntekter	0	-300	-300	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 557	-418	-417	1	-0,3 %
Sum Driftsinntekter	-16 012	-26 098	-21 902	4 196	-19,2 %
Netto resultat	23 922	21 798	27 476	5 678	20,7 %

Kommentar til økonomistatus

Samfunnsutvikling har et mindreforbruk på 5,7 mill. (21 %) Tjenesteområdet har innsparing pga. høyere inntekter enn budsjett, og at det er brukt mindre til boligtilskudd.

KOSTRA Nøkkeltall

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Prioritet								
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterandel av totale utgifter (prosent)	0,3 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	239	213	57	69	133	84	95	145
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	0,3 %	0,1 %	0,1 %	0,4 %	0,2 %	0,5 %	-0,2 %	0,2 %
Plansaksbehandling brutto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	0,3 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %	0,2 %	0,4 %	0,3 %	0,3 %
Plansaksbehandling brutto driftsutgifter beløp pr innb (kr)	352	323	343	379	274	395	299	378
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	279	97	56	368	194	413	-154	164
Produktivitet								
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	15	18	12	54	9	76	7	30

Næringsutvikling

Vi bruker mer ressurser enn øvrige sammenligningskommuner til næringsutvikling tilknyttet landbruk, men samtidig har vi gått ned siden 2023. For andre landbruksrelaterte oppgaver er vi nå nærmere forbruk som de andre sammenlignbare kommunene. For satsingen på øvrig næringsutvikling ligger vi i 2024 under 2023 nivået. Selv om kostra viser at vi har gått veldig mye ned, så tilsier ikke næringstilskuddene det, og vi har fortsatt en stilling stående vakant, som utgjør mye på utgiftssiden.

Plansaksbehandling

Alta hadde en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 18 dager i 2024, med det er vi nummer fire blant alle kommunene vi sammenligner oss med, og 12 dager bedre en gjennomsnitt i kostragruppen. Men vi har fått lengre saksbehandlingstid enn vi hadde i 2023. Med 0,2 prosent ligger Alta blant de laveste kostnadene tilknyttet plansaksbehandling blant sammenligningskommunene.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	1,13 %	0,00 %	1,13 %
Årlig sykefravær 2021	2,30 %	3,24 %	5,55 %
Årlig sykefravær 2022	1,72 %	5,96 %	7,68 %
Årlig sykefravær 2023	2,36 %	2,95 %	5,32 %
Årlig sykefravær 2024	2,15 %	4,28 %	6,43 %

Kommentar til sykefravær

Samfunnsutvikling har et totalt sykefravær i 2024 på 6,43%, fordelt på 2,15% korttid og 4,28% langtid. Dette er under måltall for Alta kommune på 7%, men noe høyere enn totalt fravær i 2023 på 5,32%. Alt fravær på avdelingen følges opp i henhold til etablerte rutiner for sykefraværsoppfølging i Alta kommune.

Oppvekst og kultur

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet oppvekst og kultur har rundt 770 årsverk og består av 30 virksomheter, som alle styres av en virksomhetsleder med delegert ansvar når det gjelder faglig, personalmessig, administrativ og økonomisk drift.

Området ledes av kommunalleder med en nestleder, og en egen oppvekststab som jobber med skole- og barnehagesaker, samt utviklingsarbeid knyttet til forebygging og oppvekstvilkår for barn og unge.

Det er også en egen skolefaglig og en barnehagefaglig ansvarlig som har delegert fag- og personansvar for sine respektive områder. Virksomhetslederne i Kulturtjenesten og i Barn- og ungetjenesten har egne administrative staber.

Tjenester og oppgaver

Tjenesteområdet for oppvekst og kultur omfatter barnehage, grunnskole, skolefritidsordning, barn- og ungetjenesten og kulturtjenesten.

Barnehage

Alta kommune har totalt 26 barnehager, 12 kommunale og 14 private. Til sammen er det cirka 150 årsverk i de kommunale barnehagene, her iberegnet ressurspedagogene. Det er tre ansatte i oppvekstadministrasjonen som jobber spesifikt med barnehagesaker, i tillegg til økonomirådgiver og andre som utfører oppgaver på barnehageområdet.

Skole

Det er 16 skoler i Alta. I tillegg er det en privat kristen grunnskole og en Montessoriskole. Tilsammen er det rett over 400 årsverk i Altas skoler. Vi har også et integrerings- og kompetansesenter (AIK) som jobber med opplæring, integrering og bosetting. Det er fire rådgivere i oppvekstadministrasjonen som jobber spesifikt med skolesaker, styrt av en skolefaglig ansvarlig, som også er nestleder av tjenesteområdet. I tillegg utfører både økonomirådgiver og andre oppgaver på skoleområdet.

Kultur

Kulturvirksomheten har cirka 45 årsverk fordelt på biblioteket, kultursalen, kulturskolen, ungdommens hus, Utekontakten, Nordlysbadet, Talvik svømmehall og Aktiv By. Administrativt arbeides det med allmennkultur og idrettsaker, med to ansatte i stab inklusiv kulturleder.

Kulturadministrasjonen er også festivalkontor for festivaler og arrangementer. Kultur samarbeider tett med blant annet Alta museum, arbeider tverrsektorielt og har blant annet ansvar for kulturminneplan, veteranplan og arbeid og ansvar for samarbeidsavtalen med Sametinget for hele kommunen.

Barn og unge

Den tverrfaglige Barn og ungetjenesten har som formål å gi koordinerte og tverrfaglige tjenester basert på prinsippet «tidlig inn» både i forhold til alder og vanske. Tjenesten består av tiltaksteam,

helsesøstertjeneste, PP-tjeneste, barneverntjeneste og Storbakken ungdomssenter. Det er cirka 95 årsverk, inklusiv serviceadministrasjon og virksomhetsleder. Vi er også vertskommune for Loppa og Kvænangen både med PP-tjenester og barneverntjeneste. I tillegg drifter vi akuttvakta barneverntjenesten til Hasvik, oss selv, samt samarbeidskommunene Loppa og Kvænangen.

Utvikling og utfordringer

Rekruttering og kompetanse

Rekruttering av kompetent arbeidskraft er en av de største utfordringene i Norge, både i offentlig og privat sektor. Oppvekstsektoren hos oss har utfordringer med å skaffe kvalifisert arbeidskraft. Det er få studenter på grunnskolelærerutdanningen, spesielt for de lavere trinnene, og mange av lærerne i Alta-skolen nærmer seg pensjonsalder. I barnehagene er situasjonen lik, med få studenter som velger barnehagelærerutdanning.

Mangelen på kvalifiserte vikarer gjør driften utfordrende, og eksisterende ansatte må strekke seg langt for å sikre en stabil oppvekstarena for barna. Nyutdannede lærere har ofte mastergrad, noe som betyr at de er kvalifisert for undervisning i to-tre fag, men må undervise i fag de ikke har kompetanse i. Selv om hovedutlysningen gir mange søkere, er det vanskelig å finne kvalifiserte vikarer gjennom året. For å rekruttere og beholde ansatte må det jobbes systematisk med tiltak, inkludert lønnspolitikk.

Rundt 50 lærere går av med pensjon i nær fremtid, noe som vil føre til tap av verdifull kompetanse. Skoleeier er i dialog med UiT om rekruttering til lærerutdanningen og planlegger videreutdanning basert på lokale behov.

Videreutdanning for virksomhetsledere gjennom nasjonale utdanningsløp er prioritert, og ansatte i skole og barnevernstjenesten deltar på videreutdanning for å oppfylle nasjonale krav.

I PP-tjenesten har det vært store utfordringer med å rekruttere ansatte med skolefaglig kompetanse, og det har vært gjennomført omstillingsprosess der vi bruker den spesialpedagogiske kompetansen vi har i tjenesten på tvers av barnehage og skole.

Personvern og IKT-sikkerhet

IKT-sikkerhet har vært en prioritert oppgave i 2024. Økt risiko og lovkrav fra barneverns- og oppvekstreformen har krevd investeringer i bedre løsninger for å ivareta personopplysninger. Implementeringen av Vigilo som administrativt system pågår.

Kommunikasjon og innbyggerdialog

Alta-appen er besluttet tatt i bruk som en viktig kommunikasjonskanal, med kvalitetssikret offentlig informasjon, nyheter, og en arrangementskalender.

Skolestruktur

Kommunestyret vedtok i 2023 tiltak med store positive ringvirkninger for elever og ansatte. Utvidelsen av Saga skole ferdigstilles vinteren 2026, og planleggingen av Komsa skole pågår. For prosjekt ny sentrumsskole har det i løpet av året vært arbeidet med utlysning av konkurransen og sikring av et solid konkurransegrunnlag. Grunnundersøkelser er gjennomført, og planavdelingen har iverksatt nødvendige prosesser for å kunne støtte utbyggingen så snart en tilbyder med planforslag er valgt.

Den enkelte elev i Alta-skolen skal oppleve inkludering, medvirkning, motivasjon og mestring

Alta-skolen har i år hatt fokus på inkludering og medvirkning. En kommunal skoleutviklingsplan er utarbeidet som rammeverk, og hver skole har laget en lokal utviklingsplan tilpasset egne utfordringer og behov. Skoleeier arrangerer tre årlige fagdager for ansatte, der også hjelpetjenestene deltar. Årets tema har vært læringsmiljø, atferdsuttrykk, bekymringsfullt fravær og psykisk helse. Kompetansehevingen skal bidra til økt inkludering og bedre tilpasset opplæring, slik at færre elever trenger spesialundervisning. En mer praktisk og lekpreget opplæring skal styrke motivasjon og mestring.

Kartleggingsresultater viser store variasjoner mellom skolene. Gutter presterer bedre i regning og engelsk, mens jenter har bedre leseferdigheter. For å sikre systematisk leseopplæring er en kommunal språkplan implementert. Elevundersøkelsen viser at mobbing har økt, spesielt digital mobbing. Lærerne bruker mye tid på elever med utfordringer, noe som påvirker undervisning og planlegging. Et tettere samarbeid mellom skole, PPT og skolehelsetjenesten er nødvendig for bedre oppfølging.

De siste årene har Alta-skolen fått mange minoritetsspråklige elever, hovedsakelig i sentrumsskolene. Dette har ført til plassutfordringer. Flere lærere med kompetanse i norsk som andrespråk er nødvendig.

Mange skoler har hatt mangelfullt skolehelsetilbud, noe som har ført til at elever ikke har fått den hjelpen de har krav på. Flere sliter med sosioemosjonelle utfordringer, vold og trusler, noe som påvirker læringsmiljøet. Alternative løsninger må vurderes, inkludert ansettelse av psykiatriske sykepleiere. Alta-skolen trenger også et verktøy for systematisk arbeid med folkehelse og livsmestring.

Alta-skolen har over 2500 digitale enheter. Ansvarsområdet for digitale veiledere har økt betraktelig, og funksjonstiden må tilpasses oppgavene. Elever ønsker mer varierte undervisningsformer, inkludert fysiske lærebøker. Flere skoler har gjeninnført slike bøker etter innføring av digitale verktøy. Skoleeier vil søke Utdanningsdirektoratet (Udir) om tilskudd til konkretiseringsmaterieell for neste skoleår.

Barnehagene

Kommunale barnehager har fortsatt driftsutfordringer, med redusert åpningstid og midlertidige stenginger. Rekrutteringstiltak med økt godtgjøring har hjulpet noe, men flere stillinger sto fortsatt ubesatt i august 2024. Ordningen videreføres i to år.

Antallet barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp øker, samtidig som det er krevende å rekruttere ressurspedagoger. Dette fører til at ikke alle barn får den hjelpen de har krav på. Alta kommune deltar i kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering for å styrke kvaliteten i barnehagetilbudet.

Målet er at alle barn skal få et inkluderende og tilpasset tilbud, med fokus på utvikling, mestring og trivsel. Barnehager, PP-tjenesten og hjelpetjenestene må samarbeide tett for å sikre et godt læringsmiljø. Erfaringene fra denne satsningen viser økt samarbeid med hjelpetjenestene, noe som vil videreutvikles i kommende år.

Kulturtjenesten

Kulturvirksomheten har prioritert lavterskeltilbud for sosial inkludering. Viktige satsinger har vært:

- Huset og biblioteket som møteplasser
- Rulleparken som tilbud for fysisk aktivitet
- BUA med 8000 ulike gratis utlån av utstyr i 2024
- Gratis sommeraktiviteter for barn

Ekstern finansiering kombinert med kommunale midler har styrket kontingentkassa, sommeraktiviteter og BUA, noe som har bidratt til bedre sosial utjevning.

For å prioritere lavterskeltilbud er administrativt arbeid med kulturplaner redusert, men kapasiteten styrkes for å være i rute innen 2025. Planlegging av oppgradering av Kultursalen, Kuben og biblioteket er i gang for å sikre gode kulturarenaer fremover.

Samarbeidet med Alta museum, kinoen og Lavgu har vært godt. Alta kvensenter ble lagt direkte under kulturtjenesten i 2024 og har startet aktiviteter i barnehager. Samarbeid med frivillige lag og foreninger, spesielt Alta historielag og DNT, har vært viktig for lokale kulturprosjekter.

Barn- og ungetjenesten

Ombygging av lokaler har preget 2024. Migrasjon, tiltaksteamet, logopedene og administrasjonen flyttet inn i juli, og barneverntjenesten følger i januar 2025.

Tjenesten har hatt et høyt arbeidspress, med økt etterspørsel og komplekse saker knyttet til atferd, traumer, vold, rus og psykisk helse. Flere flyktninger med store hjelpebehov er bosatt i Alta, noe som har ført til flere bekymringsmeldinger.

Logopedtilbudet er fortsatt presset, med lange ventetider og klager på manglende timer og kontinuitet. Nedleggelsen av private logopedtilbud har økt pågangen, men kapasiteten prioriteres til barn.

FACT-ung-teamet ble avviklet grunnet manglende personell fra Finnmarksykehuset. FOYER Alta, et botiltak for ungdom i sårbare overganger, drives i påvente av ferdigstilling av nytt bygg, med byggestart våren 2025.

SLT-koordinatoren, som startet i juni 2024, arbeider med forebygging av rus, vold, nettvett og seksuelle overgrep.

Omstilling

Budsjettkutt for 2025 har medført vakante stillinger i barnevern, helsesykepleiertjenesten og tiltaksteamet. Kortere behandlingstid i spesialisthelsetjenesten krever mer spisskompetanse og samhandling mellom oppvekst og helse.

Viktige begivenheter

- 2024 markerte slutten på vårt samarbeid med den polske byen Hajnowka. Dette prosjektet har vært en verdifull erfaring for oss, både økonomisk og kunnskapsmessig, og har bidratt til økt kompetanse i kulturarbeidet vårt.
- FACT-ung-teamet (fleksibelt, aktivt, oppsøkende, behandlingsteam) ble avviklet grunnet manglende personell fra Finnmarksykehuset.
- Kvalfjord skole vedtatt nedlagt fra høsten 2027.
- De kommunale barnehagene har i 2024 implementert et system som heter Moava - internkontroll oppvekst. Dette systemet sikrer oss for å avdekke avvik knyttet til barnehageloven. Systemet ble godt mottatt av styrerne og er nå implementert.

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	664 541	688 615	692 135	3 520	0,5 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	119 688	92 961	89 373	-3 588	-4,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	187 905	212 719	199 960	-12 759	-6,4 %
Overføringsutgifter	45 201	33 599	35 868	2 269	6,3 %
Finansutgifter	10 564	20 115	19 446	-669	-3,4 %
Sum Driftsutgifter	1 027 900	1 048 009	1 036 782	-11 227	-1,1 %
Salgsinntekter	-44 801	-21 685	-20 029	1 656	-8,3 %
Refusjoner	-131 013	-153 142	-155 529	-2 387	1,5 %
Overføringsinntekter	-22 014	-27 932	-27 692	240	-0,9 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-12 293	-6 711	-6 520	191	-2,9 %
Sum Driftsinntekter	-210 121	-209 472	-209 770	-298	0,1 %
Netto resultat	817 779	838 538	827 012	-11 526	-1,4 %

Kommentar til økonomistatus

Oppvekst og kultur har et merforbruk på 11,5 mill. (1,4 %).

Av merforbruket er 5,4 mill. på fellesutgifter oppvekst, 2,2 mill. på Elvebakken skole, 3,6 mill. på Kaiskuru skole og 2,2 mill. på styrket tilbud førskolebarn.

Merforbruket på fellesutgifter er en kombinasjon av merforbruk på kostnader til spesialundervisning i private grunnskoler og merutgifter til undervisning i andre kommuner. På Elvebakken skole og Kaiskuru skole er det merutgifter til lønn og pensjon som er kilden til merforbruket.

På styrket tilbud førskolebarn er det overføringer til private barnehager knyttet til spesialpedagogiske tiltak som utgjør hoveddelen av merforbruket.

Det er også merforbruk på lønn og pensjon knyttet til tiltak for bosatte flyktningeungdommer.

Det ble varslet et forventet merforbruk på i overkant av 8 millioner i rapporten for 3. kvartal og da var ikke pensjonen hensyntatt. Resultat ved årets slutt viser et merforbruk på 11,5 millioner kroner og av dette utgjør manglende pensjon i overkant av 4 millioner kroner. Resultat ser ut fra dette til å være som varslet.

KOSTRA Nøkkeltall

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana Kostragruppe 09
Prioritet							
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252)	59,7 %	62,1 %	57,2 %	50,4 %	45,9 %	46,0 %	52,7 %
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (f.251)	9,3 %	5,8 %	6,3 %	7,4 %	12,1 %	12,1 %	11,1 %
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	31,0 %	32,1 %	36,5 %	42,2 %	42,0 %	41,9 %	36,2 %
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B)	14 347	14 882	15 656	12 125	19 870	13 267	15 836

Årsmelding 2024

Netto driftsutgifter til folkebibliotek (F370) AV Kultursektoren	9,3	8,6	10,2	8,8	9,6	7,7	10,9	11,3
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	13,1 %	13,3 %	14,0 %	12,7 %	11,1 %	14,1 %	13,1 %	14,1 %
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgif (B)	21,5 %	20,9 %	20,4 %	21,2 %	20,2 %	20,3 %	22,2 %	23,5 %
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	18 976	20 003	15 795	18 032	17 516	15 675	16 028	18 311
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	3,0 %	3,0 %	3,8 %	3,5 %	4,7 %	5,6 %	3,5 %	3,5 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B)	195 848	215 845	224 749	219 566	217 842	221 532	210 206	219 637
Netto driftsutgifter til idrett (F380) AV Kultursektoren (B) (B)	14,5	1,7	8,6	8,4	12,0	10,3	10,8	9,6
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B)	13 265	17 229	22 471	22 107	16 064	14 912	12 039	16 093
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B)	4 819	3 729	3 056	1 896	2 236	784	3 535	2 788
Produktivitet								
Annen grunnbemanning årsverk	160,6	161,5	502,8	166,1	121,7	322,8	148,3	4 351,4
Barn i barnehage (antall)	1 161	1 173	3 773	1 224	913	2 551	1 125	33 577
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	2 948,9	2 203,3	317,6	2 076,7	916,3	1 991,4	550,0	919,5
Driftsutgifter til undervisningsmaterieill (202), per elev i grunnskolen	1 885	2 216	2 057	1 653	1 394	1 112	2 144	2 084
Elever per kommunal grunnskole	161	159	216	242	214	261	273	246
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	9,8	9,8	12,2	11,8	11,4	12,8	13,0	12,8
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn (B)	8,9	8,8	11,3	10,4	10,7	12,3	11,5	11,7
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn (B)	10,5	9,5	12,3	11,6	11,1	12,6	11,8	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn (B)	10,2	11,3	13,0	13,4	12,4	13,6	16,1	14,2
Skolelokaler Areal per bruker (m2)	24,7	23,8	19,7	22,4	22,6	23,2	19,6	20,2
Dekningsgrad								
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)	92,1 %	55,2 %	90,4 %	101,4 %	87,9 %	91,9 %	19,3 %	93,0 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	72,9	73,5	73,0	95,8	62,3	98,4	58,9	98,0
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	3 947	3 978	3 090	3 813	2 399	3 179	3 201	3 541

Barnevern

I forhold til 2023 var det i 2024 en økning på 2,4 % i andelen av netto driftsutgifter i forbindelse med barn plassert av barnevernet, mens kostnadene til hjelpetiltak eller tilsvarende for barn og familier der barnet ikke er plassert av barnevernet, har gått ned med 3,5 %. Sammenlignet med andre store kommuner i Nord-Norge har Alta den høyeste andelen i utgifter til plasserte barn, og den laveste andelen til øvrig saksbehandling. Vi ligger lavest blant de seks kommunene vi sammenligner oss med når det gjelder utgifter til ikke-plasserte barn.

Helsesøster

Alta ligger godt under gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen når det kommer til forebygging innen helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger i aldersgruppen 0-5 år, men vi er likevel nummer tre av seks blant sammenlignbare kommuner.

Vi har dårligst resultat når det gjelder andelen barn som har fullført helse undersøkelse ved 2-3 års alder, men kun 55,2 %. Dermed ligger vi under gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen, som er 93,0 %, og det er kun Rana, med sine 19,3 % som har et dårligere resultat enn Alta. Harstad skiller seg ut med sine 101,4 % som er 54,1 % høyere enn KOSTRA-gruppe 9.

Barnehage og grunnskole

Per innbygger i barnehagealder bruker vi mindre enn kommunene vi sammenligner oss med, bortsett fra Rana. Til tross for en økning fra et nøkkeltall på 195 848 kroner i 2023 til 215 845 kroner i 2024, ligger vi fortsatt under gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen.

Når det gjelder grunnskolen, er situasjonsbildet annerledes. Her er Alta nummer tre av de seks sammenlignbare kommunene når det gjelder netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter. Dette til tross for at vi ligger 2,6 % under gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen. I kroner utgjør dette 20 003 per innbygger.

Til tross for en nedgang fra 2 948,90 kroner i 2023 til 2 203,30 kroner i 2024 i driftsutgifter til inventar og utstyr per elev i grunnskolen, bruker Alta fortsatt mest. Vi ligger 1 284 kroner over gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen. Det er kun Harstad og Bodø som bruker omtrent like mye, med henholdsvis 2 076,70 og 1 991,40 kroner. Tromsø kommune bruker minst - 317,60 kroner.

Alta bruker også mest på driftsutgifter til undervisningsmateriell - 2 216 kroner per elev.

Vi ligger langt under de andre kommunene når det gjelder antall elever per skole, noe som også gjenspeiles i gjennomsnittlig gruppestørrelse, som er mindre i Alta enn i resten av sammenlignbare kommuner.

Vi har de desidert høyeste skysstutgiftene, som er 941 kroner høyere enn gjennomsnittet for KOSTRA-gruppen. Bodø skiller seg ut med sine 784 kroner.

Netto driftsutgifter til skolefritidsordningen har økt fra 13 265 kroner i 2023 til 17 229 kroner i 2024 per innbygger mellom 6-15 år i Alta. Dette 1 136 kroner mer enn gjennomsnittet for Kostragruppen. Det er kun Tromsø og Harstad som bruker mer enn oss på skolefritidsordningen.

Kultur

Kultur har den laveste andelen av totalbudsjettet blant kommunene vi sammenligner oss med. Det har ikke vært noen endring i netto driftsutgifter i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter fra 2023 til 2024. I 2024 gikk 3 % av budsjettet til dette formålet. Vi ligger også 0,5 prosent lavere enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen.

Alta er nummer to av seks blant de store kommunene i Nord-Norge når det gjelder utgifter til bibliotek, selv om vi har langt flere innbyggere per årsverk enn de sammenlignbare kommunene.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,37 %	4,99 %	7,36 %
Årlig sykefravær 2021	2,70 %	6,48 %	9,18 %
Årlig sykefravær 2022	2,72 %	6,16 %	8,89 %
Årlig sykefravær 2023	2,09 %	6,88 %	8,97 %
Årlig sykefravær 2024	2,18 %	7,43 %	9,61 %

Kommentar til sykefravær

Tjenesteområdet har et gjennomsnittlig sykefravær på 9,61 prosent i 2024. Vi er fortsatt et stykke unna målet om under 7 prosent fravær, men vi er tro mot tanken om at fokus på nærværarbeid vil føre oss nærmere målet. Vi ser at enkeltvirksomheter har jobbet godt og redusert fraværsprosenten gjennom året.

På barnehagesiden/skolesiden er det sprik i laget og en del positive tall på enkelte virksomheter mens andre har større utfordringer. Innenfor BU tjenesten er det skolehelsetjenesten og barnevernstjenesten som har utfordringer, men vi ser positive utvikling gjennom året. Virksomhetsleder og avdelingsledere jobber aktivt med dette. Kultur har hatt lite fravær inneværende år. På AIK er det en negativ utvikling siste kvartal og virksomhetsleder jobber med tiltak i forbindelse med dette.

Det er stor variasjon mellom virksomhetene, fra 1 prosent hos de med lavt sykefravær, til rundt 24 prosent på det høyeste.

Inntrykket er at det jobbes godt for å redusere sykefraværet og at lederne strekker seg langt for å komme frem til god tilrettelegging for den enkelte ansatte. Det fokuseres på ledelse, tilrettelegging, dialog, tett oppfølging, partssamarbeid (samarbeid leder, tillitsvalgt og verneombud). Noen jobber veldig aktivt forebyggende, andre fokuserer på avklaring rundt langtidssykemeldte.

Helse og sosial

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet Helse og Sosial (HS) hadde ved utgangen av 2024, 977 årsverk. De ansatte er delt på 10 virksomheter inkludert NAV, og kommunalleders administrasjon.

Administrasjon og stab

Området ledes av kommunalleder og nestleder.

I tillegg til tjenestene som ligger under virksomhetene, omfatter Helse og Sosial fra 2024 Tjenestekontoret, med koordinerende enhet.

Behandling av serverings- og skjenkesaker, beregning av vederlag for institusjonsopphold, refusjon for ressurskrevende tjenester og kjøp av tjenester fra private, ligger også til Helse og sosial.

Virksomhetene

Kommunene har et lovpålagt ansvar å sørge for helse- og omsorgstjenester til befolkningen, på områder som ikke skal dekkes av spesialisthelsetjenesten. Rammene for kommunenes tjenestetilbud er blant annet nedfelt i lov om helse- og omsorgstjenester, pasient- og brukerrettighetsloven og i ulike bindende avtaler med andre aktører. Virksomhetene styres av en virksomhetsleder med delegert ansvar når det gjelder fag-, personal-, administrativ- og økonomisk drift, og avdelingsledere med ansvar for hver avdeling.

Kortfattet oversikt over virksomhetene

- Hjemmetjenester - ansvar for hjemmesykepleie og tjenester i hjemmet.
- Sykehjem - langtidsplasser i institusjon.
- Omsorgsboliger - omfatter også Vertshuset og diverse enetiltak.
- Altagårdshagen - dagsenter, institusjonsplasser og omsorgsboliger for demente.
- Mestring og rehabilitering - korttidsplasser/avlastning og ergo/fysioterapitjeneste med koordinering av Velferdsteknologi og , Alta Omsorgssenter (AOS) med kjøkken
- Legetjenesten - kommunalt ansatte leger, sykehjemsleger, laboratoriet, spesialteam og drift av legekantor, samt personalansvar for Kommuneoverlegene.
- Psykisk helse - forebyggende tjenester, ettervern, rus-arbeid og boliger for målgruppa. Kommunepsykolog.
- Tilrettelagte boliger - boliger for utviklingshemmede.
- Tilrettelagte tjenester - miljøarbeidertjeneste, Skansen aktivitetssenter og Sandfalltunet/tiltaksbasen.
- NAV Alta - kommunale tjenester i NAV, herunder gjeldsrådgivning, sosialhjelp og boliger til vanskeligstilte.

Utvikling og utfordringer

Det sentrale målet for tjenesteområdet, jfr. Alta Vil, er å gi gode og effektive helse- og omsorgstjenester, av høy kvalitet. I det følgende vil utfordringene derfor relatere seg direkte til de strategier som ble lagt

for å nå målet. Det overordnede målet er å legge til rette for at eldre og syke skal kunne bo lengst mulig hjemme, og sikre at de som trenger hjelp til bolig og aktivitet får det. Demografien peker klart i retning av økte utgifter både til yngre og eldre brukere, men økningen i budsjettene de siste årene har vært mindre enn summen av de tiltak som er startet opp. Det betyr at den faktiske aktiviteten som drives, ikke har vært tilpasset vedtatte budsjett. Store rekrutteringsutfordringer med kostbare vikarløsninger og utstrakt bruk av overtid, har gitt stort overforbruk som resultat. Dette fortsatte i 2024 og merforbruket ble rekordstort.

Beholde og rekruttere kompetente medarbeidere

For å øke den faste bemanningen og få ned vikarutgifter, laget Helse og Sosial en egen strategi for å rekruttere og beholde helsepersonell. Tiltakene ble vedtatt i samarbeid med fagforeningene og ble iverksatt fra sommeren 2024. Målet med tiltakene var å få flere fast ansatte, redusere sykefraværet og ta ned kostnader til vikarer. Et eksempel er følgende tiltak som ble innført for å rekruttere helsefagarbeidere:

- Signeringsbonus for nyutdannede / eksterne helsefagarbeidere på kr 50 000, med 2 års bindingstid
- Kr 20.000 i tillegg til årslønn (100 prosent stilling) for helsefagarbeidere i turnus
- Sommer- og julebonus (ut fra faktisk utført arbeid på kveld, natt og helg) ved fast stilling i minst 80 prosent for helsefagarbeidere

Tallene ut over høsten var tydelige: de første månedene gikk sykefraværet kraftig ned og antall vakante stillinger ble redusert fra ti til to på en sykehjemsavdeling. Ordningene ble lagt merke til og antall søkere på stillinger økte. Stort forbruk av vikarer første halvår og dyrere vikarer, gjorde likevel at den totale utgiften til vikarbyrå for 2024 var på 54,3 millioner. Bonuser og økte tillegg medfører også ekstra kostnader, og alt det må vurderes når de enkelte tiltakene skal evalueres første halvår 2025.

Totalt sykefravær for Helse og Sosial var i 2024 på 10,2 prosent. Det er en nedgang fra 10,9 prosent fra 2023, i en tid der sykefraværet ellers har økt både i landet generelt og i helsesektoren spesielt. Den positive utviklingen skyldes nedgang i langtidsfraværet i flere virksomheter i andre halvår. God oppfølging av den enkelte sykmeldte er en viktig del av arbeidet, men det er også åpenbart slik at sykefraværet ble redusert i perioden etter at bonus for gjennomførte vakter ble innført. Det er store forskjeller innad i tjenesteområdet og fire av virksomhetene har et totalt fravær på under 10 prosent, herunder store virksomheter som sykehjem og tilrettelagte boliger. Så selv om fraværet ble redusert i 2024, nådde ikke Helse og Sosial målet om 7 prosent fravær.

Hjemmebasert omsorg for yngre brukere

For gruppen med utviklingshemming og andre kognitive funksjonsnedsettelse har byggingen av Marienlund bosenter vært et viktig tiltak for å demme opp for utgiftsøkningen. Marienlund bosenter ble ferdigstilt i henhold til planen høsten 24 og kostnadsrammen for investeringen ble overholdt. Alt stod klart til åpning i januar 2025, med to bygninger som gir totalt 16 heldøgns plasser (åtte+åtte) og ny voksenavlastning med to plasser. Planlagt omdisponering av fire eksisterende boenheter gir netto på 12 nye boenheter, og mulighet for samling av ansatte som reduserer bemanningen. Som investeringsprosjekt har det vært meget vellykket og i løpet av høsten 24 ble alle flyttinger og fordeling av beboere i de enkelte leilighetene ferdig planlagt.

Noen av de største økonomiske utfordringene i Helse og sosial gjelder tjenester til yngre brukere under 67 år innen rus/psykiatri. KOSTRA-tall viser at vi har for kostbar drift av bemannede omsorgsboliger, for begge disse brukergruppene. Med jevne mellomrom kommer det også nye brukere med omfattende

tjenestebehov, enten hjemmefra, fra fengsel eller sykehus. Siden det ikke er budsjettert med disse utgiftene må de legges frem for politisk behandling, og i 2024 ble det lagt frem fire nye saker.

Brukere med ressurskrevende tjenester har økt de siste årene og det er nå rundt 50 brukere. Samtidig som antall brukere øker, har staten fra 2016 gjort endringer i tilskuddsordningen ved at innslagspunktet som gir grunnlag for refusjon øker, og vi bruker nå over 200 millioner per år. Staten dekker i overkant av 44 prosent av våre kostnader til dette formålet. Flere av disse tjenestene driftes som enetiltak, enten i egen regi eller ved at kommunen kjøper tjenesten. De åtte dyreste tiltakene koster til sammen cirka 65 millioner kroner. Kommunen tok tilbake to tiltak i egen regi i fjor.

Eldreomsorg-institusjoner og hjemmebaserte tjenester

Eldreomsorgen har vært gjennom en stor omstilling i forbindelse med innflytting på Alta omsorgssenter (AOS). Omstillingen har gitt oss mange av de effektene vi ønsket, først og fremst ved forventet nedgang i pleiefaktoren på de fleste avdelinger. Vi har fått gevinst ved å ha tilgjengelig kompetanse på bygget ved fravær av for eksempel sykepleiere på avdelinger, og har fra høsten 23 innført nye sykepleieteam som jobber på tvers av avdelingene. Kommunestyret vedtok i 2023 å øke langtidsplasser og tilbudet til demente på Altagårdshagen. Bakgrunnen for økningen har vært kapasitetsmangel på sykehjem og altfor mange utskrivningsklare pasienter som kommunen ikke hadde plass til å ta imot. Avdeling Sierra på AOS ble omgjort fra korttids til langtidsplasser for å møte behovet for langtidsplasser. Vi har også økt fra to til fire KAD (Kommunal Akutt Døgnhet-plasser) på AOS.

For 2024 har vi drøftet følgende institusjonsplasser fordelt på langtidsplasser og korttid/avlastning:

- Langtidsplasser:
  - 80 plasser på AOS
  - 14 plasser på Sandia
  - 11 plasser på Altagårdshagen
- Korttid/avlastning/KAD/Lindring:
  - 20 plasser til korttid/avlastning på AOS
  - 8 plasser til KAD/lindring på AOS
  - 8-10 avlastningsplasser for demente ved Altagårdshagen

Pandemien har også medført økt behov for sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsboliger ved at omløpet på institusjonsplasser ble redusert med til sammen 15-20 plasser i løpet av to år. Mange hjemmeboende eldre har vært gjennom en tøff periode der de har vært mer isolert, og søker om heldøgns omsorg på grunn av angst, ernæringsutfordringer, med mer. På kort sikt må vi iverksette ytterligere tiltak slik at vi når målet om at flest mulig skal bo lengst mulig hjemme. Et viktig trekk for å møte fremtiden er å opprettholde tilstrekkelig med avlastningsplasser både innen somatikk og demensomsorg, og plasser for det ble øket i 2024.

I 2023 etablert vi et innsatsteam i hjemmetjenesten, slik det ble foreslått i forrige omstillingsprosjekt. Innsatsteamet har bidratt til at vi kan ta flere utskrivningsklare pasienter direkte hjem fra sykehus, og vi kan ta flere tidligere hjem fra korttidsopphold for å opprettholde kapasiteten på slike plasser. Teamet er tverrfaglig sammensatt og kan følge opp inntil åtte pasienter samtidig. Det er også innført sykepleieteam i hjemmetjenesten og på AOS, som gjør at oppgavefordelingen mellom sykepleiere og andre ansatte blir tydeligere.

Omsorgsboliger med bemanning ved Follumshagen.

AOS, var opprinnelig planlagt med 54 omsorgsboliger for eldre, men 18 av disse rommene må nå brukes til omsorgsboliger for andre. Første etasje i Follumshagen består derfor av ni omsorgsboliger for fysisk funksjonshemmede brukere, og ni boliger for eldre utviklingshemmede (som var planlagt på Marienlund). Omdisponering av første etasje medfører 18 færre plasser til eldreomsorgen. En konsekvens av det er at de nyeste boligene ved Vertshuset (16 boliger) fortsatt må driftes med bemanning. For å imøtekomme behovet for avlastning ble det i fjor opprettet seks nye avlastningsplasser på Vertshuset. Det er nå innarbeidet i økonomiplanen. Vertshuset har tidligere vært en buffer for helse og sosial ved behov for økte plasser til avlastning/omsorgsbolig. Krigen i Ukraina har medført at den gamle delen på Vertshuset er tatt i bruk til flyktninger, og det er uvisst hvor lenge behovet vil vedvare.

Legetjenesten

Det er kommunene som har sørge-for-ansvaret for allmenntjenesten. Kommunen plikter blant annet å ha fastlegetilbud til alle sine innbyggere. Det skal også være kapasitet i ordningen, slik at det er mulighet for pasienter å bytte fastlege, det vil si en overkapasitet på 5-7 prosent. Det har ikke Alta kommune hatt på flere år. Fastlegekrisen merkes nasjonalt, men også i betydelig grad i Alta. Det har vært høy utskiftninger av vikarene og vikarutgiftene har vært stadig økende. Når fastlegeordningen ikke fungerer som den skal, gir dette ringvirkninger til mange andre kommunale tjenester som helsestasjon, sykehjem, oppfølging av hjemmeboende med mer. Kommunen har økt basistilskuddene til legene og har nå i praksis kuttet ut bruk av vikarbyrå for leger. Flere selvstendige næringsdrivende fastleger har også ønsket å gå over til å være kommunalt ansatte, og har fått innvilget det. Oppsummert kan man si at Alta kommune har ansatt flere fastleger i 2024 og at disse ordningene kostet mer enn budsjettet.

Legebemanningen på legevakta har vært uendret i over 15 år, samtidig som det nå er kvalifikasjonskrav om vaktkompetent lege på vakt jfr. akuttmedisinforskriften, noe som resulterer i økt vaktbelastning på de faste legene. Ansettelse av lege med tilstedeplikt fra klokken 16-08 vil presse seg frem i løpet av de neste årene, og det vil medføre økte utgifter. Det ble ikke enighet om dette med legene i 2024. Behovet for et nytt legekontor vil presse seg frem de neste årene, og et nytt kontor med offentlig ansatte leger på Helsesentret, vil være en løsning. Investeringen ble vedtatt i desember 24 og planleggingsarbeidet startet umiddelbart.

Opprettelse av Tjenestekontoret

Utgiftene i helse relaterer seg stort sett til vedtak i enkeltsaker. Ved å samle alle saksbehandlere i en forvaltningsenhet, vil kompetansen øke og det blir mindre sårbarhet ved fravær. Fra februar 24 ble all sentral-administrasjon, som ikke må være på AOS, og samtlige virksomhetsledere og rådgivere flyttet inn i nye lokaler på E4, etasjen som tidligere huset helsesentrets sykehjem.

Tjenestekontoret er sektorovergripende og har ansvaret for alle med behov for langvarige og koordinerte tjenester, slik at de opplever helhet og sammenheng i tjenestene. Det kan være både kommunale tjenester, spesialisthelsetjenester eller andre eksterne samarbeidsparter. Tjenestekontoret består av samhandlings-koordinator, kreftkoordinator, barnekoordinator, demenskoordinator, saksbehandlere, jurist og leder for enheten. Til sammen 16 ansatte. De startet med gjennomgang av eksisterende vedtak og har kartlagt flere brukere som igjen har fått nye oppdaterte vedtak om sine tjenester. Kommunen har uten tvil fått økt kvalitet på vedtak etter helse- og omsorgslovgivningen, etter at Tjenestekontoret ble opprettet.

Helsefellesskap og samarbeid med andre

Alta kommune bidro i 2024 til Helsefellesskapet Finnmark gjennom arbeidet med å revidere samarbeidsavtalene mellom kommunene og Finnmarkssykehuset (Kommuneadvokaten i Alta er med i forhandlingsutvalget). Kommunalleder er med i Strategisk samarbeidsutvalg for Helsefellesskapet og kommuneoverlegen er blant annet medlem i Faglig Samarbeidsutvalg for akuttmedisin. Alta er også engasjert i HO6, som er et samarbeidsorgan for Helse- og Omsorgstjenestene i de seks største kommunene i Nord-Norge.

Viktige begivenheter

- Psykososialt kriseteam hadde elleve utrykninger i 2024, som var en økning fra fem utrykninger året før
- På AOS var det i snitt 3-4 arrangementer knyttet til Torget/Holmen hver uke
- I mars var det innflytting i flotte, nye lokaler for administrasjonen i Helse og Sosial med 35 kontorer og møterom på Helsesenteret
- NAV har nå fått ansatt to kommunale gjeldsrådgivere
- Legevakten i Alta var med på den store forsvarsøvelsen Nordic respons i mars sammen med Finnmarkssykehuset
- Et nytt system for sentrallager kom på plass på AOS og fungerer godt

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	778 913	845 322	778 307	-67 015	-8,6 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	158 620	173 310	114 037	-59 273	-52,0 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	114 380	126 450	104 165	-22 285	-21,4 %
Overføringsutgifter	75 458	87 103	81 944	-5 159	-6,3 %
Finansutgifter	5 064	7 320	7 315	-5	-0,1 %
Sum Driftsutgifter	1 132 435	1 239 504	1 085 768	-153 736	-14,2 %
Salgsinntekter	-72 216	-85 593	-80 033	5 560	-6,9 %
Refusjoner	-172 494	-218 788	-219 132	-344	0,2 %
Overføringsinntekter	-3 056	-1 825	-1 825	0	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-9 014	-3 507	-2 764	743	-26,9 %
Sum Driftsinntekter	-256 781	-309 713	-303 754	5 959	-2,0 %
Netto resultat	875 654	929 791	782 014	-147 777	-18,9 %

Kommentar til økonomistatus

Helse og sosial har et merforbruk på 147,8 mill. (18,9 %)

Vikarbyråkostnader er årsak til 54,3 mill. av merforbruket. Det er merforbruk på både fastlønn, vikarer, overtid, annen lønn og pensjon med til sammen 67 mill. Kjøp av tjenester fra stat og private kostet 22,3 mill. mer enn budsjett. Kostnadene til avgifter, gebyrer og lisenser er 5,3 mill. høyere enn budsjett. Det ble varslet et forventet merforbruk på 146 mill. i rapporten for 3. kvartal, og resultatet er som varslet. Det er gjort betydelige grep i arbeidet med budsjett 25 for å redusere det voldsomme merforbruket i 2024.

KOSTRA Nøkkeltall

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana	Kostragruppe 09
Prioritet								
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	38,3 %	36,6 %	35,3 %	36,7 %	39,8 %	33,6 %	37,3 %	34,0 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B)	33 725	34 992	27 377	31 268	34 541	25 889	26 967	26 460
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over (B)	244 439	251 237	198 203	155 795	163 333	160 552	137 311	150 247
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over (B)	976 125	964 130	751 570	545 714	566 271	546 292	445 909	533 767
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B)	1 671 411	1 745 744	1 924 563	1 587 554	1 659 254	2 095 536	1 500 103	1 663 963
Økonomi								
Brukerbetaling for kommunale tjenester (253) Helse- og omsorgstjenester i institusjon	29 552	33 177	109 243	49 955	47 906	70 882	46 576	915 038
Brukerbetaling for kommunale tjenester (254) Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	7 996							
Korrigerte brutto driftsutgifter (253) helse- og omsorgstjenester i institusjon	239 610	262 199	862 997	324 407	353 372	637 206	314 165	6 933 212
Korrigerte brutto driftsutgifter (254) helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende	475 369							
Korrigerte brutto driftsutgifter (261) institusjonslokaler	24 473	24 103	93 511	42 318	38 212	58 512	35 359	784 247
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
0-49 år Annen bustad Brukarar av omsorgstenester								
0-49 år Avlasting - utanfor institusjon Brukarar av omsorgstenester	34	37			20			
0-49 år Avlasting i institusjon - ikkje rullerande Brukarar av omsorgstenester	14							
0-49 år Avlasting i institusjon-rullerande Brukarar av omsorgstenester			23			6	5	
0-49 år Bustad som kommunen disponerer for helse- og omsorgsføremål Brukarar av omsorgstenester	60	61	121	58	68	104	70	
0-49 år Digitalt tilsyn Brukarar av omsorgstenester	0	0	18			28	0	
0-49 år Digitalt tilsyn Døgn	0	0	5 655	852	366	8 570	0	32 911
0-49 år Elektronisk medisineringsstøtte Brukarar av omsorgstenester			9	6	0	24	6	
0-49 år Elektronisk medisineringsstøtte Døgn	127	33	3 135	2 161	0	7 731	1 877	12 581
0-49 år Helsetenester i heimen Brukarar av omsorgstenester	203	195	377	379	307	467	254	7 717
0-49 år Langtidsopphald i institusjon Brukarar av omsorgstenester			6					
0-49 år Omsorgsstønad Brukarar av omsorgstenester	77	82	149	30	36	87	40	

Årsmelding 2024

0-49 år Praktisk hjelp - opplæring - daglege gjeremål Brukarar av omsorgstenester	18	350	27	53	119	55	
0-49 år Praktisk hjelp: brukarstyrt personleg assistanse Brukarar av omsorgstenester	12	11	59	7	27		
0-49 år Praktisk hjelp: daglege gjeremål Brukarar av omsorgstenester	97	91	111	70	61	101	24
0-49 år Re-/habilitering utanfor institusjon Brukarar av omsorgstenester							
0-49 år Støttekontakt Brukarar av omsorgstenester	86	85	79	86	80	258	73
0-49 år Tidsavgrensa opphald - utreiing/behandling Brukarar av omsorgstenester			5				
0-49 år Tryggleiksalarm Brukarar av omsorgstenester			27	9	5	15	20

Av kommunens totale netto driftsutgifter utgjør pleie og omsorg 36,6 prosent. Dette er 2,6 prosentpoeng mer enn gjennomsnittet i Kostragruppe 9, men samtidig lavere enn Harstad, Narvik og Rana.

Målt mot antall innbyggere over 67 år og over 80 år bruker vi fortsatt langt mer enn de kommunene vi sammenligner oss med. Ser man på netto driftsutgifter per innbygger, bruker kommunen mer enn de andre.

Brutto driftsutgifter til institusjon per kommunal plass øker fra 2023 til 2024. Alta ligger over kostragruppe 9. Sammenlignet med de andre kommunene ligger både Tromsø og Bodø høyere enn Alta.

Brukerbetalingen for kommunale tjenester er lav i forhold til de kommunene vi sammenligner oss med.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	3,07 %	6,41 %	9,48 %
Årlig sykefravær 2021	2,18 %	7,62 %	9,79 %
Årlig sykefravær 2022	2,68 %	8,24 %	10,92 %
Årlig sykefravær 2023	2,35 %	8,59 %	10,95 %
Årlig sykefravær 2024	2,45 %	7,81 %	10,26 %

Kommentar til sykefravær

Totalt sykefravær for Helse og Sosial i Alta kommune var i 2024 på 10,2 %. Dette er en nedgang fra 10,9 % fra 2023, i en tid der sykefraværet ellers har økt både i landet generelt og i helsesektoren spesielt.

Den positive utviklingen skyldes nedgang i langtidsfraværet i flere virksomheter i andre halvår. God oppfølging av den enkelte sykmeldte er en viktig del av arbeidet, men det er også åpenbart slik at sykefraværet ble redusert i perioden etter at bonus for gjennomførte vakter ble innført.

Årsmelding 2024

Det er store forskjeller innad i tjenesteområdet og 4 av virksomhetene har et totalt fravær på under 10%, herunder store virksomheter som sykehjem og tilrettelagte boliger. I desember var sykefraværet økende igjen, og i rapportene fra avdelingene forklares dette mange steder med en dobling av korttidsfraværet. Rapporteringen viser i det hele god oversikt over oppfølgingen av den enkelte sykmeldte, og at rutinene følges. Så gjelder det å holde fokuset fremover, og spesielt der fraværet er høyt. . Fraværet er fortsatt høyt, og målet er tydelig: fraværet skal ytterligere ned i 2025.

Tekniske tjenester

Tjenesteområdebeskrivelse

Bemanning

Ved utgangen av 2024 hadde Tekniske tjenester (TT) 181,5 stillingshjemler fordelt på følgende virksomheter: Administrasjonen: 3 (2 på Geodata), Kommunalteknikk: 45,7 (20 på selvkost VA), Miljø, Park og Idrett: 8 (sommerhjelp kommer i tillegg), Kommunale bygg: 25, Brann og redning: 26 (5 på selvkost feiing), Oppmåling og byggesak: 9,8, Renhold: 47,8, Nordlysbadet: 11,2 og Bygg- og eiendomsutvikling: 5

Tjenester og oppgaver

Tjenesteområdet Tekniske tjenester (TT) ledes av kommunalleder og har følgende åtte virksomheter som ledes av virksomhetsledere; Kommunalteknikk (vei/gatelys/parkering, vann, avløp og renovasjon), Miljø, park og idrett, Kommunale Bygg, Brann og redning, Oppmåling og byggesak, Renhold, Bygg- og eiendomsutvikling og Nordlysbadet.

Tjenesteområdet har en viktig rolle som samfunnsaktør i arbeidet med kommunens infrastruktur, beredskap, bygningsmasse og saksbehandling. Det jobbes hver dag med å utvise skjønn innenfor det til enhver tid gjeldende lovverk. Administrasjon utreder saker for hovedutvalg for drift, miljø, energi og beredskap (DMEB), formannskapet og kommunestyret, og har ansvar for gjennomføring av politiske vedtak og utarbeidelse av områdetets planverk.

TT har oppgaver som spenner over flere ulike fagfelt, og leverer på områder som har stor betydning for kommunens innbyggere og næringsliv. Tjenesten er rettet mot et mangfold av oppgaver knyttet til saksbehandling, forvaltning, vedlikehold, driftsoppgaver, prosjektarbeid og utvikling. Tjenesteområdet er en viktig samfunnsaktør og skal utøve god service, godt håndverk og stå for god og likeverdig saksbehandling. I tillegg skal tjenesteområdet bistå gjennom sin drift og vaktordninger all kommunal tjenesteyting til innbyggere og næringsliv - 24/7/365, «når som helst, hele året».

Tjenesteområdet er også en viktig bidragsyter til at samfunnsdelens hovedmål om miljø og bærekraftig utvikling, samt at livskvalitet og velferd oppnås på en fullverdig måte.

Utvikling og utfordringer

Digitalisering – strategi og tiltak

Tjenesteområdet har i 2024 jobbet aktivt med å løse flest mulig av våre oppgaver digitalt, med bakgrunn i vedtatt tiltaksplan og digitaliseringsstrategi for Tekniske tjenester 2023-27. Målet har vært å redusere interne kostnader, øke kvaliteten på tjenesten og i tillegg frigjøre tid for lovpålagte oppgaver. I 2024 ble de fleste tiltak i handlingsplan gjennomført som planlagt. Ett av de største tiltakene var digital kirkegårdsforvaltning.

Gjennom tiltaket digital kirkegårdsforvaltning har Tekniske Tjenester sammen med Kirkelig Fellesråd utarbeidet digital stedfestet informasjon om alle gravstedene i kommunen. Opprinnelsen til denne digitale visningen er fra kommunestyrevedtak gjort i 2022, om å utvikle verdige og funksjonelle gravlunder, og innføre avgift på festet grav. For å gjennomføre vedtaket har fellesrådet kartlagt

eierskapet til alle gravene. Det har gitt nødvendig oversikt over gamle graver som kan frigis og gjenbrukes.

Den digitale kartløsningen vil gi bedre utnyttelse av arealene på våre kirkegårder, og vil være et viktig hjelpemiddel i fremtiden for både Fellestrådet og kommunens forvaltning. I kartløsningen kan man søke etter grav med navnet på den gravlagte. Søket tar deg til riktig kirkegård og viser nøyaktig plassering av graven med navn på avdøde, samt dato for fødsel og død. Løsningen er av så god kvalitet at du skal kunne navigere til riktig grav ved bruk av kartløsningen på mobiltelefon. Det er en løsning som også gir innbyggerne en tilgjengelig og verdig fremstilling av alle gravstedene i kommunen. Forvaltningsversjonen av programmet med informasjon om festere og ubrukte graver ligger i lukket og beskyttet visning. Gjennom inntekter fra festeavgift, og drift av gravsteder, vil tiltaket være selvfinansierende.

Bygg og eiendomsutvikling - prosjekter

I løpet av 2024 har virksomheten fortsatt arbeidet med å sikre at klima og miljøhensyn blir ivaretatt i de store investeringsprosjektene våre. Nye krav knyttet til klimavekting er også innarbeidet i våre rutiner for innkjøp. I tillegg har vi i de store investeringsprosjektene stilt strengere krav til leverandørene våre, om tiltak knyttet til reduksjon av klimagassutslipp, herunder energieffektive løsninger og lavutslipp materialer. Kommende år vil vi jobbe videre med å se på mulige tiltak knyttet til fossilfrie byggeplasser. Det har i den anledning vært økt fokus på sirkulærbare løsninger, i form av gjenbruk og resirkulering av materialer. Når det gjelder nytenking og bruk av teknologi, så har vi innværende år prøvd ut kunstig intelligens (KI) i forbindelse med kvalitetssikring av anbudskonkurranse, Det har vist seg å være vel anvendte penger. KI er et verktøy vi i kommende år vil prøve ut i andre sammenhenger også – for å optimalisere arbeidsverktøyet og metodene våre slik at kvaliteten øker.

Kommunale formålsbygg - forvaltning, drift og vedlikehold

I løpet av 2024 har Kommunale bygg gjennomgått en betydelig styrking av organisasjonen, blant annet gjennom rekruttering av to nye byggforvaltere. Med en stab bestående av tre byggforvaltere og en HMS-ansvarlig, har vi nå et mer robust grunnlag for strategisk og helhetlig forvaltning av kommunens bygningsmasse. Dette representerer en viktig milepæl for virksomheten, der hovedoppgaven er å forvalte, drifte og vedlikeholde kommunens formålsbygg. Kommunale bygg signerte leieavtale på nye lokaler på Industrihøyden fra 1.juni 2025, med varighet på fem år. Lokalene er funksjonelle og vil bidra til effektiv drift.

Et sentralt satsingsområde i 2024 har vært strategisk vedlikeholdsplanlegging. Vi har startet arbeidet med å etablere individuelle vedlikeholdsplaner for hvert bygg, noe som vil legge grunnlaget for en mer systematisk og forutsigbar forvaltning. I 2025 vil vi fortsette dette arbeidet ved å kartlegge det totale vedlikeholdsbehovet for kommunens bygg, med mål om å fremme en langsiktig plan for vedlikehold for politisk behandling.

Videre har vi hatt økt fokus på å gå fra reaktiv til proaktiv drift. Det innebærer blant annet bedre brukeroppfølging, samt styrket juridisk og administrativ håndtering av blant annet leieavtaler. Økonomiske begrensninger har preget 2024, noe som har krevd målrettet innsats på strategisk planlegging og omstrukturering for å sikre mest mulig effektiv drift og forvaltning. Til tross for begrensede ressurser har den menneskelige innsatsen vært uvurderlig for å opprettholde og forbedre bygningsmassen.

Gjennomførte tiltak 2024

Til tross for krevende økonomiske rammer har Kommunale bygg gjennomført flere viktige tiltak i løpet av året, blant annet:

- Bedre inn klima: Implementering av sensortechnologi for overvåking av inn klima.
- Takutbedringer:
  - Alta Museum
  - Bossekop skole
  - Ekornsvingen sykehjem
  - Sandfallet ungdomsskole
- Overvannshåndtering: Kartlegging og utbedring av overvannsproblematikk ved Rafsbotn skole.
- Overtakelse av driftsansvaret for Alta Integrerings- og kompetansesenter
- Energieffektivisering og tekniske oppgraderinger:
  - Forbedret temperaturstyring ved Oterfaret barnehage
  - Utskifting av utelys ved Gakori skole
- Garantirelaterte utbedringer: Lekkasjeutbedring ved Alta brannstasjon
- Sikkerhet og adgangskontroll:
  - Nytt programmerbart låssystem (Pulse) ved Alta Museum
  - Utskifting av slisselesere ved Sandfallet ungdomsskole
  - Utskifting av talevarslingsanlegg ved Altagårdshagen
- Lukkede avvik etter tilsyn fra miljørettet helsevern:
  - Solavskjerming ved Gakori skole og Bossekop skole
  - Ny dørautomatikk på Basen ved Elvebakken skole

2024 har vært et år preget av strukturering og utvikling, og vi ser frem til å videreføre arbeidet i 2025 med et fortsatt fokus på bærekraftig og fremtidsrettet forvaltning av kommunens bygg.

Beredskap - Brann og redning

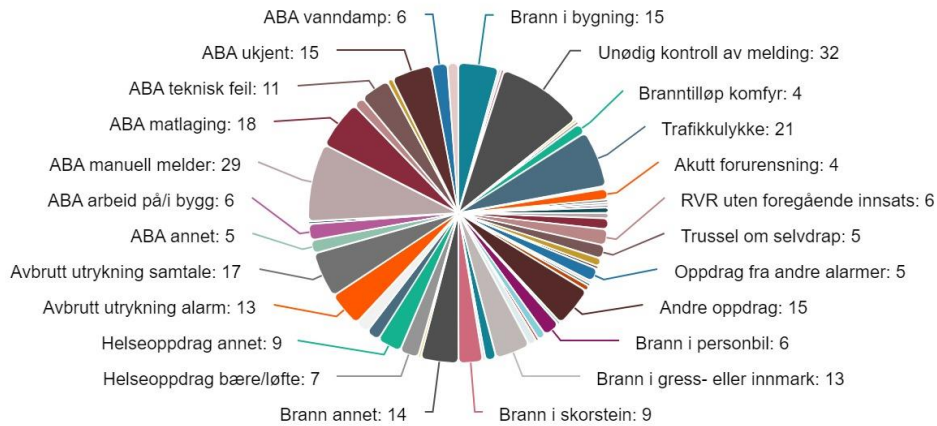
Året 2024 har vært et «stille år». 303 utrykninger, og det har ikke vært preget av spesielle hendelser. I 2023 var det 330 oppdrag. Det er en positiv utvikling som kan tyde på at godt forebyggende arbeid lønner seg, selv om forebyggende avdeling har manglet ressurser. Etter korona er det innført *Bjørnis*, *Åpen dag* og god medieoppmerksomhet.

Klimaendringer fører til at Brann og redning må tenke nytt og være forberedt på andre hendelser, blant annet flere klimaskapte hendelser. I 2024 har vi ikke hatt større klimaskapte hendelser.

Fordeling av typer utrykninger vises i grafen under. Antall helseoppdrag går ned og kan kanskje sies å være innenfor. 2024 var et år med mye tørke på sommeren, og vi hadde 18 hendelser som omhandlet gress- og skogbranner. Diagrammet under viser at til tross for fokus på brann og branntilløp, når man snakker om beredskap, er det svært mange andre typer hendelser som Alta Brann og redning håndterer. Samarbeidet med andre nødetater har fått ett løft med opprettelse av operativt lederforum (OLF). Det er viktig for best mulig løsning av større oppdrag.

Alta Brann og redning hadde tre statlige tilsyn i fjor. Tilsynene viser at brann og redning driver godt innen arbeidsmiljøloven, men mangler en del på planverk. Det skyldes lite ressurser. Planverket ble jobbet med i 2024, og er planlagt sluttført i 2025. Vi vil deretter legge inn revidering i henhold til et eget årshjul.

Oppdragstype

Våre samfunnskritiske infrastruktur - vei, vann og avløp

Mye av vårt arbeid på vei er konsentrert om vinterdrift. Vår vurdering er at vi klarer å holde bra standard på våre veier om vinteren. Vi utførte også de viktigste arbeidsoppgavene med kosting, kantklipping, siktrydding, kumsenking, skilting, høvling og grusing av veier, skifte bommer og lapping av asfalt. Vi gjennomførte flere mindre trafikksikkerhetstiltak. En etterlengta gang/sykkelvei langs Nøkkeltien ble etablert, finansiert med fylkeskommunale trafikksikkerhetsmidler. Fem årlige hovedinspeksjoner av bruer ble gjennomført. Et større utbedringstiltak på Mathisdalen bru ble utført.

Innen avløp har vi hatt fokus på HMS og forebygging av driftshendelser. Pumpestasjoner er bygd om med friskluft til sumpen og vi har gjennomgått innfesting til stiger og liknende. Rørinspeksjon/filming er fordoblet i forhold til 2023. Tømming av pumpeump, sluk og sandfang er fordoblet i forhold til 2023. Nytt avløprensianlegg i Talvik ble satt i drift.

Innen vann har vi hatt ett stort fokus på lekkasjesak, i tillegg til ordinære drift og vedlikeholdsoppgaver. Vi har påvist 44 lekkasjer, 38 ble utbedret og seks var ikke kommet i gang med ved årsskiftet. Nattforbruket i Alta by gikk ned med cirka ti liter per sekund i løpet av sensommeren. Store lekkasjetall og forfall på ledninger og kummer gjør at vi må intensivere innsatsen innen rehabilitering.

Risiko- og sårbarhetsanalyser og arbeid med beredskap er nå sentrale elementer innen vannforsyning. For første gang fikk vi utarbeidet risikovurdering av utilsikta uønskede hendelser. Vi har også hatt fokus på nødvannsforsyning. Containere for bruk i nødvannssituasjon ble satt i bestilling, for leveranse tidlig i 2025.

I oktober ble de nye hovedledningene under Altaelva satt i drift. Det var en av milepælene innen trygg og sikker vannforsyning for Alta by.

Renhold – planer og standard

Virksomheten Renhold har i 2024 oppdatert alle renholdsplaner for kommunale formålsbygg slik at alle romlister stemmer, og alle bygg har lik renholdstandard. Kvaliteten som kan forventes er at renholdet er *godt nok*. Vi har prøvd ut ulike robotstøvsugere, og når vi har økonomi til det vil vi kjøpe inn flere til bruk

på kontorarealer. De fungerer bra for kontor og korridorer. Vi følger med utviklingen på større roboter og planlegger å prøve de ut på en av gymsalene for å frigjøre tid for renholder og bedre kvaliteten på renholdet.

Nordlysbadet – ny virksomhet

Fra og med 1. januar 2024 ble Nordlysbadet flyttet fra Oppvekst og kultur til Tekniske Tjenester, og er definert som en egen virksomhet. Nordlysbadet AS (byggeier) satt i september 2024 i gang prosjekt med utskifting av lyskilder til LED-belysning og sensorstyring i hele bygget.

I 2024 opplevde vi stor økning i besøkstall. De senere år har vi hatt besøkstall på vel 80-85 000. I 2024 nådde vi 100 500 besøkende. Vi har hatt flere turister i anlegget, Feel24 treningscenteret har flere medlemmer som også har tilgang til basseng og større deler av Altas befolkning bruker Nordlysbadet i sin fritid.

Viktige begivenheter

Viktige begivenheter

- Kommunestyrevedtak på videre planlegging og igangsetting av Saga og Komsa skole
- Flytting av rådhuset til Alta sentrum
- Overlevering av Marienlund bosenter
- Nye hovedvannledninger under Altaelva satt i drift
- Nytt avløpsrenseanlegg i Talvik satt i drift
- Nye, reviderte renholdsplaner for alle kommunale bygg
- Overtatt renhold i kommunal regi ved Alta omsorgssenter etter fire år i privat regi
- Sensorstyring på lys og utskifting til LED-lys i Nordlysbadet
- Stillingen som kommunens idrettskonsulent ble overført fra Kultur til Miljø, Park og Idrett

Regnskap

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Budsjett 2024	Avvik i kr	Avvik i %
Lønn	117 210	129 669	128 179	-1 490	-1,2 %
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	96 796	111 923	113 899	1 976	1,7 %
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 229	6 673	7 844	1 171	14,9 %
Overføringsutgifter	26 996	43 182	30 512	-12 670	-41,5 %
Finansutgifter	94 614	100 042	100 036	-6	0,0 %
Sum Driftsutgifter	340 845	391 488	380 470	-11 018	-2,9 %
Salgsinntekter	-110 200	-72 739	-79 263	-6 524	8,2 %
Refusjoner	-40 428	-52 211	-56 938	-4 727	8,3 %
Overføringsinntekter	-41	-2 567	-2 566	1	0,0 %
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-11 565	-1 930	-2 779	-849	30,6 %
Sum Driftsinntekter	-162 234	-129 446	-141 546	-12 100	8,5 %
Netto resultat	178 611	262 042	238 924	-23 118	-9,7 %

Kommentar til økonomistatus

Merforbruk i 2024 for *Tekniske tjenester* er på 23,1 millioner (9,7 %)

11,8 millioner kroner av merforbruket skyldes avsetning for tilbakebetaling av feilaktig fakturert festeavgift over flere år. 4,1 millioner skyldes at vi ikke oppnådde budsjettert finansgevinst på strøm. Det er mindreinntekt på refusjoner fra staten (FIN) på 4,1 millioner kroner, vel 1,9 millioner kroner i mindre inntekter på gebyrer, hovedsakelig på Oppmåling og byggesak. 1 million kroner i merutgifter på vikarlønn på Brann og redning.

KOSTRA Nøkkeltall

	Alta 2023	Alta 2024	Tromsø	Harstad	Narvik	Bodø	Rana Kostragruppe 09	
Prioritet								
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)	76	86	104	164	98	104	121	89
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)	1 337	1 387	895	1 243	1 625	1 181	1 107	1 034
Produktivitet								
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr)	4 727	5 294	4 825	3 992	4 080	2 871	4 986	3 664
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)	4 304	4 950	4 001	6 099	4 955	4 895	4 239	6 292
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr)	3 068	3 194	3 365	5 743	3 568	4 132	3 385	4 694
Kvalitet								
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr)	464	501	545	604	630	440	403	636

Brann og redning

Funksjon 338 gjelder forebygging av branner og andre ulykker. Foruten Tromsø og Narvik ligger vi på et lavere forbruk per innbygger enn de andre kommunene.

For funksjon 339 som gjelder beredskap ligger Alta høyere per innbygger på netto driftskostnader i forhold til både gjennomsnitt for Kostragruppe 9 og øvrige store kommuner i Nord-Norge foruten Narvik. En forklaring til at Alta bruker mer enn øvrige kommuner, ligger i at både geografisk avstand og størrelse/kompetanse på nærmeste nabo brannvesen setter sterke begrensninger i den hjelpen vi kan forvente dersom det skulle oppstå en større krisesituasjon, det stilles derfor store beredskapskrav til egen kommune. Men vi må se på ressursbruken på 339, når vi fortsetter å øke kostnader, Vi økte med ca 150 kr pr innbygger fra 2022 til 2023., og øker fortsatt med 50 kr pr innbygger fra 2023 til 2024.

Kommunale selvkostgebyr

Dersom en slår årsgebyrene for vann, avløp og renovasjon sammen er Alta den nest dyreste kommunen bak Harstad, men sammenlignet med Kostragruppe 9 ligger vi på landsbasis i underkant av gjennomsnittet.

Vi har svært mange spredte og små, men teknisk avanserte anlegg. Dette gjelder spesielt innen vannforsyningen. Alta kommune har ansvar for hele 21 kommunale vannverk. Det er svært mange anlegg for en kommune på vår størrelse, noe som gjenspeiles av at gjennomsnittet for nøkkeltallet årsgebyr vann i Kostragruppe 9 kun er 3/4-deler så stort som vårt.

Årsmelding 2024

Vi har et interkommunalt samarbeid på renovasjon, og her ligger gebyrene våre langt over gjennomsnitt. Det henger sammen med at det har vært flere branner på avfallsanlegget de siste årene, og regningen sendes til eierkommunene i IKS.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2020	2,44 %	3,81 %	6,25 %
Årlig sykefravær 2021	2,61 %	6,87 %	9,48 %
Årlig sykefravær 2022	2,85 %	10,08 %	12,93 %
Årlig sykefravær 2023	2,44 %	5,84 %	8,28 %
Årlig sykefravær 2024	2,18 %	6,41 %	8,60 %

Kommentar til sykefravær

Det samlede sykefraværet for TT er fremdeles høyt, noe som er en betydelig faktor for økte lønnskostnader, spesielt på virksomheter som har turnusarbeid. Der blir derfor viktig i 2025 å ha fokus på sykefraværsoppfølging. Det forventes at *kommunen sine rutiner ved fravær følges*.

Sykefraværet per 31.12.24 er på **8,6 prosent** (korttid på 2,2 og langtid på 6,4). Det er 1,6 prosentpoeng dårligere enn IA-målet på 7 prosent for 2024. Dette er litt høyere en årsresultatet for 2023 på 8,3 prosent.

Det er fire enheter som har et større fravær enn 9,0 prosent: Brann og redning - Forebyggende 27,5 prosent, Kommunale bygg - Administrasjon 26,4 prosent, Renhold - 12,5 prosent og Kommunale bygg - Driftspersonell 10,7 prosent.

En enhet, Brann og redning - Beredskap med 7,2 prosent, ligger mellom 7 og 9 prosent. De øvrige enhetene har fravær under 7 prosent. Det legges fortløpende opp til tilrettelegging for å få ansatte tilbake på jobb. Det er fortsatt håp om at vi i løpet av 2025 kommer under 8,0 prosent sykefravær, med bakgrunn i at flere langtidssykemeldte er tilbake på jobb de neste månedene.